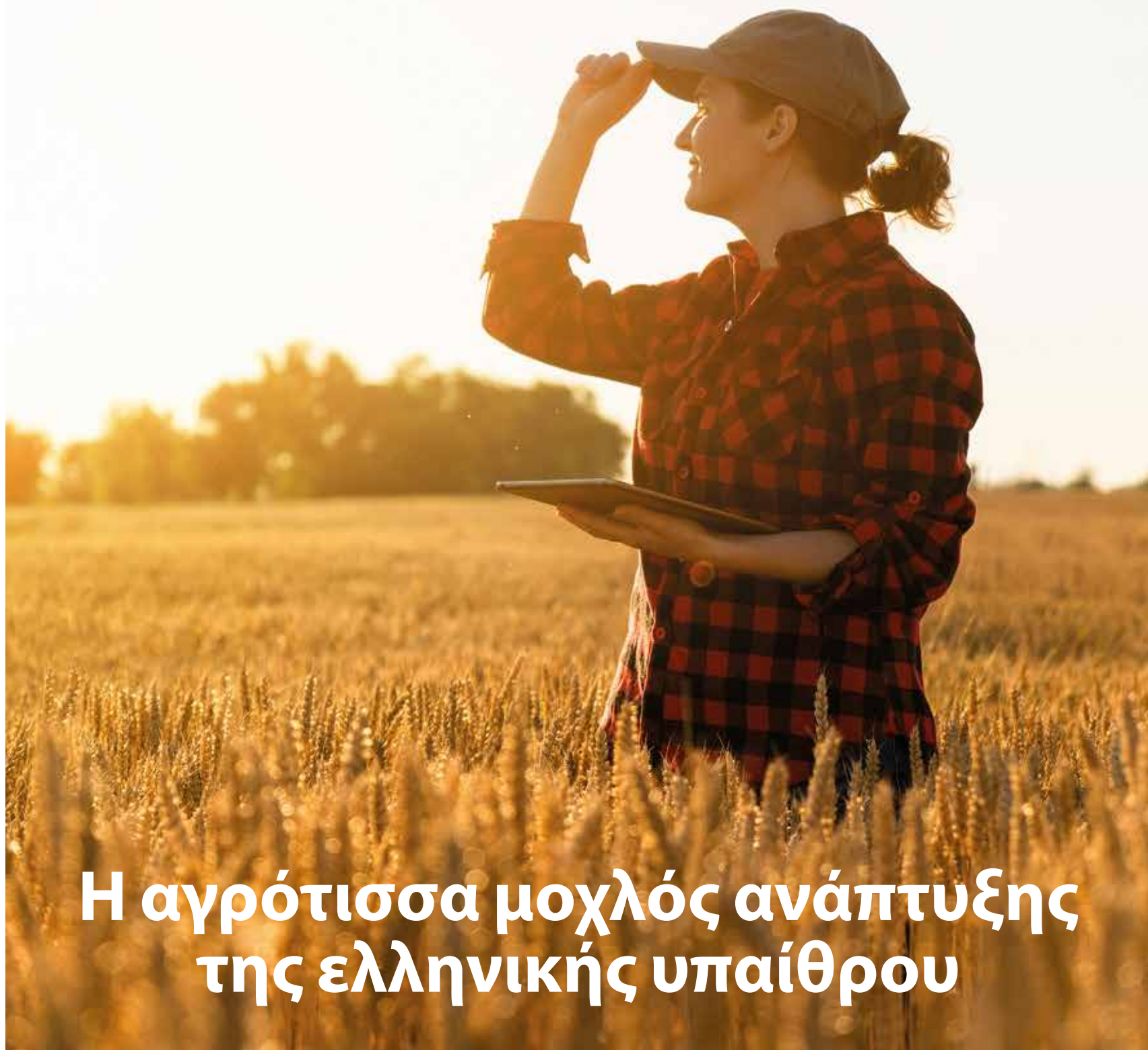

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΓΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ Νο **21** ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ - ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2022

**Η αγρότισσα μοχλός ανάπτυξης
της ελληνικής υπαίθρου**

PIRAEUS BANK
EQUALL

Η γλώσσα που χρησιμοποιούμε είναι η αλήθεια του κόσμου μας

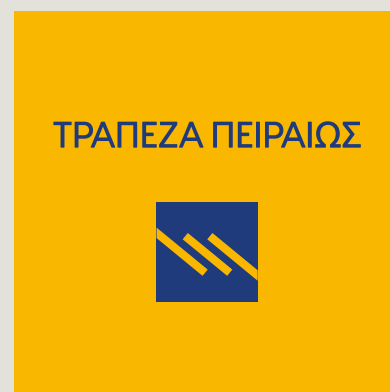
Τα αρσενικά άρθρα που αναπαράγονται στον λόγο, ως ένα έμφυλο στερεότυπο, αντικατοπτρίζουν την άνιση εκπροσώπηση των γυναικών σε θέσεις ευθύνης.

Στην Τράπεζα Πειραιώς σχεδιάσαμε το πρόγραμμα EQUALL και δεσμευόμαστε ότι μέσα από δράσεις για την:

- ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- πλήρη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας
- ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς για τα κοινωνικά στερεότυπα

θα συμβάλλουμε στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας ισότιμων ανθρώπων.

Μάθετε περισσότερα στο www.equall.gr

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ - ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

◁ 03 ▷

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΠΙ ΓΗΣ
21

ΤΕΥΧΟΣ Νο

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ
GRAVITY
THE NEWTONS
Εθνικής Αντιστάσεως 57,
κτήριο Β',
15231 Χαλάνδρι,
Τηλ: 211-1060127,
email: info@
gravitythenewtons.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Στέλιος Ζωντός
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Shutterstock
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΠΟΥ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

«Το παρόν έντυπο και οι πληροφορίες που περιέχονται σ' αυτό έχουν πληροφοριακό και μόνο χαρακτήρα. Όλες οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν δεν συνιστούν οποιαδήποτε μορφή συμβουλή ή σύσταση, και οι αναγνώστες θα πρέπει να λαμβάνουν επαγγελματική συμβουλή για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων και να μην βασίζονται στις πληροφορίες αυτού του εντύπου. Οι απόψεις που παρατίθενται στα άρθρα/κείμενα απηχούν τις απόψεις των υπαγορευτών και δεν εκφράζουν την Τράπεζα Πειραιώς. Η Τράπεζα Πειραιώς, οι διευθυντές της, οι υπάλληλοι και οι συνεργάτες της δεν εγγυώνται και δεν φέρουν καμία ευθύνη για την ακρίβεια, την πληρότητα ή την καταλληλότητα των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν. Η Τράπεζα Πειραιώς αποποιείται ρητά κάθε ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση, έμμεση, ή παράπλευρη σπύλαση ή βλάβη προκύψει από οποιαδήποτε ενέργεια, βασισμένη στο παρόν ή τις πληροφορίες και τα στοιχεία που περιέχονται σ' αυτό. Απαγορεύεται η ολική ή μερική ανατύπωση, δημοσίευση ή αναπαραγωγή χωρίς ειδική άδεια της εκδότριας εταιρείας.»

EDITORIAL

Καθοριστικός ο ρόλος των γυναικών στον αγροτικό τομέα

Οι αγρότισσες διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αγροτική οικονομία της χώρας. Απασχολούνται ενεργά με την καλλιέργεια της γης, την κτηνοτροφία, αλλά και τη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων.

Οι γυναίκες είναι οι αφανείς ηρωίδες της ελληνικής υπαίθρου, όπως εύστοχα επισημαίνεται σε άρθρο που θα διαβάσετε στις επόμενες σελίδες του ΕΠΙ ΓΗΣ.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπως και στη χώρα μας ο αριθμός των γυναικών που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα αυξάνεται. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, το 27,5% είναι γυναίκες. Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 29%, υπάρχουν όμως σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών. Ειδικότερα στην Ολλανδία το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 5,2% και στην Ιταλία σε 31,5%.

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες νέες γυναίκες, πολλές από τις οποίες αφού ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, απασχολούνται στον τομέα της αγροδιατροφής. Δημιουργούν προϊόντα υψηλής διατροφικής και προστιθέμενης αξίας, που κερδίζουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών εντός και εκτός Ελλάδας.

Το ρόλο της γυναίκας στον αγροτικό τομέα έχει περιγράψει με ευστοχία ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Antonio Guterres: «Η ενδυνάμωση του ρόλου της αγρότισσας είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός ευημερούντος, δίκαιου και ειρηνικού μέλλοντος για όλους, σε έναν υγιή πλανήτη».

Το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας είναι αφιερωμένο στην Ελληνίδα αγρότισ-

σα, στην Ελληνίδα που συμμετέχει σε συνεργατικά σχήματα, στην Ελληνίδα επιχειρηματία του αγροδιατροφικού τομέα. Γυναίκες που καινοτομούν, που διαπρέπουν, που διακρίνονται στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Γυναίκες που έχουν περάσει στο προσκήνιο της αγροτικής οικονομίας διαδραματίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο.

Οι γυναίκες αφήνουν το δικό τους αποτύπωμα στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα. Διαθέτουν εμπειρία, γνώσεις, καινοτόμες ιδέες, μεράκι και πολλή όρεξη αναδεικνύοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά των ελληνικών αγροτικών προϊόντων, καταγράφοντας και αναβιώνοντας παλιές συνταγές. Ελληνίδες αγρότισσες που με σύμμαχο την τεχνολογία διακινούν τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα σε χώρες όλου του κόσμου. Αρωγός σε αυτή τη δυναμική είναι η Τράπεζα Πειραιώς, η οποία αναγνωρίζει τον καθοριστικό ρόλο της Ελληνίδας αγρότισσας, για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και την οικοδόμηση της επόμενης ημέρας, τόσο σε ατομικό όσο και σε συνεργατικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος EQUALL, η Τράπεζα ανέλαβε πρωτοβουλίες, για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, την υποστήριξη των γυναικών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων.

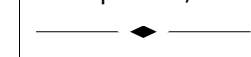
Η Τράπεζα Πειραιώς διευρύνει το πρόγραμμα EQUALL στον τομέα της Αγροδιατροφής με το Women in Agriculture.

Στο νέο ΕΠΙ ΓΗΣ θα διαβάσετε τις προσωπικές ιστορίες γυναικών, που βάζουν τη δική τους υπογραφή στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

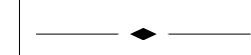
ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ:

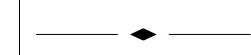
27,5%
στο σύνολο των αγροτών είναι γυναίκες

38,5%
των αγροτισσών είναι κάτω των 55 ετών

32,3
στρέμματα είναι το μέσο μέγεθος των γυναικείων αγροτικών εκμεταλλεύσεων

€9.550
η μέση τυπική απόδοση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με γυναίκες αρχηγούς κάτω των 55 ετών

Η Τράπεζα Πειραιώς στηρίζει την ισότητα των φύλων και τη γυναικεία επιχειρηματικότητα

Η ισότητα των φύλων αποτελεί ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, αναγνωρισμένο από τα Ηνωμένα Έθνη και όλους τους διεθνείς οργανισμούς. Αποτελεί ταυτόχρονα αναγκαίο συστατικό για κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια με όρους βιωσιμότητας στην οικονομία και την κοινωνία, η οποία οραματίζεται ένα καλύτερο μέλλον. Για την Τράπεζα Πειραιώς, η ισότητα των φύλων αποτελεί κορυφαία αξία στο πλαίσιο της πολυδιάστατης στρατηγικής της εταιρικής υπευθυνότητας και κοινωνικής προσφοράς. Υλοποιώντας με συνέπεια αυτή τη στρατηγική η Τράπεζα Πειραιώς δημιούργησε το πρόγραμμα EQUALL. Στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην εξάλειψη των διακρίσεων με βάση το φύλο, υποστηρίζοντας έμπρακτα τις γυναίκες ώστε να κατακτήσουν ισότιμη θέση στην κοινωνία και την οικονομία. Μέσα από τα προγράμματα επιμόρφωσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων που προσφέρει το EQUALL, οι γυναίκες δημιουργούν τις προσωπικές και επαγγελματικές τους προοπτικές στην αγορά εργασίας και την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, μέσω του προγράμματος, η Τράπεζα επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τις νέες γενιές όσον αφορά την επιλογή επαγγέλματος σε σχέση με τα κοινωνικά έμφυλα στερεότυπα.

Ειδικότερα, μέσω του προγράμματος EQUALL, που ήδη έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τον πρώτο του κύκλο και ξεκίνησε τον δεύτερο, η Τράπεζα Πειραιώς δεσμεύεται να υλοποιεί δράσεις που έχουν ως στόχο την:

- ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- ισότιμη ένταξη ή επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας

Το γυναικείο επιχειρείν στην αγροδιατροφή

Η Τράπεζα Πειραιώς διευρύνει το πρόγραμμα EQUALL στον τομέα της Αγροδιατροφής με το **Women in Agriculture** και προχωράει στην επιμόρφωση των γυναικών με τη στρατηγική συνεργασία των **100mentors**, τη συμβολή καθηγητών της **Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής** και του **Alba Graduate Business School, The American College of Greece**.

Το πρόγραμμα, διάρκειας τριών μηνών, προσφέρεται δωρεάν σε όλες τις γυναίκες άνω των 18 ετών, που ασχολούνται ή σκοπεύουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με την αγροδιατροφή και τον αγροτουρισμό. Το Women in Agriculture είναι ένα πρόγραμμα οριζόντιας επιμόρφωσης, βιωματικής μάθησης και δικτύωσης, συνολικής διάρκειας 16-18 ωρών. Καλύπτει εκπαίδευση ενόητες, όπως είναι η ψηφιοποίηση του αγρού, η επιχειρηματικότητα και η μετάβαση προς την πράσινη γεωργία, ενώ περιλαμβάνει και τομεακή επιμόρφωση ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τον τομέα δραστηριότητας των συμμετεχουσών.

Η βιωματική μάθηση καλύπτεται και με την ανάπτυξη συζητήσεων με καθηγητές και έμπειρους επαγγελματίες μέσω της εφαρμογής των **100mentors**. Με αυτό τον

τρόπο, θα λαμβάνουν εξατομικευμένη καθοδήγηση στον τομέα δραστηριότητάς τους. Παράλληλα, θα πραγματοποιηθούν ζωντανές συνεδρίες με αγρότισσες/αγρότες που θα παρουσιάσουν βέλτιστες πρακτικές της καλλιέργειας/επιχείρησής τους σε συνεργασία με την Αμερικανική Γεωργική Σχολή.

Το πρόγραμμα **Women in Agriculture** στηρίζει τις γυναίκες ως προς την απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων, διεύρυνση των δυνατοτήτων πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης, ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, απόκτηση γνώσης και εμπειρίας μέσα από τα μάτια του μέντορα, ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της επίλυσης προβλημάτων, αλλά και της δικτύωσης, ώστε να λαμβάνουν υποστήριξη σε κάθε τους βήμα.

Στόχος είναι, μέσα από το πρόγραμμα επιμόρφωσης **Women in Agriculture**, να δημιουργηθούν σύγχρονες αγροτικές επιχειρήσεις, που ακολουθούν την τεχνολογική εξέλιξη και ανοίγουν το δρόμο σε μια πράσινη γεωργία.

Οι **δηλώσεις συμμετοχής** για τον 1ο κύκλο του προγράμματος Women in Agriculture ξεκίνησαν.

Μάθετε περισσότερα και δηλώστε **συμμετοχή στο www.equall.gr**

Η Τράπεζα Πειραιώς δημιούργησε το πρόγραμμα EQUALL με στόχο να συμβάλει στην εξάλειψη των διακρίσεων με βάση το φύλο, υποστηρίζοντας έμπρακτα τις γυναίκες ώστε να κατακτήσουν ισότιμη θέση στην κοινωνία και την οικονομία

- ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς για την εξάλειψη των έμφυλων κοινωνικών στερεοτύπων σε σχέση με την επιλογή επαγγέλματος.

Το πρόγραμμα EQUALL περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

Women Founders and Makers

Ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης, καθοδήγησης και δικτύωσης που δημιουργήθηκε με τη στρατηγική συνεργασία των **100mentors**. Απευθύνεται στις γυναίκες άνω των 18 ετών, από όλη την Ελλάδα, που έχουν δημιουργήσει ή επιθυμούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση μέσα στους επόμενους 6 μήνες.

Επιπρόσθετα, με γνώμονα την προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην επιχειρηματική δραστηριότητα, η Τράπεζα δημιούργησε και προσφέρει το «Πειραιώς EQUALL 360°», μία ολοκληρωμένη πρόταση προϊόντων και υπηρεσιών, με ειδική τιμολόγηση και προνομία, αποκλειστικά για γυναίκες επιχειρηματίες.

Women Back to Work

Ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης, καθοδήγησης και δικτύωσης που δημιουργήθηκε με τη στρατηγική συνεργασία των **100mentors**. Απευθύνεται στις γυναίκες άνω των 18 ετών, από όλη την Ελλάδα, που επιθυμούν να ενταχθούν δυναμικά στην αγορά εργασίας. Και στα δύο παραπάνω προγράμματα, κάθε ενότητα εκπαίδευσης (training) συνδυάζεται με την αντίστοιχη κοινότητα μεντόρων, που, πέρα από τις πολύτιμες εμπειρίες τους, θα μοιραστούν συμβουλές καθοδήγησης, θα ενδυναμώσουν και θα βοηθήσουν τις συμμετέχουσες στην ανάπτυξη των οριζόντιων δεξιοτήτων τους (soft skills).

Profession has no Gender

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που απευθύνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες δημοσίων Γυμνασίων και Λυκείων ανά την Ελλάδα διασυνδέοντάς τους με μέντορες που δραστηριοποιούνται σε επαγγέλματα που είναι στερεοτυπικά συνυφασμένα με το διαφορετικό φύλο. Πιο συγκεκριμένα, γυναίκες και άνδρες, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, συνδέονται διαδικτυακά με τις μαθητικές ομάδες, προκειμένου να μοιραστούν την πορεία, τις εμπειρίες, τις προκλήσεις και τα επιτεύγματά τους, με στόχο να εμπνεύσουν τη νέα γενιά να ακολουθήσει την ακαδημαϊκή και επαγγελματική πορεία που επιθυμεί, ανεξαρτήτως φύλου. Μέσα από την παραπάνω δράση, η Τράπεζα επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τη νέα γενιά, όσον αφορά την επιλογή επαγγέλματος, και να καταρρίψει τα κοινωνικά στερεότυπα που αναπαράγονται και λειτουργούν ως τροχοπέδη στις επιλογές των νέων για το επάγγελμα που επιθυμούν να ακολουθήσουν.

Υποστήριξη των γυναικών μέσα από το πρόγραμμα Women in Agriculture της Τράπεζας Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζει το ρόλο των νέων αγροτών και στηρίζει ολιστικά τις ανάγκες τους

Η τρέχουσα κρίση σε ευρωπαϊκό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο αναδεικνύει για μια ακόμα φορά την καθοριστική σημασία του αγροδιατροφικού τομέα στη χώρα μας. Εκτός από τη συμβολή του στην οικονομία της Ελλάδας, ο κλάδος της αγροδιατροφής παίζει καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική συνοχή και προσφέρει κίνητρα και ευκαιρίες στους κατοίκους της περιφέρειας. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι παρά τις δυσκολίες που έχουν ανακύψει λόγω της πρόσφατης υγειονομικής κρίσης, αλλά και του πολέμου στην Ουκρανία, η αλυσίδα της αγροδιατροφής παρουσιάζει ανθεκτικότητα και αποτελεί σημαντική διέξοδο για τους νέους που επιλέγουν να ασχοληθούν με το αγροτικό επάγγελμα.

Όπως είναι φυσικό, κάθε νέος άνθρωπος, συνεπώς και οι νέοι αγρότες, είναι πιο δεκτικοί στην εφαρμογή νέων μεθόδων, τεχνολογιών και γνώσεων κατά την παραγωγική διαδικασία. Η κατηγορία των αγροτών αυτών μπορεί να φέρει αλλαγές στον τρόπο των καλλιεργειών ή να οικειοποιηθεί πιο εύκολα καινοτομίες, που μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στην εργασία τους και στο παραγόμενο τελικό προϊόν.

Παράλληλα, εμφανίζουν ευρύτερη και πιο σύγχρονη αντίληψη για τη σχέση τους με το περιβάλλον, την αγροτική οικονομία και πολιτική.

Για τους παραπάνω λόγους, η συμβολή των νέων αγροτών στην ανάπτυξη μιας περιοχής είναι καθοριστική καθώς μπορεί να συμβάλουν:

- στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων που παράγονται στην περιοχή τους,
- στη φήμη που αποκτά η περιοχή με αποτέλεσμα να προσελκύει επισκέπτες,
- στην προσφορά ευκαιριών σε νέα άτομα για να εγκατασταθούν, να επενδύσουν και να εργαστούν στην

περιοχή,

- στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων που κατοικούν και δραστηριοποιούνται στην περιοχή,
- στην προσαρμογή του περιβάλλοντος και τη σύνδεση με την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων.

Η διατήρηση μιας δυναμικής αγροτικής κοινότητας έχει πολύ μεγάλη αξία για την ανάπτυξη μιας περιοχής. Το γεγονός αυτό έχει αναγνωριστεί από την Πολιτεία και την Ευρωπαϊκή Ένωση, αν ληφθούν υπόψη τα όσα αναφέρουν τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης.

Δυστυχώς, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία από τη Eurostat, σχετικά με τους δείκτες γήρανσης, στην Ελλάδα παρατηρείται σημαντική μείωση του αριθμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων με αρχηγό κάτω των 35 ετών - χαμηλότερο ποσοστό σε σύγκριση με αντίστοιχο μέσο όρο Ε.Ε.

Η Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζει πλήρως την ανάγκη για ηλικιακή ανανέωση των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Για το σκοπό αυτό, συμβάλλει στην ενίσχυση όλων των νέων αγροτών της χώρας, ανεξάρτητα από το αν έχουν ενταχθεί ή όχι στο Μέτρο 6.1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, στηρίζοντας κάθε φρέσκια επενδυτική ιδέα με στόχο οι νέοι αγρότες να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν δυναμικά τις δυσκολίες και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις.

Με μια ολοκληρωμένη δέσμη ενεργειών και πρωτοβουλιών χρηματοδοτικής υποστήριξης, δίνει τις κατάλληλες λύσεις, για την κάλυψη τόσο των αναγκών ρευστότητας όσο και των επενδυτικών αναγκών των νέων γεωργών. Με στόχο την απρόσκοπτη ολοκλήρωση του επιχειρηματικού τους σχεδίου προσφέρει:

1) Κάλυψη αναγκών ρευστότητας

- Ανοικτό Δάνειο Αγροτών (ΑΔΑ), για κάλυψη ετήσιων αναγκών (εφόδια, εργόσημα κ.λπ.) και χορήγηση ποσών προσαρμοσμένων σε εξατομικευμέ-

ΓΡΑΦΕΙ Η

**Μαρκέλλα
Μαλαματένιου**

Στέλεχος Αγροτικής
Τραπεζικής
Τράπεζα Πειραιώς

Αναγνωρίζοντας πλήρως την ανάγκη για ηλικιακή ανανέωση των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η Τράπεζα Πειραιώς συμβάλλει στην ενίσχυση όλων των νέων αγροτών της χώρας, στηρίζοντας κάθε φρέσκια επενδυτική ιδέα. Στόχος οι νέοι αγρότες να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν δυναμικά τις δυσκολίες και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις

νες παραγωγικές ανάγκες.

- Μικρο-χρηματοδότηση Αγροτών, μέχρι 5.000€ για έκτακτες ανάγκες της εκμετάλλευσης, όπως αποκατάσταση ζημιών γεωργικού εξοπλισμού, αντικατάσταση φυτικού κεφαλαίου και άλλα μη προγραμματισμένα έξοδα.
- Κάρτα του Αγρότη, για άμεση χρηματοδότηση παραγωγικών δαπανών, κατά την παραγωγική διαδικασία. Η Κάρτα του Αγρότη είναι συνδεδεμένη με την ετήσια αγροτική επιδότηση και παρέχεται υπό όρους και προϋποθέσεις που έχουν συμφωνηθεί με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2) Κάλυψη επενδυτικών αναγκών

Δάνειο Αγοράς Γης, για αγορά αγρών, είτε χέρσων είτε με εγκατεστημένη φυτεία. Παρέχεται με ευέλικτους όρους και κυμαίνεται από 5.000€ έως 150.000€ με μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης έως 80% εκτι-

χρηματοδότηση αγοράς γης. Η Τράπεζα Πειραιώς προσφέρει μια σειρά εξειδικευμένων προϊόντων, προσαρμοσμένων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και στις χρηματοροές τους:

- Δάνειο έναντι επιχορήγησης από 5.000€ για προεξόφληση επιχορήγησης, χωρίς πρόσθετες διασφαλίσεις, διάρκειας μέχρι 3 ετών.
- Επενδυτικά Δάνεια, για κάλυψη μέσων ιδιωτικής συμμετοχής. Βασικό επενδυτικό προϊόν χρηματοδότησης αποτελεί το δάνειο με εγγύηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, στο πλαίσιο του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η χρηματοδοτική πρόταση βασίζεται στο προφίλ και στις δυνατότητες κάθε αγρότη, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες λειτουργίας της εκμετάλλευσης και τα χαρακτηριστικά του προσαρμόζονται ανάλογα, με σκοπό να διευκολύνεται η αποπληρωμή του δανείου.

4) Χρηματοδότηση μέσω Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης

Η Τράπεζα Πειραιώς αξιοποιεί τις δυνατότητες του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης και υποστηρίζει μέσω χρηματοδοτικών λύσεων, με την εγγύηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, τους αγρότες για να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια στην πρωτογενή παραγωγή, με προνομιακούς όρους χορήγησης είτε έχουν ενταχθεί σε προγράμματα επιχορήγησης είτε υλοποιούνται χωρίς να έχουν ενταχθεί σε κάποιο επιχορηγούμενο πρόγραμμα. Δικαιούχοι είναι οι επαγγελματίες αγρότες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και οι νέοι γεωργοί (ενταγμένοι στο υπομέτρο 6.1 του ΠΑΑ 2014 - 2020). Χορηγούνται:

- Μεσομακροπρόθεσμα Επενδυτικά Δάνεια, που έχουν ενταχθεί στο ΠΑΑ ή υλοποιούν ανάλογες επενδύσεις, από 10.000€ έως 5 εκατ. € και με διάρκεια 2 έως 12 έτη, με περίοδο χάριτος μέχρι 24 μήνες.
- Κεφάλαια Κίνησης, για δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με επενδυτικό σχέδιο, από 10.000€ έως 200.000€ ή 30% του συνολικού ποσού επιλέξιμων δαπανών του χρηματοδοτούμενου επενδυτικού σχεδίου (σ.σ.: λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσό). Η διάρκεια του δανείου είναι 1 έως 8 έτη με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 12 μήνες.
- Covid 19 Κεφάλαιο Κίνησης, για κάλυψη αναγκών ρευστότητας λόγω πανδημίας, από 10.000€ έως 200.000€ και

διάρκεια από 1 έως 8 έτη, με περίοδο χάριτος έως 12 μήνες.

Η αίτηση υποβάλλεται στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (<https://www.ependyseis.gr/mis>) επιλέγοντας μία από τις δύο ειδικές δράσεις: 4.1.4 γεωργικές εκμεταλλεύσεις και Δράση 4.2.4 μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν επίσης γεωργικό.

5) Χρηματοδότηση για αγορά εξοπλισμού

Εξειδικευμένο προνομιακό πρόγραμμα για αγορά γεωργικού εξοπλισμού (τρακτέρ, παρελκόμενα κ.ά.) σε συνεργασία με 9 εταιρείες: Π. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε., ΘΕΟΧΑΡΑΚΗΣ Α.Ε., ΜΠΟΖΑΤΖΙΔΗΣ - ΜΗΤΣΙΟΛΙΔΗΣ Α.Ε. (AGROTECH SA), Γ. ΧΙΓΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε., Θ. ΣΟΥΜΠΑΣΗΣ Μ.Ε.Π.Ε., Κ. ΚΟΥΙΜΤΖΗΣ Α.Ε., MILKPLAN Α.Ε., ΥΙΟΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑ Α.Ε. - ΑΓΕΡ, ΠΕΤΚΟΣ Α.Ε.

6) Χρηματοδότηση για εγκατάσταση συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) με ισχύ έως 1 MW

Με σκοπό τη δημιουργία συμπληρωματικών εσόδων και τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω χαμηλότερου κόστους ενέργειας, προσφέρει εξειδικευμένα χρηματοδοτικά προϊόντα για ΑΠΕ αγροτών ισχύος έως 1 MW. Καλύπτει ολοκληρωμένα τις δύο βασικές κατηγορίες επενδύσεων:

- Αγορά και Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών («φ/σ») με ισχύ έως 500KW για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ή αγορά και εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Σταθμών για Αυτόπαραγωγή με Συμψηφισμό Ενέργειας (net metering) και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- Ανανέωση εξοπλισμού φ/σ από αγρότες κατόχους υφιστάμενων σταθμών, για κάλυψη και αντικατάσταση υφιστάμενων panels, παροχή ρευστότητας για ανάγκες πάρκου, αλλά και της εκμετάλλευσης, κ.λπ.

7) Χρηματοδότηση επενδύσεων για εξοικονόμηση αρδευτικού νερού

Με στόχο την εξοικονόμηση αρδευτικού νερού παρέχεται το εξειδικευμένο προϊόν, που αφορά επενδύσεις συνδεδεμένες με υποδομές ορθολογικής και αποτελεσματικής χρήσης αρδευτικού νερού, όπως συστήματα άρδευσης, δεξαμενές, γεωτρήσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, αλλά και τεχνολογίες αιχμής και σύγχρονες μεθόδους αειφορικής διαχείρισης.

Η Τράπεζα Πειραιώς αξιοποιεί τις δυνατότητες του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης και υποστηρίζει, με την εγγύηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, τους αγρότες για να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια στην πρωτογενή παραγωγή, με προνομιακούς όρους χορήγησης

ΑΓΡΟΤΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πρόγραμμα
Συμβολοιακής
Τραπεζικής

Από την πιο μακρινή φάρμα
μέχρι και το τελευταίο προϊόν στο ράφι.

Δίπλα στην ελληνική παραγωγή,
όπου κι αν χτυπάει η καρδιά της.

Πίσω από κάθε ποιοτικό προϊόν υπάρχει μια «αλυσίδα» που το στηρίζει. Εμείς είμαστε δίπλα σε κάθε κρίκο της. Με το καινοτομικό πρόγραμμα Συμβολοιακής Τραπεζικής.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΛΟΓΗ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΩΛΗΣΗ ΦΙΛΟΣΕΝΙΑ

T. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Συμβολοιακή Τραπεζική της Τράπεζας Πειραιώς

Η ενδυνάμωση των γυναικών θα «κλείσει» το παγκόσμιο χάσμα των φύλων στη γεωργία, θα «αυξήσει» την παραγωγή τροφίμων και θα δημιουργήσει ένα βιώσιμο μέλλον για τις γυναίκες, αναφέρει η Ομάδα Γεωπόνων της Farmacop - Farmacop Team. Οι γυναίκες επιχειρηματίες αντιπροσωπεύουν μόνο το ένα τρίτο των αυτοαπασχολούμενων στην Ε.Ε. και οι γυναίκες αγρότισσες αντιπροσωπεύουν το 30% των συνολικών διαχειριστών αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Παρά τη συνολική αύξηση των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών στην Ε.Ε. συμπεριλαμβανομένων κυρίως αγροτικών περιοχών εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρώτη έρχεται η Σουηδία στις εργαζόμενες γυναίκες, ακολουθούν η Ισπανία, η Γερμανία και η Γαλλία, ενώ το μεγαλύτερο

ποσοστό ανεργίας των γυναικών σε αγροτικές περιοχές καταγράφεται στην Ελλάδα. Το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών στις αγροτικές περιοχές είναι περίπου 38%, ενώ το 30% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση διαχειρίζονται γυναίκες. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από την GEM, Women's Entrepreneurship, το ποσοστό της γυναικείας επιχειρηματικότητας είναι σε αρχικό στάδιο, στον αγροτικό τομέα είναι μόνο ένα 11%.

Με την εξέλιξη της τεχνολογίας συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οι γυναίκες έχουν νέες πλατφόρμες όπου μπορούν να συνδέονται και να πετυχαίνουν μεγάλους στόχους πέρα από τα στενά όρια όπου βρίσκονται. Η γυναικεία επιχειρηματικότητα πλέον χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης - κατάρτισης και έχει αυξηθεί το πο-

ΓΡΑΦΕΙ Η
**Αθανασία
Μπούκλα**

Στέλεχος Συμβολοιακής
Τραπεζικής, Τράπεζα
Πειραιώς

**Η υποστήριξη
της γυναικείας
επιχειρηματικότητας,
με στόχο
μια κοινωνία ισότιμων
ανθρώπων, αποτελεί
μία από τις βασικές
προτεραιότητες στην
Τράπεζα Πειραιώς**

σοστό των γυναικών επιχειρηματιών που έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

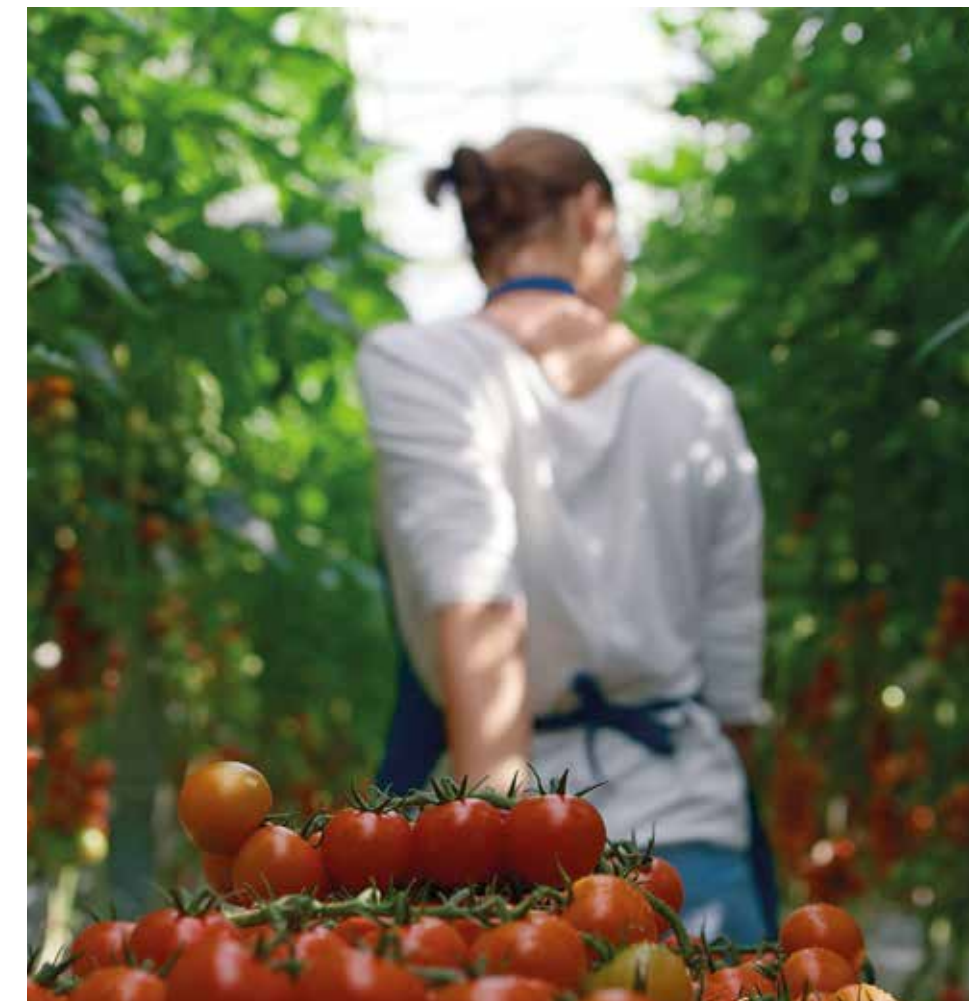
Η υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, με στόχο μια κοινωνία ισότιμων ανθρώπων, αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες στην Τράπεζα Πειραιώς. Με γνώμονα την ισότιμη πρόσβαση των γυναικών σε επιχειρηματικές ευκαιρίες και πηγές χρηματοδότησης, προσφέρει μία ολοκληρωμένη σειρά προϊόντων και υπηρεσιών με στόχο την κάλυψη του συνόλου των αναγκών τους.

Για την Τράπεζα Πειραιώς, η στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα και προκύπτει από την προώθηση των προγραμμάτων της Συμβολοιακής Τραπεζικής, ήδη από το 2013 μέχρι σήμερα. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα προγράμματα της Συμβολοιακής Τραπεζικής είναι αξιολογικά. Περισσότεροι από 60.000 παραγωγοί και πάνω από 331 εταιρικές οντότητες, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ομάδες παραγωγών επωφελήθηκαν από τα προγράμματα χρηματοδότησης. Το σύνολο των εξαγωγών των επιχειρήσεων που έχουν ενταχθεί στη Συμβολοιακή ξεπερνά το 1,5 δισ. ευρώ, με περισσότερα από 55 προϊόντα που ταξιδεύουν σε 75 χώρες εισφέροντας πολύτιμο συνάλλαγμα στην Ελλάδα. Η Συμβολοιακή Τραπεζική παρέχει συνδυαστική στοχευμένη χρηματοδότηση τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στους συνεργαζόμενους παραγωγούς, δημιουργώντας ισχυρές, αειφόρες αλυσίδες αξίας στον αγροδιατροφικό τομέα, με αμοιβαία οφέλη για όλα τα συμβαλλόμενα μέλη.

Το Πρόγραμμα της Συμβολοιακής Γεωργίας & Κτηνοτροφίας διευρύνθηκε με τη Συμβολοιακή Τραπεζική Αγροεφοδίων και την Εξαγωγική Συμβολοιακή Τραπεζική, που ενισχύει την ενδυνάμωση της εξωστρέφειας των προϊόντων των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.

Το πρόγραμμα Συμβολοιακής Τραπεζικής, παράλληλα, στηρίζει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα παρέχοντας σημαντική ρευστότητα μέσω χρηματοδότησης με χρήση κάρτας Συμβολοιακής σε γυναίκες - παραγωγούς βάσει της παραγωγικής τους δυναμικότητας, για την κάλυψη του κόστους καλλιέργειας/εκτροφής. Οι γυναίκες - παραγωγοί αντιπροσωπεύουν το 35% των συμμετεχόντων του προγράμματος Συμβολοιακής.

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα θεωρείται πηγή οικονομικής ανάπτυξης, η οποία πρέπει και έχει περιθώρια περαιτέρω αύξησης. Αποτελεί μοχλό βιώσιμης ανάπτυξης και εφάλληρο εξάλειψης των κοινωνικών ανισοτήτων στη χώρα μας.

ΓΡΑΦΕΙ Η
Έλλη ΤσιφόρουΔιευθύνουσα Σύμβουλος
GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Προτεραιότητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη του εθνικού πρωτογενούς τομέα

Εάν υπάρχει μία έννοια η οποία οριοθετεί το πεδίο δράσης των πολιτικών ιδινοτών σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο σήμερα και στο μέλλον, δεν είναι άλλη από εκείνη της «βιωσιμότητας». Τόσο η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών όσο και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η νέα αναπτυξιακή στρατηγική της Ε.Ε., η οποία υιοθετήθηκε το 2019 και θα συνοδεύει την ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία κατά τις επόμενες δεκαετίες, θέτουν το πλαίσιο εντός του οποίου καλείται να αναπτυχθεί στο εξής κάθε τομέας της οικονομίας.

Για την ευρωπαϊκή και την ελληνική γεωργία η μετάβαση προς τη βιωσιμότητα ισοδυναμεί με έναν πρωτογενή τομέα παραγωγικό και ανταγωνιστικό, που

διασφαλίζει ένα δίκαιο εισόδημα για τους παραγωγούς, δυναμικά συλλογικά σχήματα αλλά και επαρκή, ποιοτικά, υγιεινά και ασφαλή τρόφιμα για τους καταναλωτές, ενώ διαφυλάσσει και προστατεύει τους πολύτιμους φυσικούς πόρους, προσαρμόζεται αποτελεσματικά στην κλιματική αλλαγή και συμβάλλει στην αντιμετώπισή της. Σημαίνει, επίσης, έναν τομέα ανθεκτικό σε κρίσεις και κλυδωνισμούς, ο οποίος προσελκύει νέους αγρότες και συμβάλλει στην ανάπτυξη της υπαίθρου ως βασικός πυρήνας και εμψυχωτής της.

Η καινοτομία και, ευρύτερα, οι προσεγγίσεις που βασίζονται στη γνώση αναγνωρίζονται ως ένας αποτελεσματικός τρόπος για μια επιτυχή βιώσιμη μετάβαση, με τον ψηφιακό μετασχηματισμό της γεωργίας να αποτελεί την πιο δυναμική έκφραση

συμφιλίωσης και εξισορρόπησης των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών διαστάσεων της γεωργικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό η γνώση και η τεχνολογική καινοτομία τίθενται στο επίκεντρο της μεταρρυθμισμένης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) η οποία πρόκειται να εφαρμοστεί από το 2023 και έπειτα. Ωστόσο, αποτελούν «αγκάθι» για τη χώρα μας, καθώς δεν έχουμε καταφέρει, σχεδόν 20 χρόνια μετά την πρόβλεψη της ΚΑΠ του 2003 για τη δημιουργία ενός εθνικού Συστήματος Παροχής Συμβουλών, να θέσουμε στην υπηρεσία των Ελλήνων παραγωγών το πολύτιμο αυτό εργαλείο στήριξης.

Αναγκαίες είναι επίσης οι επενδύσεις στον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό που υποστηρίζει η νέα ΚΑΠ και αποκτούν ενισχυμένη σημασία λόγω της εκτόξευσης του κόστους παραγωγής αλλά και του ισχυρού και συνεχιζόμενου αντικτύπου του πολέμου στην Ουκρανία: συστήματα άρδευσης και ενεργειακής αυτονομίας, ψηφιακές λύσεις για τη μείωση του κόστους παραγωγής και την ενίσχυση της πρόληψης περιβαλλοντικών/κλιματικών κινδύνων, σε συνδυασμό όμως με συμβουλευτικές υπηρεσίες και όχι ως αφορμή πώλησης τεχνολογικού εξοπλισμού στους παραγωγούς.

Εξίσου καθοριστικής σημασίας για τη βιωσιμότητα των αγροτικών επιχειρήσεων της χώρας είναι και η αξιοποίηση εργαλείων διαχείρισης κινδύνων και ασφάλισης εισοδήματος που υποστηρίζει η νέα ΚΑΠ, αλλά δυστυχώς δεν συμπεριλαμβάνονται στον σχεδιασμό της χώρας μας.

Ειδική μνεία θα πρέπει τέλος να γίνει στην αναγκαιότητα ενίσχυσης των συλλογικών σχημάτων, με την αξιοποίηση των εκτεταμένων δυνατοτήτων που παρέχει η μελλοντική ΚΑΠ, μεταξύ των οποίων η στήριξη επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανώσεων Παραγωγών σε όλους σχεδόν τους παραγωγικούς τομείς (πέραν, δηλαδή, εκείνων των οπωροκηπευτικών), η οποία, επίσης, απουσιάζει από τον εθνικό σχεδιασμό.

Η GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ, με την πολυσχιδή δραστηριότητα και τις υπηρεσίες που αναπτύσσει από την αρχή του εγχειρήματος το 2014, βρίσκεται ήδη σε πλήρη ετοιμότητα για την εποχή των μεγάλων προκλήσεων και ευκαιριών που σηματοδοτεί η εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας. Γνώση, τεχνολογία, καινοτομία, συλλογικότητα, επιχειρηματικότητα αποτελούν δομικά στοιχεία του έργου και της ταυτότητάς μας και, ευελπιστούμε, και του εθνικού πρωτογενούς τομέα στη νέα αυτή εποχή.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της γεωργίας αποτελεί την πιο δυναμική έκφραση συμφιλίωσης και εξισορρόπησης όλων των διαστάσεων της γεωργικής δραστηριότητας

Η συμβολή των γυναικών στον αγροτικό τομέα

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό παράγοντα της ύπαρξης και λειτουργίας του Ελληνικού

Κράτους με σημαντικό ποσοστό συμμετοχής στο ΑΕΠ. Οι γυναίκες συμμετείχαν πάντα στις γεωργικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα είναι κυρίως μικρές και μεσαίες εκμεταλλεύσεις, με τις περισσότερες από αυτές να είναι οικογενειακές. Αν και η συμμετοχή τους είναι σημαντική, τις περισσότερες φορές δεν αποτυπώνεται καθώς οι αποφάσεις λαμβάνονται από τον αρχηγό εκπρόσωπο της εκμετάλλευσης, συνήθως το σύζυγο ή τον πατέρα.

Τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης και των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν σε πολλούς τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο τομέας της αγροτικής παραγωγής, όχι μόνο έδειξε κάποια ανθεκτικότητα, αλλά αναπτύχθηκε και μια τάση επιστροφής και νέων ατόμων στην περιφέρεια και ενασχόλησης με τη γεωργία.

Σε ορεινές, μειονεκτικές, απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές με οξυμένο δημογραφικό πρόβλημα, η δυναμική αυτή πρέπει να στηριχτεί για να αποφευχθεί η εγκατάλειψή τους, λόγω της φτώχειας, της γήρανσης του πληθυσμού, της έλλειψης υποδομών κ.λπ.

Η συγκράτηση του πληθυσμού στον αγροτικό χώρο και η ενδυνάμωσή του συνδέεται άμεσα και με τη συγκράτηση του γυναικείου πληθυσμού, που σημειώνεται και τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας με σχέση με τους άνδρες. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια, ανισότητες μεταξύ των φύλων εξακολουθούν να υπάρχουν.

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) για την περίοδο 2014-2020/22, που υλοποιούμε, στοχεύει στην ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, όχι μόνο στον πρωτογενή τομέα, αλλά και στους διαφορετικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών.

Τα σημαντικότερα μέτρα που περιλαμβάνει είναι:

ΓΡΑΦΕΙ Η
Παναγιώτα ΠυριβολήΠροϊσταμένη στην Ειδική
Υπηρεσία Εφαρμογής Πα-
ρεμβάσεων Αγροτικής
Ανάπτυξης του Υπουργεί-
ου Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Ενίσχυση Νέων Αγροτών που δίνει την ευκαιρία σε νέους έως 40 ετών να ασχοληθούν με τη γεωργία. Παρέχει στήριξη με κατ' αποκοπή ποσό, που στην τελευταία προκήρυξη διπλασιάστηκε σε σχέση με προηγούμενες περιόδους και μπορεί να ανέλθει μέχρι τις €40.000, ώστε να υλοποιηθούν τετραετές επιχειρηματικό σχέδιο. Η συμμετοχή των γυναικών στο μέτρο στην πρόσφατη προκήρυξη ανήλθε στο 33% και το συνολικό ποσό που διατέθηκε στους νέους δικαιούχους είναι €520 εκατ.

Επενδύσεις στον αγροτικό τομέα αξιοποιώντας ταυτόχρονα και χρηματοδοτικά εργαλεία. Αποτελεί ευκαιρία και για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, παρέχοντας τη δυνατότητα υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων - σχέδια βελτίωσης. Τα ποσοστά επιχορήγησης είναι υψηλά, φθάνοντας σε ορισμένες περιπτώσεις και το 85%. Η συμμετοχή των γυ-

Το ΠΑΑ παρέχει στήριξη στη γυναικεία επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής στρατηγικής

ναικών στην πιο πρόσφατη προκήρυξη ανήλθε σε 30%. Το ποσό που διατέθηκε συνολικά ανήλθε σε €590 εκατ.

Δυνατότητα επενδύσεων για φυσικά, νομικά πρόσωπα και συλλογικά σχήματα παρέχεται και στο μέτρο του ΠΑΑ που αφορά στην ενίσχυση επενδύσεων μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπου τόσο μεμονωμένες γυναίκες επιχειρηματίες όσο και αγροτικοί γυναικείοι συνεταιρισμοί μπορούν να συμμετάσχουν.

Επενδυτικές δυνατότητες παρέχει και το LEADER μέσω των τοπικών προγραμμάτων για φυσικά, νομικά πρόσωπα και συλλογικά σχήματα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο για μεμονωμένες γυναίκες επιχειρηματίες όσο και για αγροτικούς γυναικείους συνεταιρισμούς έχει το μέτρο της ενίσχυσης επενδύσεων μεταποίησης γεωργικών προϊόντων με μικρούς προϋπολογισμούς. Η συμμετοχή των γυναικών, είτε μεμονωμένα είτε μέσα από συνεργατικά σχήματα - γυναικείους συνεταιρισμούς, είναι ιδιαίτερα αυξημένη και φτάνει στα αντίστοιχα προγράμματα και το 60%.

Ενδιαφέρον μέσω του LEADER παρουσιάζουν, επίσης για τις γυναίκες, οι τομείς του αγροτουρισμού, της βιοτεχνίας και της οικοτεχνίας.

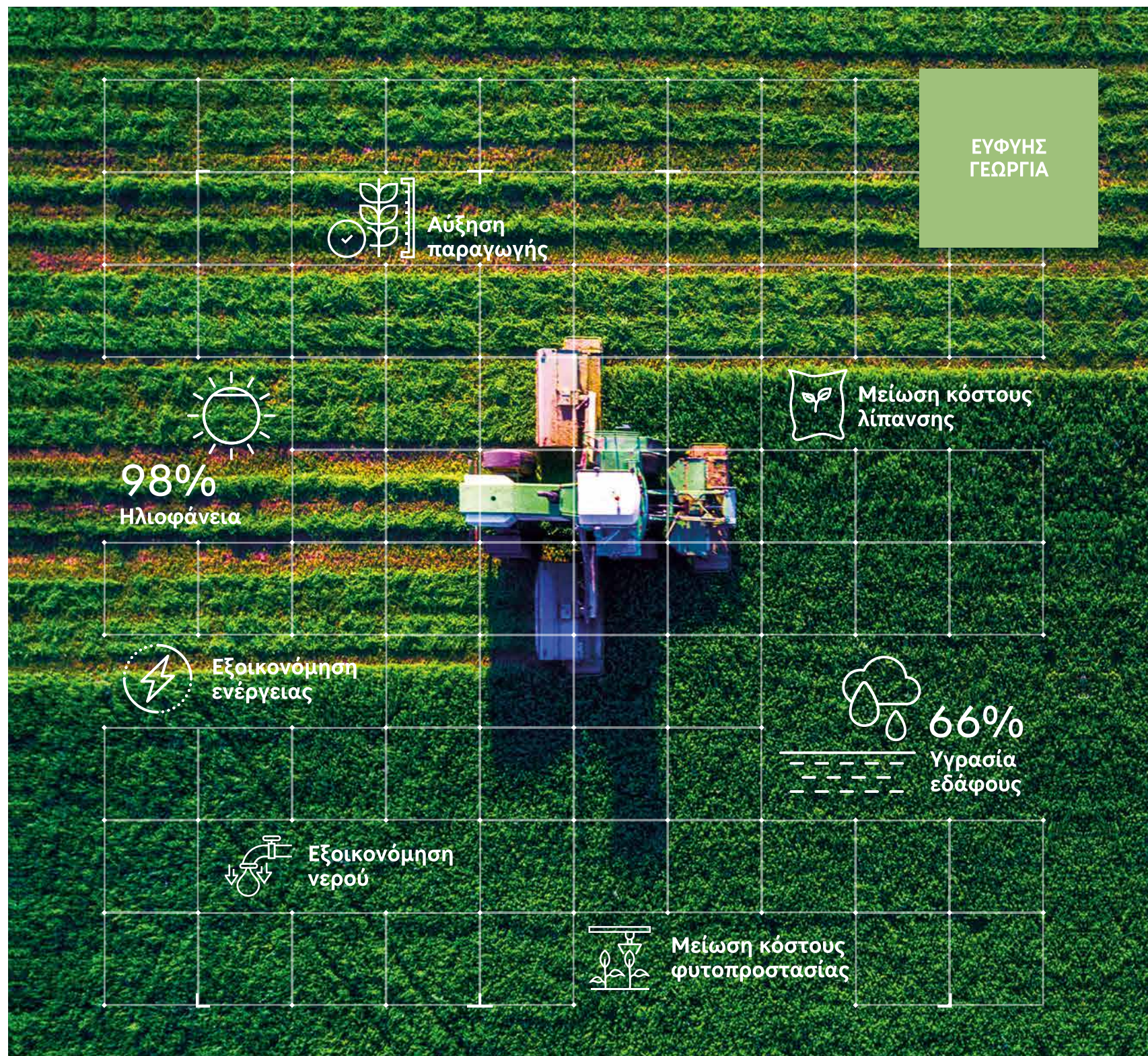
Πέραν των παραπάνω στο πλαίσιο του ΠΑΑ υλοποιούνται μέτρα που στοχεύουν στη δικτύωση, την εκπαίδευση, τη συμβουλευτική και την καινοτομία.

Με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, ώστε η παραμονή των γυναικών και των νέων στις αγροτικές περιοχές να γίνει ελκυστική, υλοποιούνται δημόσια έργα, όπως η ενίσχυση των ευρωζωνικών υποδομών, αλλά και προγράμματα, κυρίως μέσω του LEADER, που αφορούν τη δημιουργική απασχόληση και φροντίδα ηλικιωμένων - παιδιών - ατόμων με ειδικές ανάγκες, την ιατροφαρμακευτική φροντίδα και περίθαλψη και την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως e-health, e-learning κ.λπ.

Ανακεφαλαιώνοντας, το ΠΑΑ παρέχει στήριξη στη γυναικεία επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής στρατηγικής.

Η συμμετοχή των γυναικών στην επιχειρηματικότητα έχει αυξηθεί την τελευταία δεκαετία, υπάρχει όμως ακόμα μεγάλο περιθώριο αύξησης.

Προς αυτή την κατεύθυνση καταβάλλεται σημαντική προσπάθεια μέσω του ΠΑΑ στο πλαίσιο και της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2023-2027, ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την παραμονή του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές και την αποφυγή της ερημοποίησής τους.

Στην Τράπεζα Πειραιώς οδηγούμε τον Αγροτικό Τομέα στο Αύριο, στηρίζοντας την Ευφυή Γεωργία.

Στηρίζουμε τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του Αγροτικού Τομέα. Συμβάλουμε στη βιώσιμη ανάπτυξη με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Επενδύουμε στον ψηφιακό μετασχηματισμό που προάγει την καινοτομία στην αγροτική παραγωγή.

Με τη χρηματοδοτική στήριξη της ελληνικής καινοτομίας **gaiasense by Neuropublic**, όλοι οι αγρότες έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις τεχνολογίες της πληροφορικής και σε συνδυασμό με τη γεωπονική επιστήμη να επωφεληθούν από:

- τη μείωση του κόστους παραγωγής
- τη βελτίωση της απόδοσης της καλλιέργειας
- την αύξηση του εισοδήματος

Κατεβάστε την εφαρμογή

Η εφαρμογή παρέχεται από την εταιρεία Neuropublic A.E. με ετήσια συνδρομή.

Μάθετε περισσότερα: Τ. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Μονόδρομος για τον μετασχηματισμό της αγροτικής παραγωγής

Η πανδημία και η παγκόσμια υγειονομική και οικονομική κρίση των δύο τελευταίων ετών βοήθησαν, εν μέρει, στην επιτάχυνση της ψηφιακής επανάστασης που βρισκόταν ήδη σε εξέλιξη, ενώ ανέδειξαν την ανάγκη για ουσιαστικές τομές σε όλες τις πτυχές του κοινωνικού γίνεσθαι.

Και παρότι, σύμφωνα με την έγκριτη εταιρεία συμβούλων διαχείρισης McKinsey, η αγροδιατροφή αποτελεί τον λιγότερο ψηφιοποιημένο κλάδο στον κόσμο, εδώ και χρόνια υπήρχαν φωνές που έσπρωχναν ώστε να επωφεληθεί από τις τεχνολογικές ανακαλύψεις που έχουν μεταμορφώσει άλλους τομείς. Δεν είναι, άλλωστε, καθόλου τυχαίο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε την καινοτομία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό στο κέντρο της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) που θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται από το 2023.

Με τον παγκόσμιο πληθυσμό να αναμένεται να φθάσει τα 9,7 δισεκατομμύρια μέχρι το 2050, η Ε.Ε. στοχεύει στη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας, στην τόνωση της βιοποικιλότητας, στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του συστήματος τροφίμων και στη μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος των τροφίμων μέσα στα σύνορά της, καθώς και στη μετάβαση προς μια ανταγωνιστική βιωσιμότητα με περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Και απαντά στην πρόκληση του μετασχηματισμού της αγροτικής οικονομίας μέσα από την ψηφιοποίηση και τις νέες τεχνολογίες, στοιχεία απαραίτητα προκειμένου να θωρακιστεί ο

ΓΡΑΦΕΙΟ
Ρόζα Γαργαλάκου

Διευθύνουσα Σύμβουλος της NEUROPUBLIC

κλάδος για την επόμενη δεκαετία, και παραπέρα.

Η συνδεσιμότητα, τα «έξυπνα» κινητά τηλέφωνα, η τεχνητή νοημοσύνη και άλλες, αναδυόμενες τεχνολογίες έχουν ήδη ξεκινήσει να ανοίγουν τις πόρτες σε νέες ευκαιρίες. Ωστόσο, τα μηνύματα από το «μέτωπο» της ψηφιοποίησης δεν είναι ενθαρρυντικά. Ακόμη και σήμερα, ορισμένες αγροτικές περιοχές στην Ευρώπη -η Ελλάδα είναι μία από αυτές- εξακολουθούν να υστερούν όσον αφορά στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών, λόγω δυσχερειών στην ευρυζωνική υποδομή, κόστους, αλλά και ελλειπών ευαισθητοποίησης και ψηφιακών δεξιοτήτων των αγροτών.

Παρ' όλα αυτά, είναι σαφές ότι ο ρόλος της τεχνολογίας και δη της ευφυούς γεωργίας αποτελεί μονόδρομο για την αγροτική παραγωγή, αφού αφενός συμβαδίζει με τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή και αφετέρου παρέχει στον Έλληνα -και όχι μόνο- αγρότη σημαντικά οφέλη τόσο σε περιβαλλοντικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο.

Η NEUROPUBLIC υπηρετεί το όραμα της ψηφιοποίησης και, πιο συγκεκριμένα, της ευφυούς γεωργίας με πάθος και συνέπεια εδώ και αρκετά χρόνια και, ομολογουμένως, έχει συμβάλει και αυτή, με τον δικό της τρόπο, στη διαμόρφωση τόσο των πολιτικών όσο και των εργαλείων που θα συντελέσουν στην ανασύσταση και τη βιώσιμη ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

Στόχος μας, να στηρίξουμε τις προσπάθειες των αγροτών να αντεπεξέλθουν στις προκλήσεις της εποχής, να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες της νέας ΚΑΠ και να κερδίσουν περισσότερα.

Σε αυτό το πλαίσιο, έχουμε δημιουργήσει ολιστικές, αξιόπιστες λύσεις, όπως το σύστημα ευφυούς γεωργίας **gaiasense** και η εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα **gaiasense app**, που βάζουν τις τεχνολογίες αιχμής στην υπηρεσία του παραγωγού ώστε να διασφαλιστεί η βελτίωση της καθημερινότητάς του και η μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος, και να πραγματοποιηθεί η μετάβαση προς τη βιωσιμότητα με ανταγωνιστικό και κοινωνικό πρόσημο.

Ο κόσμος αλλάζει. Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή να προχωρήσουμε προς τα εμπρός. Επιταχύνοντας τις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη, επενδύοντας στην καινοτομία μπορούμε να προστατεύσουμε την αγροτική οικονομία από τις επιπτώσεις μιας πιθανής μελλοντικής κρίσης. Και να θέσουμε τα θεμέλια για την οικοδόμηση ενός δικαιοτέρου, πιο αποδοτικού και βιώσιμου μέλλοντος για όλους.

Η NEUROPUBLIC έχει δημιουργήσει ολιστικές, αξιόπιστες λύσεις, όπως το σύστημα ευφυούς γεωργίας **gaiasense** και η εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα **gaiasense app**, που βάζουν τις τεχνολογίες αιχμής στην υπηρεσία του παραγωγού ώστε να διασφαλιστεί η βελτίωση της καθημερινότητάς του και η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος

Τιμάμε την αφανή ηρωίδα της ελληνικής υπαίθρου

Αφανής ηρωίδα είναι η Ελληνίδα αγρότισσα-κτηνοτρόφος, η οποία δραστηριοποιείται σε ένα από τα πιο απαιτητικά και αντίξοα επαγγέλματα. Η 15η Οκτωβρίου

είναι η ημέρα που καθιερώθηκε από τον ΟΗΕ (απόφαση Γενικής Συνέλευσης 18.12.2007) για να τιμηθεί η γυναίκα που έβαλε στόχο ζωής να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ελληνικής

γεωργίας-κτηνοτροφίας.

Σήμερα περισσότεροι από 4 στους 10 αγρότες που δρουν στον αγροτικό τομέα είναι γυναίκες. Η Ελληνίδα αγρότισσα αποτελεί κινητήριο μοχλό ανάπτυξης της υπαίθρου και ως εκ τούτου της

οικονομίας της χώρας. Γυναίκες που ακολούθησαν η καθεμιά για τους δικούς της λόγους μια επίπονη συνεχή εργασία. Γυναίκες που έχουν το μυαλό να συντηρούν αγροτικές ή κτηνοτροφικές μονάδες, για να ζήσουν τις

οικογένειές τους. Γυναίκες που έχουν τη δύναμη να αντεπεξέρχονται σε οποιαδήποτε δύσκολη συνθήκη, να βρίσκονται στο χωράφι ή στα ζωντανά ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών, να εκσυγχρονίζουν τις μονάδες με στόχο τη μείωση

του κόστους παραγωγής και εν τέλει τη βελτίωση των εισοδημάτων τους. Τη δική τους εμπειρία καταθέτουν στο περιοδικό ΕΠΙ ΓΗΣ τέσσερις γυναίκες που έχουν ενεργή δράση στον αγροτικό, τον κτηνοτροφικό και τον πτηνοτροφικό τομέα.

Βεγίρη Μαρία Αγρότισσα, Σέρρες

Η αυγή βρίσκει τη Μαρία Βεγίρη στα χωράφια για να ελέγξει από άκρη σε άκρη τις καλλιέργειες σιταριού, καλαμποκιού, ηλιόσπορου και βαμβακιού σε 2.000 στρέμματα στις Σέρρες. «Ωράριο δεν υπάρχει. Πρέπει να είσαι συνέχεια στο χωράφι, όλη την ημέρα, από το πρωί μέχρι το βράδυ. Ο χώρος είναι σκληρός. Θέλει πολύ τρέξιμο και προσωπικό αγώνα» σημειώνει η αγρότισσα κυρία Μαρία Βεγίρη. Από τις τρεις δεκαετίες της ζωής της, την τελευταία ασχολείται ενεργά με τις καλλιέργειες της οικογένειας. «Το χωράφι δεν μπορείς να το αφήσεις. Αν θέλεις να αποδώσει και να έχεις ένα ικανοποιητικό εισόδημα πρέπει να είσαι εκεί όλη την ημέρα» λέει η κυρία Βεγίρη και προσθέτει: «Συνεχώς αναζητούμε τρόπους και μέσα βελτίωσης της καλλιέργειας. Τα τελευταία χρόνια εκσυγχρονίσαμε τα μηχανήματα επωφελούμενοι των προγραμμάτων που τρέχουν μέσα από τα Σχέδια Βελτίωσης. Πήραμε καινούργιο τρακτέρ, αλλά και GPS, ώστε να είμαστε κοντά στην καλλιέργεια ακόμα κι όταν δεν είμαστε εκεί».

Ζαχαράκη Ευανθία Αγρότισσα, Κρήτη

Η μηχανολόγος Ευανθία Ζαχαράκη την τελευταία επταετία δραστηριοποιείται στον αγροτικό τομέα. Ακολουθώντας την οικογενειακή παράδοση, διατηρεί θερμοκήπια στο παραθαλάσσιο χωριό Άρβη του Δήμου Βιάννου στο Ηράκλειο της Κρήτης. Στα θερμοκήπια που απλώνονται σε έκταση 11 στρεμμάτων καλλιεργούνται μπανάνες και αγγούρια. Τα προϊόντα της φθάνουν στις λαϊκές αγορές και σε σούπερ μάρκετ όλης της χώρας. «Τις μπανάνες τις παίρνει ο Συνεταιρισμός και στη συνέχεια τις διχογεύει σε ένα από τα μεγαλύτερα σούπερ μάρκετ της χώρας» μας διευκρινίζει η κυρία Ζαχαράκη. «Όσο για τα αγγούρια πωλούνται στα δημοπρατήρια του νομού και μετά παίρνουν το δρόμο προς τις αγορές

του εξωτερικού». Η κυρία Ζαχαράκη προχώρησε στην ίδρυση της θερμοκηπιακής μονάδας επωφελούμενη προγράμματος από τα Σχέδια Βελτίωσης. Μαζί με τον αδελφό της διατηρούν το θερμοκήπιο. Η δουλειά της Ελληνίδας αγρότισσας είναι ιδιαίτερα απαιτητική. Κι όπως μας περιγράφει η κυρία Ζαχαράκη: «Από τη μια πρέπει να είσαι όλη την ημέρα στο θερμοκήπιο για να βλέπεις την εξέλιξη της καλλιέργειας. Και από την άλλη πρέπει να τρέχεις για όλες τις εκτός θερμοκηπίου εργασίες, τις γραφειοκρατικές δουλειές, οι οποίες και αυτές απαιτούν αρκετό χρόνο. Απαραίτητη προϋπόθεση πριν προχωρήσεις στην παραγωγή του προϊόντος είναι να έχεις βρει την αγορά, ειδάλλως θα αποτύχεις».

Κύρκου Μαρία Πτηνοτρόφος, μέλος Συνεταιρισμού Πίνδος, Ιωάννινα

Περισσότερες από τρεις δεκαετίες δραστηριοποιείται ενεργά στην πτηνοτροφική μονάδα, στο χωριό Καραδήμα Ιωαννίνων, η κυρία Μαρία Κύρκου, μέλος του Συνεταιρισμού Πίνδος. «Ξεκίνησα με τον πατέρα μου, στη συνέχεια με τον σύζυγο και μετά μόνη μου» μας λέει η κυρία Μαρία Κύρκου τονίζοντας: «Είμαστε σε εγρήγορση. Κάθε χρονιά που περνάει εξελισσόμαστε, γιατί η τεχνολογία αλλάζει συνεχώς. Η πτηνοτροφική μονάδα μπορεί να είναι υψηλού κόστους, αλλά από τη στιγμή που βελτιώνουμε τις συνθήκες έχουμε καλύτερες απολαβές από το κοπάδι. Βέβαια, έχουμε επιβαρυνθεί από την αύξηση στις τιμές των ζωοτροφών. Η ενεργειακή κρίση δεν με επιβαρύνει, καθώς είχα προνοήσει κι έβαλα φωτοβολταϊκό».

Η πτηνοτροφική μονάδα της κυρίας Κύρκου έχει 10.000 όρνιθες αβγοπαραγωγής για εκκόλαψη. Κάθε κύκλος εκκόλαψης διαρκεί περί τους 14 μήνες. «Γεγονός που απαιτεί αρκετό χρόνο. Κάθε πρωί ξεκινάω για τη μονάδα, να ταισώ τις όρνιθες, να ελέγξω τα μηχανήματα άμμου και ό,τι άλλο απαιτείται. Αυτό μέχρι το μεσημέρι, κατά το οποίο κάνω ένα διάλειμμα και ξαναπάω το απόγευμα» μας λέει η κυρία Κύρκου. Αλλά και μετά τους μήνες εκκόλαψης, η μονάδα «δημιουργείται εκ νέου», καθώς πρέπει να απολυμανθεί και να συντηρηθούν τα μηχανήματα πριν ξαναπάει τις νέες μικρές όρνιθες και ξεκινήσει η διαδικασία της αναπαραγωγής.

Την παράδοση της οικογένειας συνεχίζουν και οι τρεις γιοι της κυρίας Κύρκου, οι οποίοι με τη στήριξη της μητέρας τους έχουν δημιουργήσει τις δικές τους πτηνοτροφικές μονάδες. Κι όπως μας τονίζει η ίδια, «μόλις μπορέσουμε θα ακολουθήσει και ο τέταρτος γιος».

Πατώνη Κυριακή Κτηνοτρόφος, Σέρρες

Δεύτερη γενιά κτηνοτρόφων η πολύτεκνη Κυριακή Πατώνη, δραστηριοποιείται σε μία από τις πιο δύσκολες δουλειές, την εκτροφή μοσχάρων κρεατοπαραγωγής. Από τα τουριστικά επαγγέλματα, που ήταν συναφή με τις σπουδές της, ανέλαβε το 2003 τα ζωντανά στην Οινούσα Σερρών. Τη μικρή μονάδα που διατηρούσε ο πατέρας της από το 1995 τη μεγάλωσε και σήμερα έχει 50 αγελάδες και 150 μοσχάρια.

«Η κτηνοτροφία έχει πολύ τρέξιμο. Δεν είναι μόνο η μονάδα, όπου πηγαίνω από το ξημέρωμα και τις 365 μέρες του χρόνου και ανεξαρτήτως

καιρού, για να ελέγξω τις μάνες με τα μωρά, αλλά και τα γραφειοκρατικά» μας εξηγεί η ίδια συμπληρώνοντας ότι το απόγευμα που πρέπει να μείνει με τα παιδιά ο έλεγχος της μονάδας γίνεται από τον σύζυγο. Η κτηνοτροφική μονάδα έχει δυσκολίες, οι οποίες εντοπίζονται «στην αύξηση των τιμών των ζωοτροφών, στη γραφειοκρατία και την ελληνοποίηση κρεάτων. Σε κάθε περίπτωση είναι λιγότερο απαιτητική από μια μονάδα με κατσίκια». Η ίδια πουλάει το κρέας σε εμπόρους από την Κρήτη, την Πελοπόννησο, την Εύβοια, τη Σκύδρα και άλλες περιοχές της χώρας.

Τέσσερις δυναμικές γυναίκες που ηγούνται Συνεταιρισμών, συμβάλλουν καθοριστικά στην ενδυνάμωση της ελληνικής υπαίθρου και στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Οι γυναίκες στο τιμόνι των Συνεταιρισμών

Η ισχύς εν τη ενώσει. Φράση που ταιριάζει απόλυτα στο συνεταιριστικό γίνεσθαι, καθώς συμβάλλει στην αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών επιδιώξεων των μελών του.

Γυναίκες, όπως η Αύφαντή Ματούλα από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Δημητριακών Φαρσάλων, «Φαρσάλων Γη», η Γρατσία Μαρίνα από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου, η Ταχοπούλου

Θεονύμφη από την Ενεργειακή Κοινότητα Κοιλιάδας Αξιού και η Τόπη Σοφία από τους Ορυζώνες Αξιού-Χαλκηδόνας βρίσκονται στην πρώτη γραμμή και διεκδικούν τα καλύτερα για τους αγρότες.

Γυναίκες δυναμικές, που ηγούνται Συνεταιρισμών, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενδυνάμωση της ελληνικής υπαίθρου και εν τέλει στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Αύφαντή Ματούλα Αγροτικός Συνεταιρισμός Δημητριακών Φαρσάλων, «Φαρσάλων Γη»

Η Ματούλα Αύφαντή, παιδί του θεσσαλικού κάμπου, περπατάει εδώ και χρόνια στα μονοπάτια που έχει χαράξει η οικογένειά της. Επί σχεδόν 30 χρόνια εργαζόταν στην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Φαρσάλων και επί 10 έτη διετέλεσε πρόεδρος του Συλλόγου των εργαζομένων της Θεσσαλίας, η κυρία Αύφαντή πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Αγροτικού Συνεταιρισμού Φαρσάλων Γη κι έκτοτε είναι η πρόεδρος του.

Ο Συνεταιρισμός αριθμεί σήμερα 58 μέλη, παραγωγούς δημητριακών, κτηνοτροφικών φυτών και οσπρίων. Συγκεντρώνει την παραγωγή και την πουλάει σε εμπόρου κυρίως της τοπικής αγοράς. Επιπλέον εξυπηρετεί περισσότερους από 2.500 παραγωγούς στα Φάρσαλα, στους οποίους παρέχει πλήθος αγροτικών υπηρεσιών (μελέτες, προγράμματα κ.λπ.).

«Η ευθύνη μας είναι τεράστια, αφού δεν εξυπηρετούμε μόνο τα 58 μέλη μας, αλλά και πάνω από 2.500 παραγωγούς στα Φάρσαλα. Παρέχουμε πλήθος συμβουλών και υπηρεσιών» λέει η κυρία Αύφαντή και προσθέτει: «Συγκεντρώνουμε την παραγωγή από τα μέλη μας και πουλάμε σε εμπόρους, στηρίζοντας κυρίως την τοπική αγορά. Σκοπός μας είναι η εξυπηρέτηση και η προάσπιση των συμφερόντων των γεωργών και των κτηνοτρόφων μας».

Ο Συνεταιρισμός Φαρσάλων είναι από τους πιο καινοτόμους, καθώς προχώρησε στην ψηφιοποίηση της παραγωγής βαμβακιού, αλλά και στην υιοθέτηση των υπηρεσιών ευφυούς γεωργίας, στο πλαίσιο των προϋποθέσεων που θέτει η νέα πράσινη ΚΑΠ.

Γρατσία Μαρίνα Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου

Γεωπόνος, με μεταπτυχιακό στη μοριακή βιολογία, η Μαρίνα Γρατσία δραστηριοποιείται σε μία από τις πιο υγιείς ενώσεις της χώρας, την ΕΑΣ Νάξου, από το 2015. «Η πρώτη επαφή ήταν μέσω ενός προγράμματος του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σήμερα είμαι διευθυντικό στέλεχος στη διεύθυνση διαχείρισης παραγωγής» σημειώνει η κυρία Μαρίνα Γρατσία συμπληρώνοντας: «Είμαι σε καθημερινή επαφή με τους αγρότες, οι οποίοι αυτή την περίοδο αντιμετωπίζουν πολύ σοβαρά προβλήματα». Εστιάζοντας σε αυτά, μας μιλάει για τον τριπλασιασμό του κόστους παραγωγής και τη δύσκολη πλέον συντήρηση των σταβλικών εγκαταστάσεων, λόγω του ενεργειακού και της αύξησης των τιμών στις ζωοτροφές. Το ενεργειακό και η εκτίναξη των τιμών στα λιπάσματα είναι αυτά που πλήττουν και τους παραγωγούς πατάτας.

«Αναγκαστήκαμε να φέρουμε ενσίρωμα από τη Βουλγαρία, ώστε να αποδώσουν τα ζώα» λέει η κυρία Γρατσία περιγράφοντας τις δύσκολες συνθήκες κάτω από τις οποίες δραστηριοποιούνται σήμερα οι κτηνοτρόφοι.

Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου ιδρύθηκε το 1926. Σήμερα αριθμεί 32 αγροτικούς συνεταιρισμούς του νησιού με περισσότερα από 3.600 μέλη αγροκτηνοτρόφους. Δύο είναι τα σημαντικά προϊόντα της Ένωσης, η γραβιέρα και η πατάτα. Η γραβιέρα έγινε ΠΟΠ το 1996 και η πατάτα πριν από μερικά χρόνια κατέστη ΠΓΕ. Το 2014 ο Συνεταιρισμός μετατράπηκε σε Αγροτική Εταιρική Σύμπραξη-Ανώνυμη Εταιρεία. Από τη μονάδα επεξεργασίας γάλακτος φεύγουν καθημερινά τα προϊόντα για όλη τη χώρα.

Ταχοπούλου Θεονύμφη Ενεργειακή Κοινότητα Κοιλιάδας Αξιού

Η μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία είναι άμεσα σχετιζόμενη με τις ενεργειακές ομάδες. Η Ενεργειακή Κοινότητα Κοιλιάδας Αξιού Π.Ε. είναι ένας Συνεταιρισμός, που ξεκίνησε με 15 μέλη. Πρόεδρός της είναι η κυρία Θεονύμφη Ταχοπούλου, η οποία μας ενημερώνει για τα πέντε φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος 4.500 MW στο Πευκόδασος Κιλκίς. Σήμερα στην ανατολική όχθη του Αξιού λειτουργούν τα φωτοβολταϊκά πάρκα της Ενεργειακής Κοινότητας, η οποία στα άμεσα σχέδιά της έχει τη δημιουργία και άλλων πάρκων. «Στόχος μας είναι να συνεταιριστούμε και με άλλες ενεργειακές κοινότητες, να δημιουργήσουμε μια Ομοσπονδία, ώστε η παραγόμενη ποσότητα να φθάσει στον τελικό καταναλωτή» μας λέει η κυρία Ταχοπούλου για να προσθέσει: «Στα σχέδιά μας είναι η παραγωγή ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, από τα υπολείμματα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Κι αυτό μπορεί να καταστεί εφικτό δεδομένου ότι πολλοί αγρότες έχουν προσανατολιστεί στην κατασκευή φωτοβολταϊκών πάρκων ως εναλλακτικό τρόπο ενίσχυσης του εισοδήματός τους». Σχέδια, τα οποία ταυτίζονται με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταστεί κλιματικά ουδέτερη η ήπειρος η Ευρώπη μέχρι το 2050.

Η κυρία Ταχοπούλου δραστηριοποιείται ενεργά στον αγροτικό τομέα. Εκτός από την ενεργειακή κοινότητα, καλλιεργεί σιτηρά, οπωροκηπευτικά και αποξηραμένους χορτονομές, ενώ διατηρεί και αμπελώνια. Παράλληλα, εργάζεται και σε εταιρεία Συμβούλων Οργάνωσης και Προγραμματισμού 240 Ομάδων Παραγωγών ρυζιού, βαμβακιού και σιτηρών, καθώς και γαλακτοπαραγωγών.

Η Αύφαντή Ματούλα, η Γρατσία Μαρίνα, η Ταχοπούλου Θεονύμφη και η Τόπη Σοφία βρίσκονται στην πρώτη γραμμή και διεκδικούν τα καλύτερα για τους αγρότες

Τόπη Σοφία ΑΣ Ορυζώνες Αξιού-Χαλκηδόνας

Στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα εκτείνονται χιλιάδες στρέματα ορυζώνων. Το ρύζι είναι ένα από τα πιο σημαντικά προϊόντα της περιοχής, καθώς εκεί παράγεται περίπου το 70% του ελληνικού ρυζιού. Εκεί, στη Χαλκηδόνα, δρα και ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ορυζώνες Αξιού Αλιάκμονα. Πρόεδρος του Συνεταιρισμού είναι η κυρία Σοφία Τόπη. Προέρχεται από αγροτική οικογένεια και η ίδια είναι αγρότισσα εδώ και δύο δεκαετίες. Από τη βιομηχανία ρυζιού όπου εργαζόταν αρχικά μεταπήδησε στον Αγροτικό Συνεταιρισμό. Κι όπως λέει και η ίδια χαρακτηριστικά, «Είδα τα πράγματα από την πλευρά της βιομηχανίας και τώρα από την πλευρά των αγροτών. Κι αυτό είναι το πλεονέκτημα, καθώς γνωρίζεις πώς θα διεκδικήσεις τα καλύτερα για τους αγρότες».

Στον Συνεταιρισμό συγκεντρώνεται κάθε χρόνο, το δίμηνο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου, η παραγωγή ρυζιού των μελών του. Στη συνέχεια ο Συνεταιρισμός απευθύνεται σε ελληνική βιομηχανία και σε αντιπροσώπους για τις αγορές του εξωτερικού. «Εξαρχής πρόθεσή μου ήταν να μην εγκλωβιστούμε στα γνωστά μονοπάτια. Έπρεπε να διαφοροποιηθούμε. Καλλιεργήσαμε ποικιλίες που έχουν ζήτηση στο εξωτερικό. Έτσι, βγήκαμε στη διεθνή αγορά». Αξίζει να σημειωθεί ότι η ρυζοκαλλιέργεια συμβάλλει στην ισορροπημένη λειτουργία του οικοσυστήματος, καθώς οι ορυζώνες λειτουργούν ως τεχνητοί εποχιακοί υγρότοποι, που προσελκύουν πουλιά τα οποία αναζητούν τροφή για τα ίδια και τους νεοσσούς τους.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Στην Τράπεζα Πειραιώς στηρίζουμε τον αγροτικό τομέα μέσα από ολοκληρωμένες λύσεις.

- Ειδικά διαμορφωμένα προϊόντα και υπηρεσίες
- Κάλυψη αναγκών ρευστότητας
- Κάλυψη κόστους παραγωγής
- Υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων

Επισκεφτείτε σήμερα ένα κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς για να βρούμε μαζί την κατάλληλη λύση για εσάς.

T. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Καλοκαίρι - Φθινόπωρο 2022

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

19

Με μια ιδέα μπορείς να αλλάξεις τον κόσμο

Μια ιδέα φτάνει για να αλλάξεις τον κόσμο. Κι αυτό έκαναν πραγματικότητα τέσσερις δυναμικές γυναίκες, οι οποίες είχαν διαφορετικές αλλά και τολμηρές ιδέες, και τις ακολούθησαν στο χώρο της αγροδιατροφής.

Η πίστη στη φύση και στις πρώτες ύλες, αλλά κυρίως η ανάδειξη των προϊόντων της γης, ώστε να τα εντάξουν στην καθημερινή τους διατροφή, καταρχήν οι Έλληνες, παραμένει από τους κυριότερους στόχους τους.

Το ταξίδι της μαγείας του αληθινού ψωμιού ξεκινάει από τον Βοτανικό, τον φούρνο Betty's Bakery.

Τις άφθονες και μαγευτικές μυρωδιές που αναδίδει η χιακή γη μας φέρνει η Myronolos Organics.

Τα βιοδυναμικά σιτηρά, όσπρια και κηπευτικά έρχονται από την Trinity Farm.

Κι επειδή τραπέζι χωρίς οίνο δεν στρώνεται, το βιολογικό κρασί είναι από το Κτήμα Χατζηβαρύτη.

Τέσσερις επιχειρήσεις από τέσσερις γυναίκες που αγαπούν την ελληνική γη και μας ταξιδεύουν στον κόσμο των προϊόντων της.

Betty's Bakery

Κουλούρη Ελισάβετ

Το ταξίδι της μαγείας του αληθινού ψωμιού ξεκίνησε πριν από έξι χρόνια για την Ελισάβετ Κουλούρη, η οποία έβαλε στόχο να μάθει τους ανθρώπους να τρώνε καλύτερα.

Η πίστη της στις καθαρές πρώτες ύλες και στο φυσικό προζύμι την οδήγησε στο E5Bakeryhouse στο Λονδίνο. Εκεί παρακολούθησε το πρώτο της σεμινάριο για τη δημιουργία ενός ψωμιού που δεν βλάπτει την υγεία. Η εκπαίδευση συνεχίστηκε μεταξύ Παρισιού και Λονδίνου. Το ταξίδι της γεύσης σταμάτησε στον Βοτανικό, εκεί όπου είδε ότι μπορεί να γίνει ο φούρνος των ονείρων της. Το εγκαταλεημένο φανοποιείο μέσα σε τέσσερις μήνες μεταμορφώθηκε στο Betty's Bakery.

Κάθε πρωί η οδός Κασσάνδρας γεμίζει από μυρωδιά ψωμιού. Το βιολογικό αλεύρι που αλέθεται σε πετρόμυλο από τους παραγωγούς σε Κιλκίς και Ήπειρο είναι αυτό που κάνει τη διαφορά. «Σεβόμαστε τον κόπο των παραγωγών μας. Έχουμε σταθερές και μακροχρόνιες συνεργασίες

σε όλη την Ελλάδα» σημειώνει η κυρία Κουλούρη και συμπληρώνει: «Το ψωμί μας φτιάχνεται με φυσικό προζύμι. Κάθε καρβέλι θέλει περίπου δύο μέρες για να φουσκώσει φυσικά». Το Betty's Bakery προμηθεύει με ψωμί 30 εστιατόρια και catering, περισσότερα από 100 σούπερ μάρκετ και delicatessen πωλούν τα προϊόντα σε Αττική, Πάτρα, Κόρινθο, Λάρισα και Κρήτη, ενώ δέχονται και παραγγελίες από ιδιώτες. «Κάνουμε παραδόσεις στην Αθήνα με ποδήλατο για να μην επιβαρύνουμε την ήδη δύσκολη κατάσταση στην πρωτεύουσα», μας λέει η κυρία Κουλούρη. Από το 2020 λειτουργεί και το ηλεκτρονικό κατάστημα στη διεύθυνση <https://www.bettysbakery.gr>. Το περίσσειμα των ψωμιών πηγαίνει στην Ένωση «Μαζί για το παιδί» και την Οργάνωση «Μπορούμε». Κάθε Χριστούγεννα ένας καλλιτέχνης φτιάχνει μία συσκευασία και τα έσοδα πάω στην Ένωση «Μαζί για το παιδί».

myrovolos organics

Κουτσουράδη Αργυρώ

Στη Μυροβόλο Χίο, το νησί με τις άφθονες και μαγευτικές μυρωδιές που αναδίδει η χιακή γη, γεννήθηκε πριν από μία επταετία η Myrovolos Organics. Η αγάπη της Αργυρώς Κουτσουράδη για το νησί της σε συνδυασμό με την επιθυμία της για την προστασία της φύσης την οδήγησε από τη Γεωπονική Σχολή του Δημοκρίτειου, στο Université Lille-II στη Γαλλία. Εκεί, στο εργαστήριο ιολογίας του Νοσοκομείου Albert Calmette πραγματοποίησε την έρευνα για το πώς επιδρά ο δυόσμος στη μείωση του νεανικού διαβήτη. Επόμενος σταθμός η Σχολή Επιστημών των Φυτών στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών για τις μεταπτυχιακές σπουδές της στη Γεωργία Βελτίωσης Φυτών και τον Γεωργικό Πειραματισμό.

Η επιστροφή στο νησί της συνδυάστηκε με την ίδρυση της οικοτεχνίας Myrovolos Organics, στο Χαλκειό. Μία πλήρως καθετοποιημένη μονάδα, από την καλλιέργεια μέχρι τη συγκομιδή, τη συσκευασία και την πώληση των προϊόντων της. «Τα αναξιοποίητα χωράφια του παππού και της

γιαγιάς δέχθηκαν τα μυρωδικά της χιακής γης. Σήμερα καλλιεργούμε 13 μυρωδικά, από δυόσμο και θυμάρι μέχρι τσάι του βουνού και λεβάντα. Τα best seller μας, όμως, είναι ο κρίταμος και η κάπαρη, τα οποία κάνουμε τουρισί». Με τα λόγια αυτά μας συστήνεται η κυρία Κουτσουράδη για να συμπληρώσει: «Αν έμενα μόνο στην παραγωγή τα έσοδά μου θα ήταν ίσα με τα έξοδα. Έτσι, έφτιαξα μια κάθετη μονάδα κι έδωσα ταυτότητα στα προϊόντα μου».

Σήμερα, τα βιολογικά προϊόντα της myrovolos organics, τα οποία συλλέγονται φύλλο φύλλο με τα χέρια, διανέμονται σε 30 ελληνικές, 7 ευρωπαϊκές πόλεις και στις ΗΠΑ.

Trinity Farm

Τσιαντή Αλεξάνδρα

Η χημικός μηχανικός Αλεξάνδρα Τσιαντή, τρίτη γενιά μιας αγροτικής οικογένειας, εγκατέλειψε την καριέρα της στην πόλη για να επιστρέψει στη γη της, δημιουργώντας την Trinity Farm. Σήμερα, σε έκταση 400 στρεμμάτων σε μια πλαγιά στην Αγία Τριάδα Φαρσάλων, υλοποιείται η πρώτη πιστοποιημένη βιοδυναμική καλλιέργεια σιτηρών, οσπρίων και κηπευτικών στην Ελλάδα.

«Το κτήμα αυτό είναι 100 χρόνια στην οικογένειά μου. Ένιωθα ότι έπρεπε να υπάρξει μια συνέχεια. Με την επιστροφή μου στη Λάρισα το 2000 ξεκίνησε και η εμπλοκή μου με το Κτήμα μας». Κάπως έτσι άρχισαν όλα, όπως μας αφηγείται η κυρία Τσιαντή, για να μας διευκρινίσει: «Ήθελα, όμως, να πάω σε μια διαφορετική κατεύθυνση. Έμαθα για τα

βιολογικά και μετά γνώρισα τη βιοδυναμική καλλιέργεια. Και τότε διαπίστωσα ότι αυτός είναι ο δρόμος. Κι επειδή δεν μπορούσα να βρω τεχνονομία στην Ελλάδα, τη βρήκα από τη Γερμανία. Στο Κτήμα ερχόταν ένας Γερμανός Σύμβουλος».

Τα προϊόντα της Trinity Farm παράγονται χωρίς χημικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα, υπό την επιτήρηση της ΔΗΩ και της Demeter International για τη βιολογική και τη βιοδυναμική γεωργία, αντίστοιχα. «Η πατάτα που παράγουμε έχει λιγότερο νερό και περισσότερη σάρκα. Τα καρότα μας όταν τα πλένεις, το νερό αποκατά χροιά πορτοκαλί από τις χρωστικές του καρότου», μας περιγράφει η κυρία Τσιαντή και συμπληρώνει: «Όταν η τροφή σε θρέφει το κόστος αγοράς είναι πλασματικό».

Σήμερα τα σιτηρά, τα όσπρια και τα κηπευτικά της Trinity Farm πωλούνται σε όλη τη χώρα, ενώ στέλνονται και στο εξωτερικό μέσω αντιπροσώπου. Η φιλοσοφία της κυρίας Τσιαντή είναι «Ο άνθρωπος που ψωνίζει από εμάς πρέπει να γνωρίζει τον παραγωγό». Κι αυτό έχει καταστεί πραγματικότητα, καθώς όσοι αγοράζουν τα προϊόντα έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν τη Φάρμα.

Κτήμα Χατζηβαρύτη

Χατζηβαρύτη Χλόη

Βρισκόμαστε σε έναν ελληνικό αμπελώνα, στο Κτήμα Χατζηβαρύτη, στη Γουμένισσα Κιλκίς. Η συζήτηση περιστρέφεται γύρω από την αγάπη της Χλόης Χατζηβαρύτη για την οίνοποίηση. Μια αγάπη που της μεταλαμπαδεύσε ο πατέρας της, ο οποίος το 1994 φύτεψε το πρώτο του βιολογικό αμπέλι έκτασης 50 στρεμμάτων στην περιοχή Μπίνταμπλα. Επεκτάθηκε στη Φιλιρριά, όπου το 2007 χτίστηκε ένα «βουτίκι» οίνοποιείο. Σήμερα ο αμπελώνας του Κτήματος αποτελείται από 200 στρέμματα.

Η Χλόη Χατζηβαρύτη, μετά από σπουδές στη Γεωπονική και οιολογία στη Γαλλία και την Πορτογαλία και έχοντας δουλέψει σε διάφορα οίνοποιεία σε Γαλλία, Νέα Ζηλανδία, Αργεντινή και Χιλή, επιστρέφει το 2017 στο Κιλκίς. Μαζί της έφερε το πάθος και την εμπειρία της για τα κρασιά. Ξεκίνησε αμέσως να φτιάχνει μία νέα σειρά κρασιών χωρίς παρεμβάσεις και να πειραματίζεται με καινού-

ριες οίνοποιήσεις, όπως τα petnat (pétillant naturel-φυσικός αφρώδης) και η καρβονική εκχύλιση.

«Ο μπαμπάς μου ξεκίνησε με τα βιολογικά κρασιά. Εγώ φτιάχνω κρασιά ήπιες παρέμβασης και θέλω να πάω σε βιοδυναμικά. Η παραγωγή θα ξεκινήσει σε μία τριετία, καθώς απαιτείται πρώτα η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος» μας ενημερώνει η κυρία Χατζηβαρύτη και μας εξηγεί ότι «πρέπει να βελτιώσουμε το οικοσύστημα».

Η βιοδυναμική καλλιέργεια θεωρεί ότι η ενέργεια που δέχονται τα φυτά ως βαρύτητα από τη γη ή ως κοσμική ακτινοβολία από το διάστημα (ήλιος, σελήνη, πλανήτες, άστρα) έχει πολύ μεγάλη επίδραση στην ανάπτυξη τους. Για λίπασμα χρησιμοποιούν βιοδυναμικά παρασκευάσματα. «Απαιτείται μεγάλη παρατήρηση του αμπελώνα, με βάση το φεγγάρι. Δεν χρησιμοποιούνται μηχανές και όλα γίνονται με τα χέρια» μας λέει η κυρία Χατζηβαρύτη.

Σήμερα, το Κτήμα Χατζηβαρύτη δίνει 70.000 φιάλες κρασιού ενώ του χρόνου θα φθάσουν στις 120.000 φιάλες. Εξ αυτών το 50% διανέμεται εντός χώρας, σε Αθήνα και Βόρ. Ελλάδα, ενώ το υπόλοιπο 50% διακινείται σε Ευρώπη, Αμερική, Αυστραλία και Ασία.

Γαλακτοκομική Σχολή Ιωαννίνων

Η γυναίκα στην τυροκομία

Το 1916 χάρη στις προσπάθειες του Ηπειρώτη γεωπόνου Νικόλαου Ζυγούρη ιδρύθηκε στα Ιωάννινα το πρώτο πρακτικό σχολείο με αντικείμενο αποκλειστικά την τυροκομία. Μετά από αλλαγές στην ονομασία και το πλαίσιο, σήμερα λειτουργεί ως ΔΙΕΚ Ιωαννίνων «ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ», υπάγεται στον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» και παρέχει μεταλυκειακή επαγγελματική κατάρτιση.

Η Γαλακτοκομική Σχολή στεγάζεται σε ένα σύγχρονο κτιριακό συγκρότημα και διαθέτει άριστες εγκαταστάσεις. Ο μέγιστος αριθμός σπουδαστών που μπορεί να υποδεχτεί κάθε σχολική χρονιά είναι 60 άτομα. Η φοίτηση διαρκεί δύο χρόνια και είναι δωρεάν όπως επίσης παρέχεται δωρεάν διαμονή και σίτιση.

Στη Γαλακτοκομική Σχολή έρχονται σπουδαστές απ' όλη την Ελλάδα, Κύπρο, ακόμα και από άλλες χώρες. Από τους νέους που εγγράφονται κάθε χρόνο, οι μαθήτριες αποτελούν, κατά μέσο όρο, το 30% του δυναμικού της τάξης. Οι μαθήτριές μας, όπως και οι μαθητές, συνήθως προέρχονται από κτηνοτροφικές οικογένειες ή/και από οικογένειες που διαθέτουν επιχειρήσεις μεταποίησης, δηλαδή τυροκομεία, εργαστήρια ή μονάδες ιδιοπαραγωγής. Σε αρκετές περιπτώσεις, πριν εγγραφούν στη Γαλακτοκομική Σχολή έχουν πραγματοποιήσει σπουδές στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ή άλλες σπουδές.

Η εκπαίδευση των μαθητών και μαθητριών είναι θεωρητική και πρακτική. Η πρακτική άσκηση γίνεται στα χημικά και μικροβιολογικά εργαστήρια και στους χώρους παραγωγής. Η λειτουργία ενός επαγγελματικού τυροκομείου-εργαστηρίου γαλακτοκομικών προϊόντων αποκλειστικά για την εκπαίδευση και πρακτική άσκηση των μαθητών αποτελεί ένα μοναδικό προνόμιο που εξασφαλίζει την άριστη κατάρτισή τους. Καθημερινά οι μαθητές και οι μαθήτριες παραλαμβάνουν το γάλα και μαθαίνουν να παράγουν τυριά ΠΟΠ, παραδοσιακά τυροκομικά και γαλακτοκομικά προϊόντα, προϊόντα που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες τάσεις της αγοράς με λιγότερο αλάτι, με χαμηλά λιπαρά κ.λπ. Εκτός της

παραγωγικής διαδικασίας η εκπαίδευσή τους σε κάθε δραστηριότητα που θα αντιμετωπίσουν ως επαγγελματίες, όπως τις εξετάσεις καταλληλότητας του γάλακτος, την επιλογή και χρήση καλλιεργειών εκκίνησης, τον επαγγελματικό καθαρισμό του χώρου και των σκευών, τη συσκευασία και επισήμανση των προϊόντων κ.ά., δηλαδή ακολουθούν την καθημερινότητα ενός επαγγελματία τυροκόμου. Η εκπαίδευση είναι ενιαία και δεν διαφοροποιείται ανάλογα με το φύλο. Οι βαριές δουλειές, που απαιτούν αυξημένη μυϊκή προσπάθεια, έχουν πια αντικατασταθεί με απλούς ή πιο εξειδικευμένους μηχανισμούς.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών, από ό,τι διαπιστώνουμε την τελευταία τουλάχιστον δεκαετία, ένα μεγάλο ποσοστό από τις αποφοίτους μας παραμένει και ασχολείται επαγγελματικά στον κλάδο της κτηνοτροφίας και μεταποίησης. Πολλές νέες επιστρέφουν στον τόπο τους και ιδρύουν μικρές μεταποιητικές μονάδες ή μετατρέπουν τις υπάρχουσες οικογενειακές επιχειρήσεις σε σύγχρονα τυροκομεία, παρουσιάζοντας οργανωτικές και διοικητικές ικανότητες πέρα από την τυροκομική γνώση. Ένας σημαντικός αριθμός αποφοίτων της Γαλακτοκομικής Σχολής, από την άλλη, απασχολούνται ως προσωπικό και στελεχώνουν τυροκομεία και μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες, εμπορικές επιχειρήσεις πώλησης αναλωσίμων και ειδών τυροκομείων, εργαστήρια ελέγχου ποιότητας του γάλακτος, εργάζονται επίσης ως εξειδικευμένοι πωλητές τυριών σε τυροπωλεία, στα εργαστήρια Ελέγχου Ποιότητας Γάλακτος του ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», ακόμα και στη Γαλακτοκομική Σχολή.

Κατά την επικοινωνία που έχουμε με τις αποφοίτους μας, έχουμε πληροφορηθεί ότι παρουσιάζονται εργοδότες, κυρίως ιδιοκτήτες μικρών τυροκομείων που το προσωπικό είναι ολιγάριθμο και αναγκαστικά χρειάζεται να γίνουν κάποιες δουλειές χειρωνακτικά, οι οποίοι διστάζουν να προσλάβουν γυναίκες, πάντως αυτή η διάκριση σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί τον κανόνα.

ΓΡΑΦΕΙ Η
**Δρ Αλεξάνδρα
Μέγα**

Κτηνίατρος, Διευθύντρια
ΔΙΕΚ Ιωαννίνων «ΓΑΛΑ-
ΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ»

Ευαγγέλου Αντιγόνη

Πρώτος σταθμός η Γαλακτοκομική Σχολή. Ακολούθησε η επιστροφή στο Ασβεστοχώρι Ιωαννίνων, εκεί όπου η οικογένειά της δραστηριοποιείται στην κτηνοτροφία για περισσότερες από τρεις δεκαετίες. Η μεταποίηση του 100% ηπειρωτικού γάλακτος από τις αγελάδες της φάρμας σε φρέσκο παστεριωμένο γάλα και γιαούρτι με την επωνυμία «Φάρμα Ευαγγέλου» ήταν η πρώτη κίνηση της Αντιγόνης Ευαγγέλου.

Η βιοτεχνία παρασκευής των προϊόντων της Φάρμας, η οποία επεκτείνει συνεχώς το δίκτυο πωλήσεών της, βρίσκεται δίπλα στη μονάδα εκτροφής των αγελάδων, όπου εφαρμόζονται οι πιο σύγχρονες μέθοδοι ποιοτικού ελέγχου τόσο στη διαδικασία παραλαβής του γάλακτος όσο και κατά τη διάρκεια παραγωγής των προϊόντων.

Πολλές νέες επι-
στρέφουν στον
τόπο τους και
ιδρύουν μικρές
μεταποιητικές
μονάδες ή μετα-
τρέπουν τις
υπάρχουσες οι-
κογενειακές επι-
χειρήσεις σε σύγ-
χρονα τυροκο-
μεία, παρουσιάζ-
οντας
οργανωτικές και
διοικητικές ικα-
νότητες πέρα
από την τυροκο-
μική γνώση

Ευγενειάδη Μαρία

Από τη Σκοπιά Σερρών, η Μαρία Ευγενειάδη στα δεκαπέντε της χρόνια έφυγε για τη Γαλακτοκομική Σχολή. Όταν αποφοίτησε, επέστρεψε στον τόπο της και στο πανέμορφο τυροκομείο της οικογενειακής επιχείρησης Τυροκομική Μονάδα Ευγενειάδη. Εκεί στη Σκοπιά, μαζί με τον αδελφό της, Αντώνη Ευγενειάδη, τυροκομούν κι έχουν πιστούς πελάτες που ζητούν τα προϊόντα στην πόρτα τους.

Τα αδέρφια Ευγενειάδη, η τρίτη γενιά κτηνοτρόφων της οικογένειας, παράγουν εκλεκτά τυροκομικά και γαλακτοκομικά προϊόντα από το γίδινο γάλα της οικογενειακής μονάδας, όπου διαβιούν 2.000 κασίκες ελευθέρας βοσκής. Πρόκειται για μια καθετοποιημένη μονάδα, η οποία καλύπτει και τα τρία στάδια, της εκτροφής, της μεταποίησης και της εμπορίας των προϊόντων.

Κουκουβά Θεοδώρα

Η εξέλιξη της οικογενειακής κτηνοτροφικής μονάδας ήταν απόφαση ζωής για τη Θεοδώρα Κουκουβά, η οποία σε ηλικία 15 ετών έφυγε από ένα καθαρά κτηνοτροφικό και γεωργικό χωριό, το Άργος Καλύμνου, για να πάει στη Γαλακτοκομική Σχολή Ιωαννίνων. Γυρνώντας στον τόπο της ίδρυσε, το 2005, το «Παραδοσιακό Τυροκομείο Καλύμνου», όπου παράγει μια μεγάλη ποικιλία εκλεκτών γαλακτοκομικών προϊόντων και τυριών, όπως τη γραβιέρα με γεύσεις από σύκο, καρύδι, θυμάρι ή πιπεριές, κρασσογραβιέρα, καθώς και άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα, όπως κοπανιστή Καλύμνου, ανθότυρο, ρυζόγαλο, πρόβειο και αγελαδινό γιαούρτι. Την πρώτη ύλη, το γάλα, το προμηθεύεται από τοπικούς παραγωγούς της Καλύμνου και της Κω.

Παρασκευούδη Σταματία

Πτυχιούχος μαθηματικός και απόφοιτος της Γαλακτοκομικής Σχολής, η Σταματία Παρασκευούδη από τον Άγιο Αθανάσιο Δράμας, όταν επέστρεψε στον τόπο της προχώρησε με την οικογένειά της στην ίδρυση της Φάρμας Παρασκευούδη. Πρόκειται για μια επιχείρηση ιδιοπαραγωγής γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων, με γάλα από τα χιώτικα πρόβατα της Φάρμας.

Με τη γεύση και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων τους, κέρδισαν την εμπιστοσύνη και την προτίμηση των καταναλωτών, όλων των ηλικιών, αφού τα προϊόντα της επιχείρησης αποτελούν την υγιεινή πρόταση ακόμα και σε παιδικές γιορτές και βαφτίσεις. Σταθερή είναι η παρουσία της επιχείρησης στις Λαϊκές Αγορές της περιοχής με καλαισθητή παρουσίαση των προϊόντων της.

Σταθάτου Φρόσω

Η Γαλακτοκομική Σχολή κέρδισε τη Φρόσω Σταθάτου από την Κεφαλονιά. Με την αποφοίτησή της από τη Σχολή των Ιωαννίνων επέστρεψε στο νησί της. Εκεί παράγει μέχρι σήμερα μια ποικιλία γαλακτοκομικών προϊόντων, από παραδοσιακά τυριά και φρέσκο γάλα μέχρι γιαούρτια και κρέμες. Η πρώτη ύλη, το γάλα, προέρχεται από τα δικά της ζώα, τα οποία εκτρέφει στη μεγάλη κτηνοτροφική μονάδα της στα Κηπούρια Κεφαλλονιάς. Τα προϊόντα που παράγει από τις πρώτες ύλες που της δίνουν τα ζώα φυσικής εκτροφής τα διακινεί στο ιδιόκτητο κατάστημά της, μια μπουτίκ κρεάτων στην πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς, το Αργοστόλι.

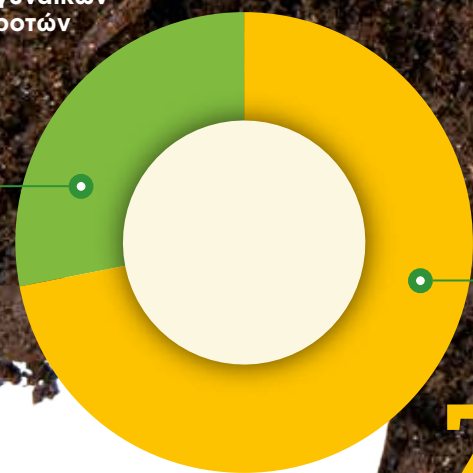

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ στον αγροτικό τομέα

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αναλογία ανδρών και γυναικών από το σύνολο των αγροτών

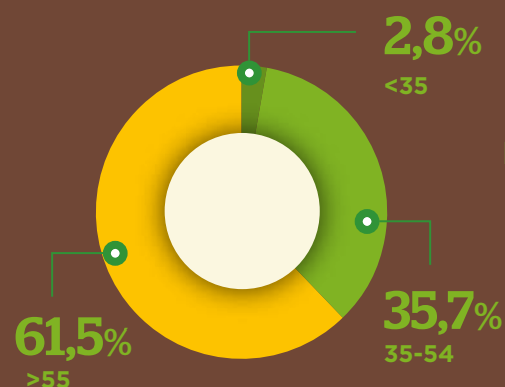
27,5%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΜΕΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

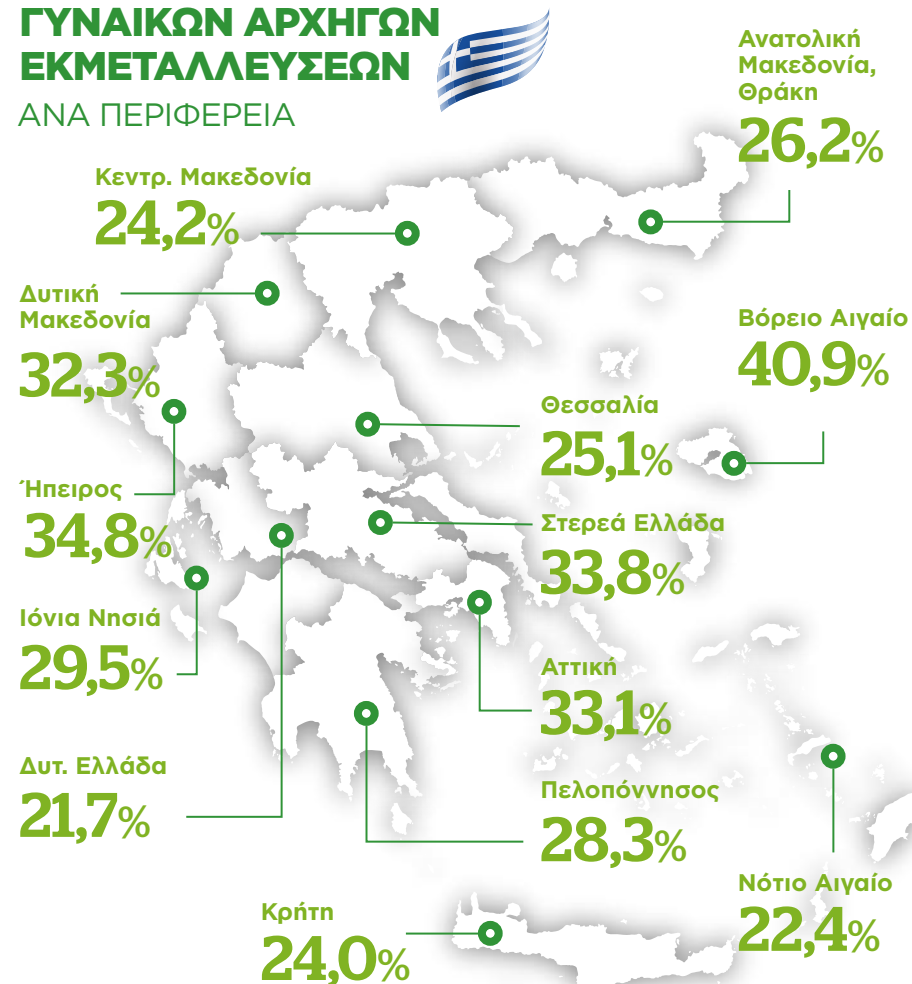

ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

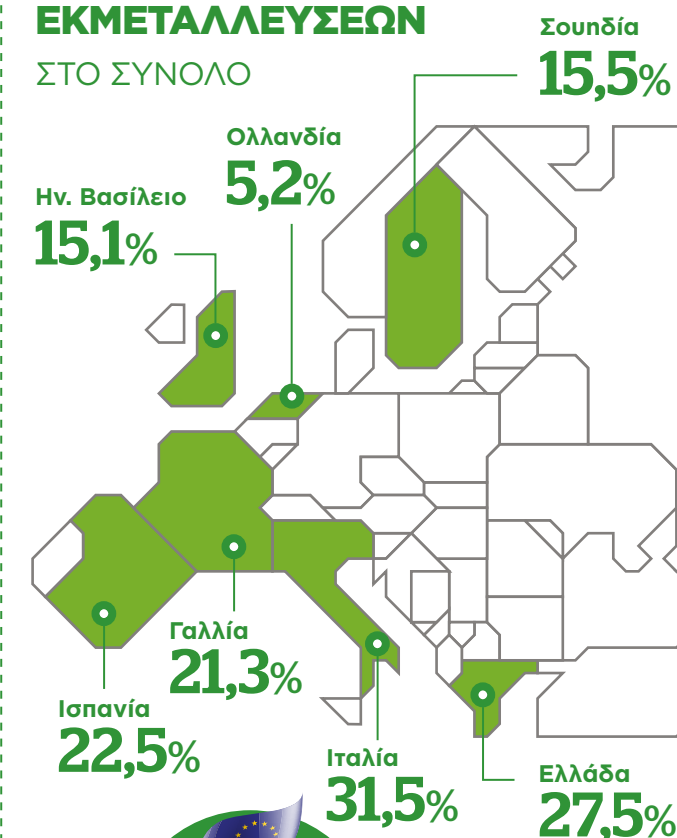

ΠΗΓΗ: Eurostat

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

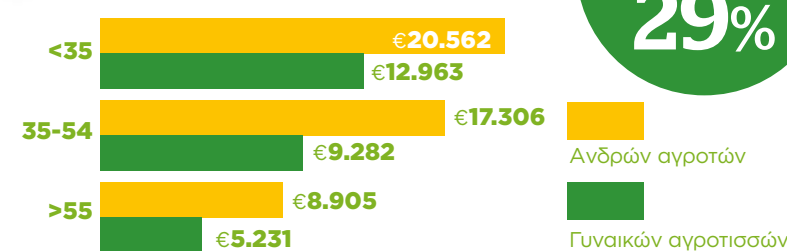

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

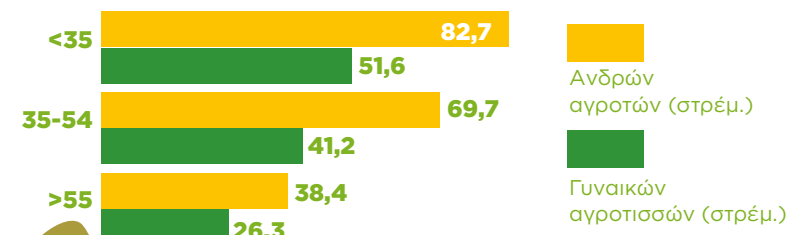

Ευρωπαϊκή Ένωση
29%

ΜΕΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ (ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)

Προκλήσεις στον τομέα της εμπορίας του επώνυμου ελληνικού ελαιολάδου

Το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, ένα παραδοσιακό προϊόν διατροφής με χιλιάδες χρόνια ιστορίας, εξελίσσεται συνεχώς προς μια πιο ανταγωνιστική παγκόσμια αγορά. Όντας ένα από τα πιο μελετημένα τρόφιμα σε διαφορετικούς κλάδους (π.χ. υγεία-διατροφή, καλλιέργεια, εξέλιξη εξοπλισμού παραγωγής), το ελαιόλαδο και κυρίως το ελληνικό χρειάζεται ακόμα πιο εντατική ερευνητική και εμπορική δραστηριότητα ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει ορισμένες ευπάθειες και προκλήσεις.

Η Ελλάδα με 276 εκατομμύρια ελαιόδεντρα, τρίτη στον κόσμο σε αριθμό δέντρων και παραγόμενου

προϊόντος μετά την Ισπανία και την Ιταλία, από τους συνολικά 280.000 τόνους που παράγει περίπου οι 120.000 τόννοι εξάγονται σε χύδην μορφή σε χώρες όπως η Ιταλία και η Ισπανία, βάσει στοιχείων του ΣΕΒΙΤΕΛ.

Σύμφωνα με συμβούλους επιχειρήσεων και ειδικούς του ελαιοκομικού κλάδου, αυτό που λείπει για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της διάθεσης ως μη τυποποιημένο επώνυμο ελαιόλαδο χωρίς την προστιθέμενη αξία και αναγνωρισιμότητα είναι η έλλειψη δυνατού εθνικού «brand name». Επίσης καταγράφονται ως πρόβλημα οι μικροί παραγωγοί που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους μεγάλους

ΓΡΑΦΕΙ Η
**Χριστίνα
Στριμπάκου**

Συνιδρύτρια της εταιρείας
LIA Cultivators

παραγωγούς-συνεταιρισμούς των Ισπανίας, Ιταλίας και από την άλλη πλευρά όλοι συμφωνούν ότι η ποιότητα του ελληνικού ελαιολάδου είναι γνωστή και αποδεδειγμένη.

Τα τελευταία δέκα χρόνια η εταιρεία LIA Cultivators εξειδικεύεται στην παραγωγή και εξαγωγή του τυποποιημένου ελαιολάδου LIA. Το LIA εξάγεται σε πάνω από δέκα χώρες καθώς γνωστές αλυσίδες όπως τα Waitrose, Srinneys, The Fresh Market εμπιστεύονται την ποιότητα και τη συνέπειά της. Μέσα από την εμπειρία αυτών των χρόνων θεωρώ ότι μεταξύ των μεγαλύτερων προκλήσεων στον τομέα της εμπορίας του επώνυμου ελληνικού ελαιολάδου είναι ότι πρέπει να σταματήσουμε να εμμένουμε τόσο στην ελληνική παράδοση και στην άποψη ότι η ποιότητα είναι δεδομένη και ότι το μόνο που μας λείπει είναι η επικοινωνία και το branding.

Σήμερα η ελαιοκαλλιέργεια και η τυποποίηση ελαιολάδου υψηλής ποιότητας συνιστά έναν παραγωγικό τομέα αντιμετώπιμο με πλήθος προκλήσεων, όπως η κλιματική κρίση, η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού (η

μέση ηλικία των ελαιοκαλλιεργητών είναι άνω των 60 ετών), η έλλειψη εργατικού δυναμικού, ο μεγάλος ανταγωνισμός από χώρες όπως οι Τунησία, Τουρκία, Βραζιλία (όπου γίνονται επενδύσεις και όλο και περισσότεροι νέοι δραστηριοποιούνται καθολικά στην ελαιοκαλλιέργεια, τυποποίηση και διάθεση) και την ίδια στιγμή το γεγονός ότι ο αριθμός των επαγγελματιών αγροτών μειώνεται δραματικά. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο το μεγαλύτερο ποσοστό των ελαιοκαλλιεργητών, ελαιουργών και τυποποιητών έχουν δυσκολία στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών είτε πρόκειται για νέες τεχνολογίες στην καλλιέργεια είτε για τεχνολογίες που συμβάλλουν στην ποιότητα της παραγωγής και στην υιοθέτηση νέων κανόνων της αγοράς, π.χ. συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, sustainability certifications κ.ά. ή ακόμα και σε σύγχρονα εργαλεία για την επικοινωνία του προϊόντος.

Οι νέοι κανόνες και τάσεις της αγοράς του τυποποιημένου ελαιολάδου απαιτούν εγρήγορση και συνέπεια που, πέραν των υποχρεωτικών κανονισμών, επιβάλλουν συμμόρφωση με τα πρότυπα

ασφάλειας τροφίμων, ποιότητας, βιωσιμότητας και σύγχρονους τρόπους επικοινωνίας. Πλέον οι αγοραστές (buyers) ειδικεύονται σε ελαιόλαδα υψηλής ποιότητας γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η ποιότητα δεν ορίζεται μόνο από τη χημική ανάλυση αλλά απαιτούνται υψηλά θετικά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, νέες συσκευασίες καθώς επίσης ενδιαφέρονται για περιβαλλοντικά πρότυπα, συνδέοντας την καλλιέργεια της ελιάς με τον σεβασμό στο περιβάλλον. Συχνά αναζητούν ποιος/α και τι υπάρχει πίσω από ένα καλό brand και δεν αρκούνται μόνο σε ένα website αλλά θέλουν να γνωρίζουν τον/ην παραγωγό και τις πρακτικές παραγωγής και επεξεργασίας.

Τελικά μοιάζει ότι, παρ' όλη την πίεση που υπάρχει από νέες χώρες που δραστηριοποιούνται στην ελαιοκαλλιέργεια και στη βιομηχανοποίησή της με νέες υπέρπυκνες φυτεύσεις μεγάλων εκτάσεων και αποδόσεων και χαμηλού κόστους, ένα σημαντικό ποσοστό της αγοράς αναζητά τις αξίες των αυθεντικών παραγωγών και των σωστά

οργανωμένων Ομάδων Παραγωγών. Συνεπώς η πρόκληση είναι η μεθοδευμένη στόχευση προς αυτό το εξειδικευμένο αγοραστικό κοινό (niche market) εντάσσοντας στον κλάδο μας καταρτισμένους/ες νέους/ες με εξειδικευμένες γνώσεις στην οργάνωση αγροτικών επιχειρήσεων-ΟΠ, στο μάρκετινγκ, στην προώθηση και στις πωλήσεις έχοντας μια ευρεία γνώση από το δέντρο, την καλλιέργεια, την παραγωγή και το προϊόν.

Για εμάς σαν εταιρεία η μεγαλύτερη πρόκληση είναι αφενός να επικοινωνήσουμε με περισσότερους αγοραστές τα θετικά και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα του ελληνικού ελαιολάδου μέσα από εξειδικευμένα σεμινάρια ποιότητας και από την άλλη πλευρά να υποστηρίξουμε μέσα από την τεχνογνωσία μας νέους ελαιοκαλλιεργητές να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά, συμβάλλοντας με τη σειρά τους όχι μόνο στην εξωστρέφεια του ελληνικού τυποποιημένου ελαιολάδου αλλά και στο μέλλον του ελληνικού ελαιώνα. Περισσότερες πληροφορίες: LIA Olive Oil Hub www.liaoliveoil.com

Ο αγροτικός τομέας μέσα από τα μάτια των γεωπόνων - μελετητριών

Η είσοδος νέων στο αγροτικό επάγγελμα, η αξιοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων με στόχο τη μεγέθυνση των καλλιεργήσιμων εκτάσεων και τον εκσυγχρονισμό σε όφελος του εισοδήματος, αλλά και η στροφή στα βιολογικά χαρακτηρίζουν τον αγροτικό τομέα, ο οποίος διαφαίνεται να έχει προοπτικές άνθησης συμβάλλοντας σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Τη σημερινή εικόνα του κλάδου καταγράφουν 5 γεωπόνοι, μελετήτριες από την Πελοπόννησο, τη Βόρεια και τη Στερεά Ελλάδα, οι οποίες παρέχουν τις συμβουλές τους στους αγρότες των περιοχών όπου δραστηριοποιούνται και τους στηρίζουν στην υλοποίηση των επενδυτικών τους έργων, που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των καλλιεργειών τους.

Ιωαννίδου Χιόνα Κοζάνη

Την είσοδο νέων στο επάγγελμα, που προέρχονται κυρίως από αγροτικές οικογένειες, καταγράφει η γεωπόνος-μελετήτρια κυρία Χιόνα Ιωαννίδου, η οποία δραστηριοποιείται σε Κοζάνη, Πτολεμαΐδα και Αμύνταιο από το 1995.

Στα γραφεία που διατηρεί η εταιρεία «Βογιατζή - Ιωαννίδου Ο.Ε.» σε Κοζάνη, Πτολεμαΐδα και Αμύνταιο διαπιστώνεται «υπερδιπλασιασμός των αιτήσεων από πρόγραμμα σε πρόγραμμα. Από τώρα ζητούν να μπουν σε πρόγραμμα Νέου Αγρότη μετά το 2023, με τη νέα ΚΑΠ», λέει χαρακτηριστικά η κυρία Ιωαννίδου. Το ενδιαφέρον προσελκύουν προγράμματα, όπως τα Σχέδια Βελτίωσης, που αφορούν σε αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, νέες φυτείες, αλλά και τον εκσυγχρονισμό της αγροτικής εκμετάλλευσης με GPS, drones και μετεωρολογικούς σταθμούς. Την τιμητική τους έχουν οι νέοι αγρότες, με προσανατολισμό σε φυτική παραγωγή για ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 70% και σε ζωική παραγωγή για το 30%.

Η κυρία Ιωαννίδου διαπιστώνει μεγάλη κινητικότητα στον αγροτικό χώρο, με τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες να μεγεθύνουν τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τους ιδιοκτήτες γης να πωλούν σε αγρότες και τους έχοντες μικρό κλήρο να τα δίνουν στα παιδιά τους όταν βγαίνουν στη σύνταξη.

Κωφίδου Μαρία Ροδόπη

Η σταδιακή εξαφάνιση του κατακερματισμένου κλήρου, η συνένωση δυνάμεων από μεγάλους παραγωγούς, η είσοδος νέων και ο εκσυγχρονισμός της καλλιέργειας χαρακτηρίζουν σήμερα τον αγροτικό τομέα, σύμφωνα με την αγρονόμο, τοπογράφο-μηχανικό από τη Ροδόπη και Καθηγήτρια στο Πολυτεχνείο Ξάνθης, κυρία Μαρία Κωφίδου. «Το 2006 που ξεκίνησα υποβάλλαμε 20.000 δηλώσεις ΟΣΔΕ. Τώρα έχουμε πέσει στις 14.000 με 15.000 και εκτιμώ ότι σε 2-3 έτη οι δηλώσεις καλλιέργειας θα μειωθούν σε 8.000-9.000», σημειώνει η κυρία Κωφίδου, η οποία τα τελευταία χρόνια παρατηρεί στο νομό μια συνένωση του κλήρου με ιδιωτική πρωτοβουλία, καθώς αγρότες με μικρές καλλιέργειες, μέχρι 50 στρέμματα, αποχωρούν σε όφελος όσων έχουν μεγάλες εκμεταλλεύσεις.

Από την άλλη διαπιστώνεται μια σταθερή έλευση νέων αγροτών, οι οποίοι επωφελούνται των κοινοτικών προγραμμάτων για την είσοδό τους στο αγροτικό επάγγελμα. «Νέοι κάτω των 30 ετών, με ιδέες και πραγματική βούληση, συνεχίζουν την οικογενειακή παράδοση. Εκσυγχρονίζουν τις εκμεταλλεύσεις προχωρώντας στην αγορά τρακτέρ, ελκυστήρων, GPS, drones μέσα από τα Σχέδια Βελτίωσης», όπως λέει η κυρία Κωφίδου και διευκρινίζει: «Οι έχοντες κεφάλαιο, δηλαδή γη και μηχανήματα από τους γονείς τους, είναι αυτοί που έχουν οικονομικό μέλλον».

Μάζη Κων/να Λακωνία

Στροφή των νέων στον αγροτικό τομέα διαπιστώνει η τεχνολόγος-γεωπόνος, μελετήτρια από τη Σπάρτη, κυρία Κωνσταντίνα Μάζη, και τονίζει ότι «πρέπει να υπάρξει ισορροπία. Αν δεν μειωθεί το κόστος παραγωγής δεν θα μπορέσουν να σταθούν και θα έχουμε αποχωρήσεις».

Την τελευταία τριετία διαπιστώνεται μια σημαντική άνοδος των νέων στο αγροτικό επάγγελμα, με το μεγαλύτερο ποσοστό να προέρχεται από αγροτικές οικογένειες. «Νέα παιδιά με σπουδές που αναλαμβάνουν τις οικογενειακές καλλιέργειες, αυξάνουν τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις και εκσυγχρονίζουν τα μηχανήματα στοχεύοντας στην αύξηση της παραγωγής και τη μείωση του κόστους». Η ανανέωση των μηχανημάτων είναι εκ των ων ουκ άνευ, με την προϋπόθεση πάντα ότι υπάρχει βάση, δηλαδή γεωργική έκταση, ειδικά «αν κάποιος ξεκινάει από το μηδέν τότε είναι πολύ δύσκολο».

Στο νομό Λακωνίας κυριαρχούν οι ελαιοκαλλιέργειες για λάδι ή καλαμών, τα πορτοκάλια, η κτηνοτροφία και η μελισσοκομία. Παράλληλα, διαπιστώνεται και στροφή στη βιολογική γεωργία, καθώς «τα βιολογικά έχουν καλύτερη απορρόφηση στην αγορά και υψηλότερα κέρδη».

Μανιώτη Βασιλική Φθιώτιδα

Η ανάγκη για ανανέωση του πάγιου εξοπλισμού φαίνεται να κυριαρχεί στις περιοχές της Φθιώτιδας, της Βοιωτίας και της Μαγνησίας όπου δραστηριοποιείται σχεδόν τέσσερις δεκαετίες η γεωπόνος, μελετήτρια κυρία Βασιλική Μανιώτη.

«Ο αγροτικός τομέας έχει προοπτικές εφόσον υπάρχει ομαλότητα στην οικονομική κατάσταση», σημειώνει η κυρία Μανιώτη και μας μιλάει για την εμφανή ηλικιακή ανανέωση στον αγροτικό τομέα, με νέους ανθρώπους που συνεχίζουν την οικογενειακή παράδοση και την εκσυγχρονίζουν. «Όσοι μένουν στο αγροτικό επάγγελμα έχουν εκμετάλλευση από τους γονείς τους. Υπάρχουν και κάποιοι που το βλέπουν ως προσωρινή επαγγελματική απασχόληση και αποχωρούν μόλις τελειώσει το πρόγραμμα».

Αναφορικά με τα Σχέδια Βελτίωσης, η κυρία Μανιώτη καταγράφει τις επενδύσεις κυρίως σε μηχανήματα και κτιριακά-αποθήκες τόσο από νέους όσο και από ηλικίες μεταξύ 41 και 55 ετών, αλλά και μια στροφή στα βιολογικά που αποφέρουν και μεγαλύτερο εισόδημα. Διαπιστώνει δε ότι στην τελευταία ένταξη των Σχεδίων υλοποιήθηκε περίπου το 97% έναντι 50% των προηγούμενων Σχεδίων, όπου το ποσοστό είχε μειωθεί κυρίως λόγω οικονομικής κρίσης.

Τσεσμελή Μαρία Ημαθία

Οι αγρότες και οι επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα ανταποκρίνονται στα προγράμματα που «τρέχουν», όπως Σχέδια Βελτίωσης, Νέοι Αγρότες και Αναπτυξιακός Νόμος, σημειώνει η Σύμβουλος Επιχειρήσεων Μαρία Τσεσμελή από την Ημαθία, με κυρίαρχες επενδύσεις: γεωργικά εργαλεία, ψυγεία, θερμοκήπια, νέες φυτείες.

«Η μεγάλη πλειοψηφία υλοποιεί τα προγράμματα. Έχουμε κι ένα πολύ μικρό ποσοστό που δεν προχωράει ελλείψει ίδιας συμμετοχής», διευκρινίζει η κυρία Τσεσμελή και προσθέτει: «Η τελευταία 20ετία μπορεί να ήταν δύσκολη, αλλά σαν τη φετινή χρονιά δεν υπάρχει. Η ενεργειακή κρίση θα επηρεάσει και τις επενδύσεις. Ο κόσμος είναι φοβισμένος».

Η κυρία Τσεσμελή, έχοντας εμπειρία πλέον των δύο δεκαετιών στο χώρο, καταγράφει ως αρνητικά τον ηλικιακό περιορισμό, καθώς αποκλείεται η ηλικιακή ομάδα 55-65 ετών που έχει τα χρήματα για επενδύσεις, αλλά και την έλλειψη κινήτρων, όπως σταθερές τιμές πώλησης των προϊόντων, κυρίως για τους νέους αγρότες. Κι όπως λέει, «τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να αποκτήσουν αξία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει δώσει βάση στη γεωργία, δεν είναι αυτός ο σταθμός στα προϊόντα που παράγει. Κι αυτό θα έπρεπε να το κοιτάξει πρώτο».

Η κρίση γεννάει ευκαιρίες και οι αλλαγές είναι ήδη... στο πιάτο μας!

ΑΠΟ ΤΗΝ

Ντίνα Νικολάου

*Cheffe μαγειρικής/ζαχαροπλαστικής
Σύμβουλος γαστρονομίας
Συγγραφέας βιβλίων γαστρονομίας*

Η 15η Οκτωβρίου έχει καθιερωθεί από τον ΟΗΕ ως Διεθνής Ημέρα γυναίκας της υπαίθρου. Για να υπενθυμίσει τη συμβολή της γυναίκας στην αγροτική παραγωγή και την αγροτική κοινωνία.

Παγκόσμια ημέρα λοιπόν για τη γυναίκα Ελληνίδα αγρότισσα, γυναίκα-σύμβολο, που ενώ τα δικαιώματά της είναι σημαντικά λιγότερα από αυτά των ανδρών αγροτών, και παρά τις πολλές αντιξοότητες που αντιμετωπίζει, επιστρέφει στην οικογένειά της και στην κοινωνία, ως ισότιμο μέλος, δυναμική αξία και υπεραξία!

Βέβαια τα πράγματα μας δείχνουν έντονες τάσεις για αλλαγή!

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση**, όχι μόνο σχεδιάζει προγράμματα επιδοτήσεων επιχειρήσεων που ιδρύονται από γυναίκες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, αλλά και αντιμετωπίζει τη **γυναικεία επιχειρηματικότητα** ως έναν πολύ σημαντικό παράγοντα για τη μεταφορά παράδοσης σε συνεργασία με τεχνολογικές καινοτομίες με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας! Και ειδικότερα πολύ σημαντικό ρόλο για την **έναρξη επιχείρησης** αλλά και την προώθηση προϊόντων θα παίξει ο βαθμός ενσωμάτωσης των εν λόγω αγροτικών περιοχών και επιχειρήσεων στις οικονομίες των αστικών/τουριστικών κέντρων και η γενικότερη όσμωση πόλης-υπαίθρου.

Είναι γεγονός ότι οι γυναίκες της υπαίθρου είναι πλέον πιο ενημερωμένες και μορφωμένες και το επάγγελμα της αγρότισσας μπορεί να αποτελέσει μέρος της λύσης

Οι γυναίκες της υπαίθρου είναι πλέον πιο ενημερωμένες και μορφωμένες και το επάγγελμα της αγρότισσας μπορεί να αποτελέσει μέρος της λύσης στο πρόβλημα της ανεργίας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και ιδιαίτερα οι νεότερες

Πρόσφατα ενημερώθηκαν για την ύπαρξη διαγωνισμού με στόχο την ανάδειξη καινοτόμων και βιώσιμων επιχειρηματικών ιδεών, στον τομέα των τροφίμων και της αγροτικής παραγωγής, με παράλληλη ενίσχυση της γυναικείας παρουσίας στον κλάδο

στο πρόβλημα της ανεργίας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και ιδιαίτερα οι νεότερες.

Κάνοντας παράλληλα δυνατή την προσέλευση νέων γυναικών και ανέργων στην υπαίθρο, μέσω των νέων μορφών γεωργικής παραγωγής (βιολογικά προϊόντα, καλλιέργειες φιλικές προς το περιβάλλον, δυναμικές καλλιέργειες, smart farming, εναλλακτικές μορφές τουρισμού κ.ά.), αλλά και της κοινωνικής οικονομίας ευρύτερα.

Η αυξανόμενη ζήτηση για τοπικά-υγιεινά-ασφαλή τρόφιμα αποτελεί όχι μόνο εχέγγυο για την απορρόφηση των τοπικών προϊόντων, αλλά συχνά και μια **πρόκληση για καινοτομίες**.

Και εδώ θα πω ότι είναι σημαντικό για όλους εμάς που αξιοποιούμε δημιουργικά τη **μαγειρική παράδοση** να τη διατηρούμε **ζωντανή!**

Τόσο στην καθημερινότητα όσο και στα ταξίδια μας είναι σημαντικό να δίνουμε «χώρο» να δοκιμάσουμε τοπικά προϊόντα και εποχιακά τρόφιμα. Έτσι, με τον τρόπο αυτό, μπαίνουμε στη διαδικασία να καταλάβουμε καλύτερα τα χαρακτηριστικά του κάθε τόπου (το κλίμα, τι παράγει, πώς ζουν οι ντόπιοι κάτοικοι και πώς αναπτύσσονται οι τοπικές κοινωνίες, κουλτούρα κ.τ.λ.). Και βέβαια την ίδια στιγμή συμβάλλουμε και εμείς παράλληλα στην **ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών**.

Βεβαίως να προσθέσω εδώ ότι η **γαστρονομία** κάθε τόπου περιλαμβάνει παραδοσιακές **τεχνικές μαγειρέματος** και συνταγές που διατηρούνται μέσα στο χρόνο, οι οποίες αποτελούν για όλους εμάς που έχουμε μεράκι, επιτρέψτε μου να πω με την «υψηλή τέχνη» της μαγειρικής, μοναδική πηγή

έμπνευσης και δημιουργίας!

Κι αυτό γιατί μας επιτρέπουν να συμβιώνουμε αρμονικά με το περιβάλλον. Κάτι που πλέον αποτελεί ζωτικό σημείο **ανταγωνιστικότητας και αειφορίας** σε όλη την αλυσίδα παραγωγής.

Από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση! Καταναλώνουμε ό,τι παράγουμε!

Και όταν λέμε αειφορία εννοούμε την ιδέα ότι κάτι (π.χ. γεωργία, ψάρεμα ή ακόμη και προετοιμασία τροφής) γίνεται με τρόπο που δεν είναι σπατάλη των φυσικών μας πόρων και μπορεί να συνεχιστεί στο μέλλον χωρίς να είναι επιζήμιο για το περιβάλλον ή την υγεία μας.

Και εδώ κάπου θα εισαγάγουμε και τον όρο της βιώσιμης γαστρονομίας.

Όπου **βιώσιμη γαστρονομία σημαίνει κουζίνα που λαμβάνει υπόψη από πού προέρχονται τα συστατικά, πώς παράγεται η τροφή και πώς φτάνει στις αγορές μας και τελικά στα πιάτα μας**.

Εξειδικεύοντας περισσότερο ο Διεθνής Οργανισμός Τροφίμων (FAO) του ΟΗΕ αναφέρει ότι στόχος όλων μας πρέπει να είναι **«η μείωση της απώλειας τροφίμων και η μείωση των απορριμμάτων που συνεπάγεται»**.

Επίσης, όσον αφορά το FAO (Food and agriculture organization), ο οργανισμός προωθεί δίαιτες πράσινης κουλτούρας που δεν είναι μόνο υγιείς, αλλά βιώσιμες και προτείνει ότι οι χώρες που έχουν ήδη διατροφικές κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να αρχίσουν να εξετάζουν μια διαδικασία ενσωμάτωσης της αειφορίας σε αυτές.

Και βέβαια, εάν αυτό επιτευχθεί, βελτιώνεται η επισιτιστική βοήθεια, μειώνονται

οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και η πίεση στους πόρους νερού και γης ώστε να αυξηθούν η παραγωγικότητα και η οικονομική ανάπτυξη, κάτι πολύ σημαντικό που αφορά όλους μας.

Επίσης, σημαντικές πρωτοβουλίες έχει πάρει και η UNESCO που συγκεκριμένα περιλαμβάνουν:

Τη σύσταση του Δικτύου Δημιουργικών Πόλεων της UNESCO, που δημιουργήθηκε το 2004 για να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές και να αναπτύξουν συνεργασίες σε επτά (7) δημιουργικούς τομείς.

Από το 2020, 26 πόλεις έχουν οριστεί Creative Cities of Gastronomy.

Την προώθηση καθαρής και εναλλακτικής ενέργειας για τοπικά εστιατόρια, κάτι πραγματικά αναγκαίο.

Την αύξηση της **ευαισθητοποίησης του κοινού** σχετικά με τη βιώσιμη γαστρονομία μέσω τηλεοπτικών καναλιών και εκπομπών γαστρονομίας και μέσω πολιτιστικών εκθέσεων τροφίμων, που προορίζονται για τη βιομηχανία τροφίμων και τους αγρότες.

Άρα, εύλογα, μπορούμε να πούμε εδώ ότι **η κρίση γεννάει ευκαιρίες και οι αλλαγές είναι ήδη... στο πιάτο μας**.

Αλλά έχουμε και πολλά σύγχρονα εργαλεία για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε αυτές τις αλλαγές!

Μάλιστα, πρόσφατα ενημερώθηκα για την ύπαρξη διαγωνισμού με στόχο την ανάδειξη καινοτόμων και βιώσιμων επιχειρηματικών ιδεών στον τομέα **των τροφίμων και της αγροτικής παραγωγής με παράλληλη ενίσχυση της γυναικείας παρουσίας στον κλάδο**.

Όπου, εκτός από τα χρηματικά έπαθλα, όλες οι συμμετέχουσες εφοδιάστηκαν με τις απαιτούμενες γνώσεις και αυτοπεποίθηση ώστε να εκκινήσουν με επιτυχία την επιχειρηματική τους δραστηριότητα (Empowering Women Agripreneurs).

Συμπέρασμα:

Είναι σημαντικό να γίνονται βήματα ουσιαστικά που επιτρέπουν σε νέες γενιές γυναικών να ασχοληθούν με τον αγροδιατροφικό τομέα ώστε να μείνει η παράδοση ζωντανή.

Και βέβαια ένα είναι σίγουρο, ότι οι γυναίκες, και λόγω της ιδιαιτερότητας της φύσης μας, οφείλουμε να διαδραματίσουμε ένα δυναμικό, αλλά και δημιουργικό ρόλο και σε αυτό τον τομέα.

Καινοτομία και Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Οι γυναίκες agripreneurs των Orange Grove και SDG House Greece

Η καινοτομία και το ταλέντο βρίσκονται παντού, ανεξάρτητα από γεωγραφία, φύλο ή άλλη διάκριση. Οι ευκαιρίες για να αναπτυχθούν, όμως, όχι. Στο Orange Grove, ως θερμοκοιτίδα υποστήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, μέσα από την ευρύτερη φυσική και διαδικτυακή παρουσία μας, που καλύπτει ολόκληρη την ελληνική γεωγραφία, και τις στοχευμένες δράσεις μας προωθούμε τη δημιουργία ευκαιριών και τη διασφάλιση της ίσης πρόσβασης στην καινοτομία από όλους, ώστε το ταλέντο από όπου και αν προέρχεται να έχει ίση ευκαιρία να αναπτυχθεί.

Δεδομένου του βαρύνοντα ρόλου της αγρο-επιχειρηματικότητας στην ελληνική οικονομία, από το ξεκίνημα του Orange Grove, το 2013, η παρουσία νέων καινοτόμων αγρο-επιχειρηματιών ήταν σημαντική σε κάθε κύκλο incubation ή acceleration. Το Orange Grove έχει την τύχη να συνεργάζεται καθημερινά με ταλαντούχους ανθρώπους κάθε ηλικίας, γεωγραφίας, εκπαιδευτικού επιπέδου και επαγγελματικής εμπειρίας που αναπτύσσουν επιχειρηματικές λύσεις οι οποίες αλλάζουν μεμονωμένα και αθροιστικά την εικόνα του αγροδιατροφικού τομέα και κατ' επέκταση των τοπικών οικονομιών, κυρίως στην περιφέρεια. Η εκπροσώπηση, ωστόσο, των γυναικών έχει υπάρξει σταθερά αρκετά χαμηλότερη από τον μέσο όρο άλλων τομέων. Συνολικά, στα συγκεκριμένα προγράμματα οι ιδρυτές-τριες ή συνιδρυτές-τριες επιχειρηματικών εγχειρημάτων σε Agri, Ag-Tech και Food διαμοιράζονταν περίπου σε 18% γυναίκες, 52% άνδρες και 30% μεικτές ομάδες.

Αν απομονώσουμε, όμως, τα τελευταία δύο χρόνια, η εικόνα είναι αρκετά διαφορετική. Από το 2020, παρότι παραμένουν συγκριτικά χαμηλότερα από άλλους το-

μείς, οι ιδρύτριες και οι μεικτές ιδρυτικές ομάδες αγρο-επιχειρηματικότητας καταγράφουν αύξηση, με τις γυναίκες να εκπροσωπούν το 24%, τους άνδρες το 38% και τις μεικτές ομάδες το 38% -μία τάση που αναμένεται να συνεχιστεί.

Τα παραδείγματα από καινοτόμες επιχειρήσεις με έντονο στίγμα στην αγορά, στις οποίες ηγούνται γυναίκες ή μεικτές ομάδες, είναι σημαντικά. Ενδεικτικά, η Χριστίνα Στριμπάκου, συνιδρύτρια της LIÁ Cultivators (alumni 2013), αποτέλεσε από τους πρώτους παραγωγούς που τυποποίησαν premium ελαιόλαδο σε λευκό αδιαφανές μπουκάλι υψηλού design. Σήμερα, το πολυβραβευμένο LIÁ πωλείται σε ορισμένα από τα πιο διάσημα premium καταστήματα διεθνώς ενώ η Χριστίνα πρόσφατα αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος του νέου διεθνούς οργανισμού Women in Olive Oil. Η AgrouU (alumni 2020), η διαδικτυακή πλατφόρμα που συνδέει παραγωγούς και επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού κλάδου με ανειδίκευτο και ειδικευμένο προσωπικό, των Κυριακής Χατζηγεωργίου και Κυριάκου Νικολαΐδη, επιλύει μία χρόνια πρόκληση στο χώρο και ήδη μετρά πενταψήφιο αριθμό χρηστών ενώ επεκτείνεται σε Ολλανδία και Γερμανία. Ενώ, η Liofyllo (alumni 2018), την οποία ίδρυσε η Αλεξάνδρα Μακρυγεώργου με άλλες τέσσερις γυναίκες, παντρεύει την τεχνολογική καινοτομία και την κυκλική οικονομία με τον αγροτικό τομέα, παράγοντας οικολογικά πάνελ από φύλλα ελιάς για κατασκευές και αντικείμενα design.

Η ίση πρόσβαση στην καινοτόμα αγρο-επιχειρηματικότητα έχει ωριμάσει. Γεγονός που καθιστά την ανάγκη παρουσίας και περαιτέρω ανάπτυξης υποδομών υποστήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας ακόμα πιο σημαντική για να ενισχυθεί αυτή η δυναμική και να δημιουργηθούν στην πράξη (παράλληλα με άλλες

ΓΡΑΦΕΙ Η
Αλεξάνδρα Σαρμά

Γεν. Διευθύντρια Orange Grove και SDG House Greece

Τα παραδείγματα από καινοτόμες επιχειρήσεις με έντονο στίγμα στην αγορά, στις οποίες ηγούνται γυναίκες ή μεικτές ομάδες, είναι σημαντικά και η ιδέα της ίσης πρόσβασης στην αγρο-επιχειρηματικότητα έχει ωριμάσει

στοχευμένες δράσεις) ευκαιρίες για όλους. Οι ίδιες οι υποδομές υποστήριξης, βέβαια, θα πρέπει να εφαρμόζουν τα όσα διακηρύττουν...

Το περασμένο έτος, στο Orange Grove το 45% των incubation workshops υλοποιήθηκε από γυναίκες trainers, ενώ άνω του 30% των ομάδων (ανεξαρτήτως φύλου) επέλεξαν γυναίκες μέντορες. Τα ποσοστά αυτά δεν είναι αποτέλεσμα στόχων αλλά μια φυσική εξέλιξη που στηρίζεται στο ίδιο το DNA του οργανισμού. Ένα παρόμοιο περιβάλλον, δύσκολο θα δημιουργήσει «απόφοιτους» επιχειρηματίες που

θα υιοθετήσουν πολιτικές διακρίσεων, ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνει περισσότερες γυναίκες να ασχοληθούν με την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένης της αγροδιατροφής.

Ακόμη και με όλα αυτά τα θετικά βήματα και την πρόοδο, βέβαια, ουσιαστικά συνεχίζουμε να συζητάμε για ένα παλιό πρόβλημα, με «παλιούς» όρους και απομονωμένα. Η ίση πρόσβαση πρέπει να θεωρηθεί μέσα από το ευρύτερο πρίσμα, πλέον, της βιώσιμης οικονομίας, κοινωνίας και του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, με την Ολλανδική Πρεσβεία εγκαινιά-

Από αριστερά: Μιλτιάδης Γκουζούρης, Διευθ. Σύμβουλος HVA International, μέλος ΔΣ SDG House στο Αμστερνταμ, Mark Schneiders, Διευθ. Σύμβουλος KIT Royal Tropical Institute και SDG House στο Αμστερνταμ, Αλεξάνδρα Σαρμά, Γεν. Διευθύντρια Orange Grove και SDG House Greece, Cees van Beek, Α' Γραμματέας της Πρεσβείας της Ολλανδίας στην Ελλάδα

σαμε τη νέα πρωτοβουλία SDG House Greece (www.sdghousegreece.eu), μέλος του διεθνούς SDG House Network, για την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών λύσεων που συνεισφέρουν συγκεκριμένα στην προώθηση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) του ΟΗΕ.

Στόχος είναι να επιταχυνθεί η δημιουργία επιχειρηματικών λύσεων που θα χτίσουν εξαρχής τα επιχειρηματικά τους μοντέλα πάνω στη φιλοσοφία και τις πρακτικές των 17 SDGs, μιας δεσμίδας δεσμεύσεων-πυξίδα για μετρήσιμα αποτελέσματα, που, με μότο «Leave no

one behind», προωθεί τη βιωσιμότητα και ένα ευρύτερο περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς. Μέσα από αυτό το πρίσμα, η επιχειρηματική ανάπτυξη (και ιδιαίτερα η αγρο-επιχειρηματικότητα) θα πρέπει να περάσει στο επόμενο επίπεδο ώστε να δημιουργεί θετικό αντίκτυπο συνολικά, κινούμενη ανάμεσα στο να διασφαλίζει κατ' ελάχιστο ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο για όλους, χωρίς διακρίσεις, αλλά κατά μέγιστο μέσα στα όρια που μπορεί να υποστηρίξει το περιβάλλον. Μονάχα τότε θα μπορούμε πλέον να μιλάμε για ουσιαστική ανάπτυξη.

Η ενδυνάμωση των γυναικών της υπαίθρου

Καλλιεργεί, εκτρέφει, αλιεύει, συγκομίζει, τυποποιεί, μεταποιεί, συντονίζει, διαπραγματεύεται, ηγεΐται, φροντίζει την αγροτική οικογένεια, αναθρέφει, συνεισφέρει με εργασία στην οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση.

Ο ρόλος της γυναίκας της υπαίθρου στην αλυσίδα της αγροδιατροφής είναι πολυδιάστατος και πολυσήμαντος.

Η γυναίκα αγροτική επιχειρηματικότητα αποτελεί βασικό παράγοντα για την επίτευξη των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών αλλαγών, που απαιτούνται σε μια βιώσιμη ανάπτυξη. Η ενδυνάμωσή τους είναι κλειδί όχι μόνο για την ευημερία των ίδιων ως ατόμων, αλλά και της οικογένειας, της αγροτικής κοινότητας, καθώς και, δεδομένης της μεγάλης παρουσίας των γυναικών στο γεωργικό εργατικό δυναμικό παγκοσμίως, για το σύνολο της οικονομίας.

Η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί βασική αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρώπη προωθεί ενεργά την ισότητα των φύλων σε τομείς όπως η ίση αμοιβή, η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, υγεία και ασφάλεια στην εργασία, κοινωνική ασφάλιση, πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες. Η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη των αγροτισσών αποτυπώνεται

και στη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Βασικός στόχος είναι η προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Ο αριθμός των γυναικών στον αγροτικό χώρο έχει αυξηθεί με αργούς ρυθμούς τα τελευταία χρόνια. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία (Eurostat 2016) υποδηλώνουν ότι, κατά μέσο όρο, από το σύνολο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 29% διοικούνται από γυναίκες. Στη Λιθουανία και τη Λετονία, σχεδόν οι μισές εκμεταλλεύσεις έχουν γυναίκες αρχηγούς. Αντίθετα, στη Μάλτα, στη Γερμανία, στη Δανία και την Ολλανδία το ποσοστό αυτό δεν υπερβαίνει το 10%. Στο σύνολο των αγροτισσών της Ευρώπης, μόλις το 4,2% είναι κάτω των 35 ετών. Ki αυτό αποτελεί βασική πρόκληση για τα επόμενα χρόνια: η προσέλκυση νέων αγροτισσών, ώστε αυτό το χάσμα μεταξύ των φύλων στη γεωργία τα επόμενα χρόνια να μη διευρυνθεί. Οι γυναίκες της υπαίθρου, ακόμα και σήμερα, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες, όχι μόνο σε σύγκριση με τους άνδρες παραγωγούς, αλλά και με τις εργαζόμενες γυναίκες στους υπόλοιπους κλάδους.

ΓΡΑΦΕΙ Η
**Παρασκευή
Τσιάρρα**

Στέλεχος της Αγροτικής
Τραπεζικής Τράπεζα
Πειραιώς

Με στόχο να μειωθεί αυτό το επιχειρηματικό χάσμα μεταξύ των ανδρών και των γυναικών επιχειρηματιών στον αγροτικό χώρο, ο τομέας Τροφίμων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (European Institute of Innovation & Technology for Food, eitFood), που τελεί υπό την επίβλεψη και συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (E.E.), συντονίζει πρόγραμμα ενδυνάμωσης και υποστήριξης γυναικών νεοφυών επιχειρήσεων του χώρου της Αγροδιατροφής (Empowering Women in AgriFood, EWA).

Μέσω εξειδικευμένης εκπαίδευσης και ειδικών προγραμμάτων στηρίζει τις γυναίκες της υπαίθρου και ο τομέας των Ηνωμένων Εθνών για την Ισότητα των Φύλων και την Ενδυνάμωση των Γυναικών (UN Women). Υποστηρίζει τη συμμετοχή των αγροτισσών στη διαμόρφωση νόμων, στρατηγικών, πολιτικών και προγραμμάτων στα θέματα που επηρεάζουν τη ζωή τους, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης και της ασφάλειας των τροφίμων.

Η Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζει τον καθοριστικό ρόλο της Ελληνίδας αγροτισσας για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και στο πλαίσιο αυτό υλοποιεί το πρόγραμμα EQUALL, Women in Agriculture.

Ο αγροτικός τομέας παρουσιάζει διαχρονικά, αποδεδειγμένα στοιχεία ανθεκτικότητας. Τόσο κατά τα τελευταία έτη όσο και σε περιόδους κρίσης, συμβάλλει ως ασφαλιστική δικλείδα και αποτελεί την καρδιά της ελληνικής οικονομίας. Βασικός στόχος είναι να εφοδιαστούν οι αγρότισσες με δεξιότητες για να αντεπεξέλθουν στις σύγχρονες προκλήσεις και να ακολουθήσουν τις εξελίξεις στο χώρο της αγροδιατροφής. **Το γυναικείο αγροτικό επιχειρηματικό δυναμικό αποτελεί μια μεγάλη πηγή οικονομικής ανάπτυξης και σίγουρα οφείλει να στηριχθεί, να ενδυναμωθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω συνεισφέροντας σε ένα βιώσιμο αγροδιατροφικό σύστημα.**

Η ενδυνάμωση των αγροτισσών είναι κλειδί όχι μόνο για την ευημερία των ίδιων ως ατόμων, αλλά και της οικογένειας, της αγροτικής κοινότητας και της ελληνικής οικονομίας

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), θέλοντας να τιμήσει τη γυναίκα αγρότισσα και τη συμβολή της στη γεωργία, στην παραγωγή και την επισιτιστική ασφάλεια, καθιέρωσε τη 15η Οκτωβρίου ως «Διεθνή Ημέρα της Γυναίκας της Υπαίθρου», με την «Παγκόσμια Ημέρα Τροφίμων» να την ακολουθεί στις 16 Οκτωβρίου.

Η δύναμη του γυναικείου συνεταιρισμού στον καφέ

Η οργάνωση του Café Femenino ως αρχική σύλληψη και τελική υπόσταση αποτελεί ένα λαμπρό, επιτυχημένο παράδειγμα για το πώς οι γυναίκες στις παραγωγικές χώρες του καφέ, σε τρεις διαφορετικές ηπείρους, κατόρθωσαν να συνεργαστούν μεταξύ τους και να οργανωθούν σε συνεταιρισμούς καθιστώντας τον καφέ που παράγουν ξεχωριστό σε όλον τον κόσμο.

Όλα ξεκίνησαν το 2003 στο Περού όταν 464 γυναίκες αποφάσισαν να συνεργαστούν μεταξύ τους και να οργανωθούν -σε μορφή συνεταιρισμού- διαχωρίζοντας τη σοδειά τους από εκείνη των ανδρών τους, πουλώντας τους καφέδες τους σε έναν προμηθευτή. Υπό την παραπάνω συνθήκη το Ίδρυμα Café Femenino ξεκίνησε να προωθεί τον καφέ τους παγκοσμίως.

Η επιτυχία υπήρξε αναπάντεχη και άμεση. Ο καφές αυτών των γυναικών ξεκίνησε να πουλιέται σε υψηλές τιμές σε όλες τις ηπείρους της γης. Ταυτόχρονα, το brand τους άρχισε να θεωρείται ένα από τα πιο βιώσιμα, ποιοτικά και καινοτόμα brands καφέ στον κόσμο. Το Café Femenino ως αγοραστής της παραγωγής, αλλά και ως βασικός προμηθευτής στην παγκόσμια αγορά, απαιτεί συγκεκριμένα standards ποιότητας και προδιαγραφών, τα οποία και διασφαλίζει μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης των γυναικών πάνω στις παραγωγικές διαδικασίες. Εστιάζει με τον τρόπο αυτό και στην εξειδίκευσή τους, διασφαλίζοντας έτσι τη σταθερή ποιότητα του καφέ.

Σήμερα, μετά από σχεδόν 20 χρόνια, το ίδιο επιτυχημένο μοντέλο, που ξεκίνησε από το Περού, έχει αναπαράχθει σε ακόμα οκτώ καφεεπαγωγικές χώρες, τη Βολιβία, το Μεξικό, τη Βραζιλία, την Κολομβία, τη Νικαράγουα, τη Ρουάντα, τον Άγιο Δομίνικο και τη Σουμάτρα. Η οικογένεια του Café Femenino πλέον αποτελείται συνολικά από εννέα συνεταιρισμούς -έναν σε κάθε καφεεπαγωγική χώρα- ενώ, συνολικά, συμμετέχουν πάνω από 2.000 γυναίκες σε αυτούς.

Το έργο που έχει επιτευχθεί στις τοπικές κοινότητες είναι σημαντικότατο, τό-

ΓΡΑΦΕΙ Η
**Μαριλένα
Κουΐδου**

Συνδιοκλήτρια Cafe
Femenino Greece και
Coffee School Principal
WSPC

σο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής πλευράς, στις κοινότητες των γυναικών που συχνά ζούσαν κάτω από το όριο της φτώχειας. Χαρακτηριστική είναι η περιγραφή της Patricia από τον συνεταιρισμό στον Άγιο Δομίνικο:

«Εγώ υπήρξα τυχερή διότι ο άνδρας μου δεν μου προέβαλε αντιρρήσεις, σε αντίθεση με άλλες γυναίκες στον συνεταιρισμό που είχαν πολλά προβλήματα με τους άνδρες τους. Μου επέτρεψε να χρησιμοποιήσω μέρος του χωραφιού για να καλλιεργήσω τον δικό μου καφέ. Αυτός ο καφές όμως, η αλήθεια είναι, δεν ανήκει μόνο σε εμένα, αλλά σε όλες μας, στον συνεταιρισμό μας που είναι μέρος του Café Femenino, κάτι που ξεπερνάει τα όρια της χώρας μου. Είναι κάτι παγκόσμιο, και είναι σαν εμείς οι γυναίκες μαζί του, να μπορούμε να ταξιδέψουμε σε όλα τα μέρη της γης. Είμαι ευτυχισμένη και περήφανη που είμαι μέρος του συνεταιρισμού και του Café Femenino, γιατί δίνει σε εμάς τις γυναίκες τη δική μας ξεχωριστή ταυτότητα.»

Γυναικεία Επιχειρηματικότητα στον κλάδο της Αγροδιατροφής

«Η ενδυνάμωση του ρόλου της αγρότισσας είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός ευημερούντος, δίκαιου και ειρηνικού μέλλοντος για όλους, σε έναν υγιή πλανήτη», Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, António Guterres

Ο ρόλος των γυναικών στον αγροδιατροφικό τομέα και κυρίως στην πρωτογενή παραγωγή είναι κρίσιμος τόσο για τη χειραφέτηση και την ισότιμη ένταξή τους στον παραγωγικό ιστό των οικονομιών στην κατεύθυνση της αγροτικής και περιφερειακής ανάπτυξης όσο και για την επισιτιστική ασφάλεια. Σημαντική είναι επίσης και η δραστηριότητα των γυναικών στις μεταποιητικές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και στον αγροτουρισμό, συνεισφορά που είναι κρίσιμη για την ευημερία των αγροτικών κοινοτήτων και νοικοκυριών. Η διασύνδεση του πρωτογενούς τομέα και της αγροδιατροφής με την τουριστική δραστηριότητα μπορεί να προσφέρει εναλλακτικές πηγές εισοδήματος και ευκαιρίες απασχόλησης για τους αγροτικούς πληθυσμούς και ειδικά για τις γυναίκες.

Παρότι συχνά -ακόμα και σήμερα- οι γυναίκες καταγράφονται ως «συμβοηθόντα» μέλη στην οικογενειακή δραστηριότητα, τις τελευταίες δεκαετίες έχουν γίνει σημαντικά βήματα και πολλοί από τους περιορισμούς του παρελθόντος έχουν αρθεί.

Στην Ελλάδα, οι γυναίκες είναι επικεφαλής του 27,4% των αγροτικών εκμεταλλεύσεων (πολύ κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο) και ελέγχουν το 13,3% των καλλιεργησιμων γαιών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ οι γυναίκες έχουν μικρότερες εκμεταλλεύσεις φαίνεται ότι παίρνουν καλύτερα υπολογισμένα επιχειρηματικά ρίσκα με αποτέλεσμα να έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας (COPA 2017). Ολοένα και περισσότερες γυναίκες αυτοπροσδιορίζονται ως «αγρότισσες» και «παραγωγοί-επιχειρηματίες», επενδύουν στην επιμόρφωση και κατάρτισή τους, συνεταιρίζονται και αναλαμβάνουν ενεργό

ΓΡΑΦΕΙ Η
Έφη Λαζαρίδου

CEO του μη κερδοσκοπικού οργανισμού «Νέα Γεωργία Νέα Γενιά»

Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός «Νέα Γεωργία Νέα Γενιά» στοχεύει στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και επιχειρηματικότητας για τους νέους στον κλάδο της αγροδιατροφής στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία και δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) στο πλαίσιο του προγράμματος Επανεκκίνηση και Ενίσχυση των Νέων.

ρόλο ως επικεφαλής των εκμεταλλεύσεων.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ χρειάζεται η αποτελεσματική ενίσχυσή τους μέσα από καινοτομικές δράσεις ισότιμης συμμετοχής, κινήτρων και εκπαίδευσης του γυναικείου επιχειρηματικού δυναμικού.

Οι προοπτικές και οι λύσεις έχουν αποτυπωθεί. Είναι ανάγκη να επιταχύνουμε την αποτελεσματική τους εφαρμογή.

1. Εκπαίδευση, κατάρτιση και συμβουλευτική (mentoring)

- Εξειδικευμένες πρωτοβουλίες με ενσωματωμένα στοιχεία συμβουλευτικής, καθοδήγησης και δικτύωσης.
- Ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης σε χώρους όπου οι γυναίκες είναι εύκολο να συμμετέχουν (όχι ανδροκρατούμενους).
- Ανατροπή του στερεοτύπου που θέλει τη φροντίδα του νοικοκυριού αποκλειστικά γυναικεία ευθύνη.

2. Επιχειρηματικά κίνητρα και χρηματοδοτικά εργαλεία για γυναίκες στην περιφέρεια

- Αντιμετώπιση προκαταλήψεων που οδηγούν σε διακρίσεις σε βάρος γυναικών-επιχειρηματιών στους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς.
- Στοχευμένα προγράμματα που απλοποιούν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.
- Κίνητρα για εισόδο νεότερων γυναικών ως επικεφαλής εκμεταλλεύσεων, ώστε να υποστηριχθούν η ηλικιακή

αναζωογόνηση του κλάδου, η καινοτομία και η δικτύωση.

3. Μεταστροφή αντίληψων: η αγροδιατροφή ως επιχειρηματική ευκαιρία

- Ανάδειξη γυναικών-επιχειρηματιών της αγροδιατροφής ως πρότυπα που ανατρέπουν κοινωνικά στερεότυπα.
- Επικοινωνιακή επανατοποθέτηση της αγροτικής δραστηριότητας ως επικερδούς, περιβαλλοντικά υπεύθυνης και κρίσιμης για την εξασφάλιση τροφής για την ανθρωπότητα.
- Αξιοποίηση των online μέσων κοινωνικής δικτύωσης για ενθάρρυνση της νέας γενιάς.

4. Θεσμικές παρεμβάσεις

- Πρωτοβουλίες της πολιτείας για αντιμετώπιση οικογενειακών προκλήσεων, όπως δημιουργική απασχόληση/φύλαξη παιδιών.
- Ενθάρρυνση ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια σφαίρα: συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σε κλαδικά όργανα.
- Εντατικοποίηση του διαλόγου ανάμεσα στους δρώντες του οικοσυστήματος: Πολιτεία, παραγωγοί, συλλογικά όργανα, κοινωνία των πολιτών.

Η ενδυνάμωση των γυναικών στην περιφέρεια αποτελεί προϋπόθεση για την αναγέννηση και την ευημερία της υπαίθρου. Ως εκ τούτου, είναι πλέον αναγκαίο να αναδειχθεί σε εθνική προτεραιότητα.

ΓΡΑΦΕΙ Η
Μελίνα Ταπραντζή

Ιδρύτρια Wise Greece

ας στους συνανθρώπους μας που τα χρειάζονται; Και κάπως έτσι γεννήθηκε η Wise Greece!

Η «σοφή Ελλάδα», η Wise Greece, βοηθά τους μικρούς παραγωγούς τροφίμων να προωθήσουν τα προϊόντα τους σε Ελλάδα και εξωτερικό, ενώ με το κέρδος της από την πώληση των προϊόντων αγοράζει τρόφιμα πρώτης ανάγκης και τα δωρίζει σε Ιδρύματα της χώρας μας. Σήμερα, συνεργάζεται με 100 παραγωγούς, με περισσότερα από 2.500 προϊόντα, τα οποία προωθεί και εξάγει σε 8 χώρες, ενώ έχει καταφέρει μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία να προσφέρει περισσότερους από 110 τόνους τροφίμων σε οικογένειες, παιδιά, ηλικιωμένους, άστεγους και άλλους εύλωτους συμπολίτες μας.

Η Wise Greece, μάλιστα, στόχευσε και στην ενδυνάμωση των ανέργων της Περιφέρειας που θέλουν να ασχοληθούν με την παραγωγή τροφίμων. Έτσι, μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «The Business of Food» που προσφέρθηκε δωρεάν σε όλη την Ελλάδα, εκπαιδεύτηκαν περισσότεροι από 1.300 άνθρωποι, με το 70% αυτών να είναι γυναίκες! Επίσης, με στόχο τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού της αντικτύπου, η Wise Greece συνεργάζεται με μεγάλες εταιρείες, όπου σχεδιάζει προγράμματα Κοινωνικής Ευθύνης πάνω στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Ένα από αυτά είναι το πολυβραβευμένο πρόγραμμα που εφάρμοσε με την Ene! Green Power, τον Δήμο Κοζάνης και το Clube, όπου θα δοθεί η ευκαιρία για πρώτη φορά σε άνεργες γυναίκες να γίνουν μικρο-επιχειρηματίες και να παραγάγουν την πρώτη σειρά προϊόντων που θα βγει μέσα από φωτοβολταϊκό πάρκο! Παράλληλα, μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που προσφέρουμε στην Κοζάνη, έχουν ήδη επωφεληθεί περισσότερα από 250 άτομα, με το 61% να είναι γυναίκες. Αξίζει επίσης να αναφέρουμε ότι τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια συνειδητή προσπάθεια από τη Wise Greece να ενισχυθούν ακόμα περισσότερο οι γυναίκες, με αποτέλεσμα το 60% των παραγωγών και το 75% των εργαζομένων της να είναι γυναίκες!

Η Wise Greece αποτελεί πλέον μια Κίνηση που έχει αποσπάσει σημαντικές βραβεύσεις και έχει αναγνωριστεί σε διεθνές επίπεδο για το έργο της. Το 2020 ήταν μόλις μία από τις επτά πρωτοβουλίες στον κόσμο, που βραβεύτηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη και την Παγκόσμια Τράπεζα για τη δράση τους στην εφαρμογή της παγκόσμιας Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, φέροντας αυτό το άκρως τιμητικό βραβείο για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

www.wisegreece.com

Κοινωνική επιχειρηματικότητα, γένους θηλυκού

Ήταν πριν από περίπου 10 χρόνια, το 2013, όταν μέσα στην καρδιά της οικονομικής κρίσης, μια επίσκεψη σε ένα δημοτικό κοινωνικό παντοπωλείο ήταν αρκετή για να φανερώσει ένα μεγάλο πρόβλημα: την έλλειψη βασικών τροφίμων για τους συνανθρώπους μας που έχουν μεγάλη ανάγκη.

Οι δωρεές στις Δομές αυτές ήταν λιγοστές, πολλές φορές σε τρόφιμα χαμηλής διατροφικής αξίας, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να μην μπορούν να βρουν τα βασικά τρόφιμα που χρειάζονται για να μαγειρέψουν για εκείνους και την οικογένειά τους. Προϊόντα, όπως έξτρα παρθένο ελαιόλαδο ή μέλι, θεωρούνταν δυσέρετα, γιατί λόγω της υψηλής τιμής τους δεν τα διέθετε κανείς δωρεάν στα κοινωνικά παντοπωλεία. Και όμως, αποτελούν τη βάση της Μεσογειακής διατροφής.

Ποια συνταγή άραγε δεν ξεκινάει με το

«ρίχνουμε το ελαιόλαδο στην κατσαρόλα»;

Παράλληλα, εκείνη την εποχή, οι μικροί παραγωγοί τροφίμων της χώρας είχαν ήδη αρχίσει να κάνουν άλματα! Εξαιρετικά και καινοτόμα προϊόντα με ευφάνταστες συσκευασίες άρχισαν να κάνουν δειλά την εμφάνισή τους. Πίσω τους κρύβονταν νέοι άνθρωποι από κάθε γωνιά της Ελλάδας, με όραμα και μεράκι. Άνθρωποι που δεν τα παρατούσαν εύκολα και δεν ήθελαν να φύγουν από τη χώρα μας, παρά τις τεράστιες δυσκολίες που αντιμετώπιζε.

Έτσι, κάποια στιγμή η σκέψη ήταν απλή και απόλυτα ξεκάθαρη: πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, δηλαδή τις μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις παραγωγών, να προωθήσουν τα εξαιρετικά προϊόντα τους, ώστε να εξασφαλίσουν την οικονομική βιωσιμότητα, ενώ παράλληλα να προσφέρονται τρόφιμα υψηλής διατροφικής αξί-

Οι άνθρωποι της έρευνας στην αγροδιατροφή

Στην αγροδιατροφή, διανύουμε την εποχή της εξέλιξης στην τεχνολογία και τη γνώση, αλλά και της κλιματικής και περιβαλλοντικής κρίσης. Η σιωπηλή δύναμη στο κέντρο των εξελίξεων είναι οι άνθρωποι της έρευνας οι οποίοι καλούνται να λύσουν παγιωμένα προβλήματα, να βρουν καινοτόμες λύσεις και να δημιουργήσουν ένα νέο όραμα μπροστά στις προκλήσεις της εποχής. Για να γνωρίσουμε αυτή τη σιωπηλή δύναμη, μιλήσαμε με ανθρώπους της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής (SPMO και PERROTIS) και με τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ. Άνθρωποι που εργάζονται σε διαφορετικές θέσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα αλλά που μοιράζονται την ίδια αγάπη για τη δουλειά τους.

Η συζήτηση ξεκινά αναπόφευκτα με τις μεγάλες πιέσεις που δέχεται ο κλάδος της έρευνας. Στο παρόν η χρηματοδότηση της έρευνας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προγράμματα της Ε.Ε. και λιγότερο από εθνικούς πόρους. Αυτό το οικονομικό περιβάλλον επηρεάζει σημαντικά και τις συνθήκες εργασίας. Για παράδειγμα, στον ΕΛΓΟ, έχουν καταργηθεί τα κοπάδια πάνω στα οποία οι ερευνητές μπορούσαν να κάνουν τις εργασίες τους απρόσκοπτα. Τώρα υπάρχει δυσκολία στην εύρεση συνεργατών και οι συνθήκες εκτροφής δεν είναι ελεγχόμενες. Έτσι, αναπόφευκτα, γίνονται κά-

ποιο συμβιβασμοί. Επίσης, δημιουργούνται ερωτήματα ως προς τη χάραξη στρατηγικής που καλύπτει τις τοπικές ανάγκες για ανάπτυξη.

«Δεν μπορείς να βασίσεις την εθνική σου στρατηγική πάνω στα Ευρωπαϊκά προγράμματα. Και το κόστος δεν μπορεί να είναι το μοναδικό κριτήριο!»

Συναντάμε, όμως, κι άλλου είδους προκλήσεις. Για παράδειγμα, η Δρ Κρυσταλίδου της ΑΓΣ αναφέρει:

«Οι άνθρωποι που γυρνάνε με διδακτορικά από το εξωτερικό συναντούν ένα ισχυρό κύκλωμα στα πανεπιστήμια το οποίο δεν τους δέχεται εύκολα. Είναι πολύ δύσκολο να μπει σαν ερευνητής σε Ελληνικά Πανεπιστήμια αν έχεις λείψει έστω και λίγο!»

Και ο Δρ Βασιλικιώτης της ΑΓΣ επισημαίνει ότι υπάρχουν ισχυρά κυκλώματα διοχέτευσης εργασίας και οικονομικών πόρων, άγνωστα στους ανθρώπους που έχουν δουλέψει στο εξωτερικό. Η Δρ Κρόουπα, επίσης, επισημαίνει ότι οι χρηματοδοτικές πηγές είναι πολύ περιορισμένες στη χώρα μας σε σχέση με τα διεθνή δεδομένα, πράγμα που κάνει την αγορά εργασίας πολύ ανταγωνιστική, εκτός πανεπιστημίου.

Από την άλλη, ερευνητές σε ακαδημαϊκά περιβάλλοντα έχουν τον διττό ρόλο του καθηγητή-ερευνητή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ανάμεσα στις διοικητικές και τις διδακτικές υποχρεώσεις μένει πολύ λίγος χρόνος για πραγματικό ερευνητικό έργο.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, οι ερευνητές παράγουν έργο, καινοτομίες και λύσεις σε προβλήματα που, συχνά, δεν φτάνουν στα χέρια του παραγωγού.

«Πολλές φορές έρχονται παραγωγοί και μας μιλάνε για προβλήματα κι εμείς λέμε «Μα αφού εμείς έχουμε βρει τη λύση εδώ και καιρό!» Αλλά αυτοί δεν το ξέρουν».

Η έρευνα έχει σημαντικές κοινωνικές διαστάσεις που συχνά παραβλέπονται.

«Λίγα πράγματα στην έρευνα και την καινοτομία έχουν σημασία αν δεν δημιουργούν κοινωνικό αντίκτυπο κι αν δεν καταφέρουμε να τα υιοθετήσει ο τελικός χρήστης».

Σε μια θετική νότα, οι άνθρωποι αναφέρουν ότι πλέον δεν υπάρχουν οι φυλετικές προκαταλήψεις που υπήρχαν στον χώρο της αγροδιατροφής. Παλιότερα οι γυναίκες μπορεί να παραγκωνίζονταν στο πεδίο, αλλά αυτό δεν ισχύει πια. Οι ερευνητρίες του ΕΛΓΟ αναφέρουν κι άλλες αλλαγές:

«Όταν μπήκαμε συναντήσαμε ένα σύστημα που προσπαθούσε να μας ρουφήξει σε έναν δημοσιοϋπαλληλικό τρόπο σκέψης. Εμείς, όταν έρχεται νέος κόσμος στη δουλειά, κοιτάμε να μάθουμε από αυτά που φέρνει μαζί του. Κοιτάμε να αλλάζουμε κι εμείς».

Βλέπουμε ότι στον χώρο της έρευνας συναντάμε ανθρώπους με πραγματική αγάπη για το αντικείμενο και με διάθεση να αντεπεξέλθουν στις όποιες δυσκολίες χωρίς να υποθηκεύσουν την επιστημονική ακεραιότητά τους. Μετά από τις συνομιλίες μας, δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε ότι η σκέψη και η ιδιότητα του ερευνητή μοιάζει με μικρόβιο που όποιος το έχει δύσκολα μπορεί να το απαρνηθεί.

ΓΡΑΦΕΙ Η
Ελισάβετ Παπαδοπούλου

Ερευνητρία
SPMO Αμερικανική
Γεωργική Σχολή

Οι ερευνητές παράγουν έργο, καινοτομίες και λύσεις σε προβλήματα που, συχνά, δεν φτάνουν στα χέρια του παραγωγού. Λίγα πράγματα στην έρευνα και την καινοτομία έχουν σημασία αν δεν δημιουργούν κοινωνικό αντίκτυπο

Εκπαίδευση

Το εργαλείο για την ανάπτυξη και την αλλαγή

Πριν από μερικούς μήνες, στο πλαίσιο του προγράμματος εκπαίδευσης της Μεχοχο, γνωρίσαμε τη Γεύση από τα Ορεινά Νεστοχώρια της Ξάνθης. Συναντήσαμε μια γυναίκα που ήρθε με δέσμευση και θέληση να εκπαιδευτεί και να πιστοποιηθεί στο Data Analytics, το UX/UI και τις αρχές του Digital Marketing. Κινητήριος δύναμή της είναι η βαθιά αγάπη για τον τόπο της και καταλύτης της η διατήρηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς του Πόντου. Η ευθυγράμμιση του οργανισμού μας με τους βιώσιμους στόχους ανάπτυξης του ΟΗΕ σε συνδυασμό με τη δυναμική της Γεύσης, μας οδήγησε στην αναγνώριση ότι είναι μια γυναίκα της επιτυχίας, που συμβάλλει ενεργά και απτά στον παγκόσμιο στόχο του ΟΗΕ (12.b) για τη διατήρηση και ανάπτυξη τουρισμού και προϊόντων, που συμβάλλουν στην επιβίωση της

πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας.

Η Γεύση δημιουργεί προϊόντα και αγροτουρισμό υψηλών προδιαγραφών διατηρώντας ζωντανή την εθνική κληρονομιά του Πόντου στην Ευρώπη. Εμπνέεται από τις ξεχωριστές Παρχαρομάνες γυναίκες του Πόντου και καταθέτει την ψυχή της στα μουσικά μουχαμπέτια συμβάλλοντας στην πρωτογενή παραγωγή της χώρας με αυθεντικότητα και εκσυγχρονισμό.

Η Γεύση αντιπροσωπεύει μία από τις εκατομμύρια γυναίκες που αποτελούν το αγροτικό δυναμικό του πλανήτη βάσει της έρευνας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για την Αγροτική Βιωσιμότητα (FAO). Με απλότητα και αυθεντικότητα δημιουργεί κάθε μέρα ένα ξεχωριστό αποτύπωμα κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης για την ίδια, την οικογένειά της και την κοινωνία που δραστηριοποιείται. Είναι μια από τους ανθρώπους-θησαυρούς

Γεύση Τουλουμίδου

Από αριστερά: Χριστίνα Ηλιού, Μαριάντζελα Χατζηαντωνίου, Δήμητρα Πάντου, Αγγελική Γαλάνη, Μαρία Μανιουδάκη, Ελπίδα Κόκκοτα, Σταυρούλα Ζερβουλάκου, Σοφία Κουνουπάκη, Νάνσυ Καϊμάκη

του τόπου της που γνωρίζει και σέβεται την πολιτιστική της κληρονομιά, εκσυγχρονίζοντας παράλληλα τη γνώση της στην τεχνολογία και τον τουρισμό.

Στόχος μας στη Μεχοχο είναι να δημιουργούμε ευκαιρίες για όλες τις γυναίκες και να φωτίζουμε ιστορίες και πρότυπα σαν τη Γεύση ώστε να αποτελέσουν όχημα ανάπτυξης σε πολλαπλά επίπεδα. Ο Αγροτουρισμός και ο πρωτογενής τομέας στη χώρα μας είναι ένα χάρισμα που όταν αναδεικνύεται με προσοχή και φροντίδα ένας ολόκληρος τόπος ευημερεί. Έτσι, είμαστε πολύ περήφανες που η Γεύση, μια γυναίκα ωφελούμενη της Μεχοχο, ξεχώρισε και μαζί εμπνέουμε το μέλλον και ισορροπούμε την ίση θέση των γυναικών στον παγκόσμιο Αγροδιατροφικό τομέα, όπου το 43% αποτελείται από γυναίκες βάσει στατιστικής έρευνας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για την Αγροτική Βιωσιμότητα (FAO).

«Στο κτήμα Meligeysis, στα πανέμορφα Κομνηνά Ξάνθης, οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθήσουν βιωματικά σεμινάρια για τη ζωή της μέλισσας και τις μελισσοκομικές εργασίες, να μάθουν για την ιστορία και τις παραδόσεις του τόπου και των ανθρώπων του και φυσικά να δοκιμάσουν τα προϊόντα μας. Είναι πολύ σημαντικό να μπορείς να προσφέρεις στο καταναλωτικό κοινό αγνά προϊόντα φτιαγμένα με αγάπη και σεβασμό τόσο προς τον άνθρωπο όσο και προς το περιβάλλον. Είναι όμως εξίσου σημαντικό αυτή η προσπάθεια να έχει ψηφιακό αποτύπωμα και επικοινωνία. Η Μεχοχο μου έδωσε γνώσεις και εφόδια. Βασικές αρχές digital marketing, στρατηγική, data analytics και UX design. Θα μπορούσε μια μελισσοκόμος - οικοτέχνης στα Κομνηνά Ξάνθης να αποκτήσει δωρεάν τόση γνώση; Χωρίς τη Μεχοχο σίγουρα όχι!» Γεύση Τουλουμίδου - Κτήμα Meligeysis.

Λίγα λόγια για τη Μεχοχο

Η Μεχοχο είναι ένας Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που δημιουργήθηκε το 2013 με σκοπό την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη και τη δωρεάν εκπαίδευση των γυναικών στον τομέα της επιχειρηματικότητας. Από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα έχει βοηθήσει έμπρακτα 27.300 γυναίκες ηλικίας 18-55 ετών σε 20 χώρες. Στόχος της Μεχοχο, με το πρόγραμμα Break Your Ceiling, είναι η ενίσχυση της καινοτομίας μέσα από τη διοργάνωση διαδραστικών σεμιναρίων και προγραμμάτων διαδικτυακής συμβουλευτικής. Το όραμα του Οργανισμού είναι, εκπαιδεύ-

οντας χιλιάδες γυναίκες σε όλο τον κόσμο, να ξεπεράσουν τα όρια και τα στερεότυπα που τους έχουν επιβληθεί από την κοινωνία. Προσφέροντας γνώσεις μεταπτυχιακού επιπέδου σε γυναίκες που δεν είχαν την ευκαιρία, ο Οργανισμός ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους, ενώ μετά την εκπαίδευσή τους παρακολουθεί την πρόοδό τους και τις οδηγεί «στο σωστό σημείο τη σωστή στιγμή», για να μπορέσουν να κάνουν τα όνειρά τους πραγματικότητα. Για το σκοπό αυτό έχουν διατεθεί 1 εκατομμύριο δολάρια είτε σε χρήματα είτε σε ευκαιρίες ανάπτυξης. Αξίζει να

υπογραμμιστεί ότι η Μεχοχο έχει καταγράψει έναν έμμεσο αντίκτυπο σε 109.200 γυναίκες, καθώς για κάθε γυναίκα που ενδυναμώνεται, αυτή με τη σειρά της υποστηρίζει τέσσερις ακόμη στην οικογένειά ή στο άμεσο κοινωνικό της περιβάλλον. Το 2017, η Ελπίδα, ιδρύτρια και CEO, και η Μεχοχο βραβεύτηκε από τα Greek International Women Awards για τον κοινωνικό της αντίκτυπο σε όλο τον κόσμο ενώ το 2020 εκπροσώπησε την Ελλάδα στο Παγκόσμιο Βραβείο της UNESCO «Βραβείο για την Εκπαίδευση των Κοριτσιών και των Γυναικών».

ΑΓΡΟΤΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑΧρηματοδότηση
Αγροτικών
Φωτοβολταϊκών

Για να «κρατήσετε» τον ήλιο χρειάζεστε νέα τεχνολογία.

Χρειάζεστε την Τράπεζα Πειραιώς.

Για όσους αγρότες σχεδιάζουν να επενδύσουν σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς και στην ενεργειακή αναβάθμιση της εκμετάλλευσής τους, η Τράπεζα Πειραιώς, πρωτοπόρος στη στήριξη της Αγροτικής και της Πράσινης Οικονομίας, προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις. Με την εμπειρία και την τεχνογνωσία που διαθέτει έχει διαμορφώσει εξειδικευμένα χρηματοδοτικά προγράμματα για:

- Την εγκατάσταση νέων φωτοβολταϊκών σταθμών
- Τον ενεργειακό συμφητισμό (Net Metering)
- Την αναβάθμισή του εξοπλισμού υφιστάμενων φωτοβολταϊκών σταθμών

Επισκεφθείτε ένα από τα Καταστήματα της Τράπεζας Πειραιώς, ενημερωθείτε για τα νέα Προγράμματα Αγροτικών Φωτοβολταϊκών και βρείτε την αποτελεσματικότερη λύση για τις ανάγκες σας.

T. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Διαχείριση συστημάτων νερού - γεωργίας - ενέργειας

Τι είναι αυτό που προσδίδει εξέχουσα σημασία και επίκαιρο χαρακτήρα στη βιώσιμη επίλυση των προβλημάτων νερού-

γεωργίας-ενέργειας; Αρχικά, η παραδοχή της συνεχούς αλληλεπίδρασης αυτών των «συστημάτων»: Η γεωργία χρησιμοποιεί πόρους, π.χ. νερό, ενέργεια. Το νερό δύναται να παράγει ενέργεια (υδρο-ηλεκτρική), ενώ η κατάσταση γίνεται πολύπλοκη όταν οι ανάγκες σε τρόφιμα και ενέργεια καλούνται να καλυφθούν με περιορισμένους και συνεχώς υποβαθμιζόμενους (ποσοτικά και ποιοτικά) υδατικούς πόρους.

Επίσης, ο πόλεμος στην Ουκρανία φέρνει στην επιφάνεια μια οικονομική-διατροφική-ενεργειακή κρίση. Ο πόλεμος δεν είναι η αιτία, απλώς έκανε την κρίση αυτή πιο εμφανή. Το πρόβλημα ξεκινάει από την τάση των αυξημένων αναγκών και αγαθών των τελευταίων δεκαετιών, σε συνδυασμό με την αναποτελεσματική διαχείρισή τους, που οδηγεί σε σταδιακή έλλειψη/υποβάθμιση περιβαλλοντικών πόρων και σε όξυνση της κλιματικής αλλαγής. Η τελευταία δυσχεραίνει την επίλυση αυτής της κρίσης μέσω αύξησης ζήτησης και περιορισμένης προσφοράς πόρων.

Ως συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, παρατηρήθηκαν χαμηλές έντασης άνεμοι τα τελευταία χρόνια σε αρκετές περιοχές της Βόρειας Ευρώπης – οι οποίες έχουν επενδύσει σημαντικά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. αιολική) χωρίς όμως να έχουν ανάλογες επενδύσεις στην αποθήκευσή της. Η συγκυρία αυτή συνέπεσε με την ενεργειακή κρίση στην Κίνα, την αργή απόκριση της Ευρώπης, με αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση της ζήτησης πόρων, τη μείωση της προσφοράς, άρα τη γενική υπεραύξηση τιμών (π.χ. φυσικό αέριο και λοιπές πηγές ενέργειας). Αυτό το φαινόμενο (πληθωρισμός), απόρροια της μακροοικονομικής πολιτικής των προηγούμενων ετών, ενισχύθηκε λόγω του Covid-19, ενώ αμέσως μετά συνέβη ο πόλεμος στην Ουκρανία.

Μπροστά σε αυτή την πρωτοφανή κρίση, η ανάγκη για επιστημονικά καθοδηγούμενες πολιτικές είναι επιτακτική. Τα συστήματα νερού-γεωργίας-ενέργειας πρέπει να αντιμετωπίζονται ως σύνολο, και όχι ως ανταγωνιστικοί χρήστες. Απαιτείται επένδυση σε πολλαπλές πηγές ενέργειας όπου ελέγχουμε, όπως αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική (και όχι μονόπλευρες ενεργειακές λύσεις), ώστε να επιτευχθεί ενεργειακή αυτονομία.

Λύσεις κυκλικής οικονομίας και γεωργίας έχουν αποδειχτεί οικονομικά αποδοτικές, φιλικές προς το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα (ρύπανση και εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου), και με ωφέλειες στην ανθρώπινη υγεία και τη διατροφική ποιότητα. Χρειάζονται πολιτικές στήριξης της οικολογικής εντατικοποίησης, μακροπρόθεσμης δέσμευσης άνθρακα, καταναμημένης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τη δημιουργία πλούτου (ισότιμη πρόσβαση σε πόρους και αποδοτική χρήση τους).

Στα ερευνητικά μας έργα υπάρχει πληθώρα τέτοιων παραδειγμάτων που αφορούν συνδεδεμένα, κυκλικά συστήματα τροφίμων και ενέργειας, με χρήση νέων τεχνολογιών, σύγχρονους μηχανισμούς εποπτείας με ηλεκτρονικά μέσα, που επιτρέπουν και τον κοινωτικό έλεγχο. Η επιστήμη και η τεχνολογία έχουν επισημάνει τις λύσεις και τα εργαλεία, οπότε η μετάβαση στη βιωσιμότητα εξαρτάται πλέον από την πολιτική βούληση και την ταχύτητα ανταπόκρισής της.

Μια πρωτοβουλία ζύμωσης και υλοποίησης τέτοιων ιδεών και συνεργασιών αποτελεί το UN SDSN Global Climate Hub, το οποίο διευθύνει η κα Κουντούρη, που έχει ως αποστολή να παρέχει επιστημονικές συστάσεις για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης και την πρόληψη περαιτέρω επιδείνωσής της σε όποια χώρα αποθεθεί σε αυτό. Θα χρησιμοποιήσει εκτεταμένα δεδομένα, γνώσεις και τεχνολογίες που παρέχονται από εμπειρογνώμονες σε διάφορους τομείς για την εφαρμογή σχεδίων δράσης ανά χώρα που θα εγκριθούν και θα ενισχυθούν από την κοινωνία. Το UN SDSN Global Climate Hub συγκεντρώνει τη γνώση, την εμπειρία και τις ικανότητες πολλών διαφορετικών φορέων, για τη διαμόρφωση λύσεων κυκλικής οικονομίας, φυσικών λύσεων (nature-based solutions), εφαρμογές νέων τεχνολογιών και ψηφιοποίησης, διάδοση της καινοτομίας, αλλά και τη διαμόρφωση επενδυτικών προγραμμάτων βιώσιμης χρηματοδότησης και αναγκαίων πολιτικών μεταρρυθμίσεων.

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ
Φοίβη Κουντούρη

Καθηγήτρια στη Σχολή Οικονομικών Επιστημών, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιστημονικής Ένωσης Οικονομολόγων Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (EAERE)

ΚΑΙ
Άγγελος Αλαμάνος

Δρ Πολιτικός Μηχανικός Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με ειδίκευση στην ανάλυση υδατικών συστημάτων. Associate Editor, Nature Sustainability

Η πλατφόρμα Alliance of Excellence for Research & Innovation on Aethoria (AE4RIA), την οποία έχει ιδρύσει και διευθύνει η κα Κουντούρη, είναι μια πρωτοβουλία συνεργασίας ερευνητικών ιδρυμάτων, φορέων καινοτομίας και δικτύων διεπαφής επιστήμης-τεχνολογίας-πολιτικής, με επίκεντρο την ανθρωποκεντρική βιώσιμη ανάπτυξη. Η AE4RIA διαχειρίζεται και διεκπεραιώνει μεγάλο αριθμό ερευνητικών έργων, χρηματοδοτούμενων από ανταγωνιστικά Ευρωπαϊκά και Παγκόσμια κονδύλια, που στοχεύουν στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (Sustainable Development Goals - SDGs), την προσαρμογή και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τη βιώσιμη μπλε ανάπτυξη, τη διαχείριση νερού-φαγητού-ενέργειας και την υποστήριξη και εμπορευματοποίηση της καινοτομίας (EIT Climate KIC, BRIGAD Connect, ClimAccelerator-Maritime). Αξίζει να αναφερθούμε στο Smart Water Futures: designing the next generation of urban drinking water systems – χρηματοδοτούμενο από το, διεθνούς κύρους, European Research Council (ERC Synergy Grant). Το πρόγραμμα Νερό για το Αύριο της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας αποτελεί ένα πρόσφατο παράδειγμα για τη βιώσιμη διαχείριση αγροτικού νερού με χώρα εφαρμογής την Ελλάδα. Η ερευνητική μας ομάδα βασίζει την προσέγγισή της τέτοιων προβλημάτων στην ολιστική-ολοκληρωμένη ανάλυση των περιβαλλοντικών, ενεργειακών, γεωργικών, κοινωνικοοικονομικών και διοικητικών πτυχών τους, βρίσκοντας έτσι καινοτόμες λύσεις μέσω νέων συνεργασιών και τεχνολογιών.

Όραμά μας η ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα στην Ελλάδα

Το ελαιόλαδο είχε την τιμητική του στην ειδική εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν στις 29 Ιουνίου 2022 στη Σπάρτη η Τράπεζα Πειραιώς και η Περιφέρεια Πελοποννήσου στο Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Ελαιόλαδου του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς.

Η στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα και ειδικότερα η υψηλή προστιθέμενη αξία του κατεχοχίν εθνικού προϊόντος, του ελαιόλαδου, σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη χρονική στιγμή, όπου κυριαρχούν η πανδημία και η πολεμική σύρραξη στην Ουκρανία, αναδεικνύουν τη σημασία του πρωτογενούς τομέα στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

«Ο αγρο-διατροφικός τομέας καλείται να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο, ως ένας σημαντικός πυλώνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Για να γίνει αυτός ο στόχος πραγματικότητα, πρέπει να ανταποκριθούμε σε τέσσερις μείζονες σημασίας προκλήσεις: τη δημιουργία συνεργειών μέσω της συνεργασίας, την υιοθέτηση μεθόδων ευφυούς ή ψηφιακής γεωργίας, τη μεγέθυνση του αγροτικού κλήρου και την ηλικιακή ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού», επισήμανε ο Πρόεδρος της Τράπεζας Πειραιώς, κ. Γεώργιος Χαντζηνικολάου.

Ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, κ. Παναγιώτης Νίκας, ευχαρίστησε την Τράπεζα Πειραιώς για τη συνεργασία και τις πρωτοπόρες δράσεις της, προσθέτοντας ότι «αποτελεί παράδειγμα ιδιωτικής πρωτοβουλίας, παράδειγμα συμπεριφοράς για τη γενικότερη αναβάθμιση της κοινωνίας μας», ενώ αναφερόμενος στα θέματα του πρωτογενή τομέα επισήμανε την εγκατάλειψη της υπαίθρου, υπογραμμίζοντας ότι «απαιτείται σοβαρή πολιτική γης, επί της ουσίας υποστήριξη του αγροτικού κόσμου, προστασία στο αγροτικό προϊόν, αλλά και εκπαίδευση».

Με αφορμή την έκδοση: «**Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα: 200 χρόνια ιστορίας. Προκλήσεις & προοπτικές**», ο Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και πρόεδρος του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ κ. Σέρκος Χαρουτουγιάν, υπό την επίβλεψη του οποίου συντάχθηκε η μελέτη, παρουσίασε τις προκλήσεις και τις προτάσεις για το μέλλον του ελληνικού αγροδιατροφικού

Συνέργειες, ευφυής γεωργία, μεγέθυνση κλήρου και ηλικιακή ανανέωση είναι οι τέσσερις μείζονες σημασίες προκλήσεις για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, τόνισε ο Πρόεδρος της Τράπεζας Πειραιώς, κ. Γεώργιος Χαντζηνικολάου

Το ολοκληρωμένο πλαίσιο χρηματοδοτικής στήριξης των αγροτών για την υλοποίηση των επενδύσεών τους παρουσίασε ο Γενικός Διευθυντής Αγροτικής Τραπεζικής της Τράπεζας Πειραιώς, κ. Αλκιβιάδης Αλεξάνδρου

01

01 Ο πρόεδρος της Τράπεζας Πειραιώς, κ. Γεώργιος Χαντζηνικολάου
02 Ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, κ. Παναγιώτης Νίκας
03 Ο Γενικός Διευθυντής Αγροτικής Τραπεζικής της Τράπεζας Πειραιώς, κ. Αλκιβιάδης Αλεξάνδρου

02

03

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε η μελέτη «Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα: 200 χρόνια ιστορίας. Προκλήσεις & προοπτικές» από τον Καθηγητή κ. Σέρκο Χαρουτουγιάν

Η στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα και δη η υψηλή προστιθέμενη αξία του κατεχοχίν εθνικού προϊόντος, του ελαιόλαδου, κυρίαρχη στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 29.6.2022 στη Σπάρτη

τομέα. Οι ερευνητές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών **Δημήτρης Παναγιώτοπουλος** και **Ελευθέριος Νέλλας** αναφέρθηκαν στη συμβολή της Επανάστασης του 1821 στην ανάπτυξη της γεωργίας και του ελαιόλαδου στην εθνική οικονομία, αντίστοιχα.

Εκτενής αναφορά στη χρηματοδοτική στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα έγινε από τον Γενικό Διευθυντή Αγροτικής Τραπεζικής της Τράπεζας Πειραιώς κ. **Αλκιβιάδη Αλεξάνδρου**, ο οποίος μεταξύ άλλων στάθηκε στο γεγονός ότι: «Η Τράπεζα παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο χρηματοδοτικής στήριξης, το οποίο καλύπτει κάθε ανάγκη και προσφέρει τον καταλληλότερο συνδυασμό λύσεων στοχεύοντας απόλυτα στις λειτουργικές, αλλά και τις επενδυτικές ανάγκες των αγροτών και των συνεταιρισμών, με στόχο τη δημιουργία βιώσιμων και κερδοφόρων επιχειρήσεων».

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με μια εποικοδομητική συζήτηση, που συντόνισε ο Αντιπεριφερειάρχης Πελοποννήσου αρμόδιος σε θέματα πρωτογενή τομέα κ. **Στάθης Αναστασόπουλος**, με τη συμμετοχή τοπικών παραγωγών του χώρου. Στο πλαίσιο αυτό, αναδείχθηκε η σημασία της ελαιολαδοποιίας και μάλιστα σε μια χρονική περίοδο που τόσο η πανδημία όσο και η πολεμική σύρραξη στην Ουκρανία αναδεικνύουν τη σημασία του πρωτογενούς τομέα στην ανάπτυξη, αλλά και στη διασφάλιση της διατροφικής επάρκειας της χώρας.

Η τράπεζά σου σε οδηγεί στον ψηφιακό της κόσμο

Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, η Τράπεζα Πειραιώς αναβάθμισε τις παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω των ψηφιακών της καναλιών, τις οποίες και συνεχώς εξελίσσει. Οι συνθήκες σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο συνεχώς μεταβάλλονται και αποτελούν πρόκληση για κάθε αγρότη και αγροτική επιχείρηση.

Η Τράπεζα Πειραιώς σας προσφέρει ολοκληρωμένες ψηφιακές λύσεις χωρίς να χρειαστεί να επισκεφθείτε κάποιο κατάστημα. Μπορείτε να αποκτήσετε πρόσβαση στις ψηφιακές υπηρεσίες **winbank web banking** για πρόσβαση από τον υπολογιστή, και **winbank mobile app** για πρόσβαση από τη smartphone συσκευή.

Σε συζήτηση που είχαμε με τον πελάτη μας Γιώργο Π., 26 ετών, που διατηρεί μονάδα διατροφής πουλερικών για αυγοπαράγωγή στην Καρδίτσα, μας είπε: «*Η δουλειά μου είναι αρκετά απαιτητική και χρειάζεται να είμαι από νωρίς το πρωί έως αργά το βράδυ εδώ. Δεν έχω τη δυνατότητα να επισκέπτομαι κάθε φορά κατάστημα για μία συναλλαγή που έχω να κάνω, όπως για παράδειγμα μία πληρωμή σε κάποιον προμηθευτή, ή για να μάθω αν κάποιος πελάτης με πλήρωσε. Πρέπει να πηγαίνω στο ATM για*

να δω τις κινήσεις του λογαριασμού μου. Στη μονάδα μου, δεν έχω γραφείο ή υπολογιστή που χρειάζεται από ό,τι ξέρω για να τα κάνω μόνος μου μέσω του Internet όλα αυτά. Θα ήθελα κάτι πιο άμεσο και απλό».

Ορμώμενοι από τις ανάγκες του πτηνοτρόφου Γιώργου, σας παρουσιάζουμε ενδεικτικά κάποιες δυνατότητες που σας παρέχονται, ώστε να έχετε ψηφιακή πρόσβαση στις υπηρεσίες της Τράπεζας:

Δεν έχω winbank, πώς μπορώ να αποκτήσω πρόσβαση από το κινητό μου;

Εύκολα, εφόσον έχετε δηλώσει κινητό τηλέφωνο επικοινωνίας στην Τράπεζα και έχετε ενεργή χρεωστική κάρτα. Μπορείτε να κατεβάσετε την εφαρμογή της winbank και να προχωρήσετε στην εγγραφή. Μπείτε στο Store (Google play / App Store/App Gallery) και πληκτρολογήστε winbank mobile.

Χρήσιμο tip: Δείτε το εκπαιδευτικό βίντεο της Τράπεζας Πειραιώς στο κανάλι της στο YouTube «Online εγγραφή στη winbank».

Γιατί να χρησιμοποιήσω τη winbank από το κινητό μου;

Με αυτόν τον τρόπο έχετε άμεση πρόσβαση, οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας, όπου και αν είστε και με απλό τρόπο μπο-

ρείτε να πραγματοποιήσετε τις καθημερινές σας συναλλαγές. Ενδεικτικά, μπορείτε να έχετε πρόσβαση στους λογαριασμούς σας, να ενημερώνεστε για τα υπόλοιπα και τις κινήσεις, να κάνετε μεταφορές και πληρωμές λογαριασμών και προς ΕΛΓΑ και ΕΦΚΑ/ΟΓΑ, να προχωρήσετε σε αγορά νέων προϊόντων και να διαχειρίζεστε τα ήδη υπάρχοντα, μπορείτε να εκδώσετε βεβαιώσεις τήρησης λογαριασμών και να ορίσετε PIN για τις κάρτες σας.

Χρήσιμο tip: Μπορείτε να παρακολουθείτε τα υπόλοιπα και τις κινήσεις στην **Κάρτα του Αγρότη**.

Η κάρτα αυτή είναι ειδικά σχεδιασμένη για να εξυπηρετεί τις ανάγκες σας και σας παρέχεται δωρεάν. Χρηματοδοτεί την κάλυψη των παραγωγικών αναγκών με πιστοδοτικό όριο συνδεδεμένο με την ετήσια επιδότηση και μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για αγορές εφοδίων και καυσίμων.

Οι δυνατότητες της winbank είναι αμέτρητες και συνεχώς εμπλουτίζονται. Κάτι που στο παρελθόν φάνταζε αδύνατο, τώρα γίνεται δυνατό. Οι πελάτες της Τράπεζας Πειραιώς και ειδικότερα όσοι βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές είτε της ηπειρωτικής, είτε της νησιωτικής Ελλάδας, τώρα έχουν ολοκληρωμένη τραπεζική ψηφιακή εμπειρία μέσω του smartphone τους ή του laptop.

Χρήσιμο tip: Ο ψηφιακός βοηθός της winbank μπορεί να σας βοηθήσει άμεσα όταν χρησιμοποιείτε το **winbank mobile app** και το **winbank web banking**.

Χρήσιμο stat: Περισσότεροι από 87.000 αγρότες χρησιμοποίησαν το **mobile app** της winbank το 2021.

Η κάρτα του Αγρότη είναι ειδικά σχεδιασμένη για να εξυπηρετεί τις ανάγκες σας και σας παρέχεται δωρεάν

Εξειδικευμένη εκπαίδευση σε τομείς αιχμής

Συνεχίζει την επιτυχημένη πορεία του το Project Future, το πρόγραμμα εταιρικής υπευθυνότητας της Τράπεζας Πειραιώς, με τον 9ο κύκλο του, ο οποίος έρχεται τον Οκτώβριο και θα πραγματοποιηθεί ψηφιακά, σε συνεργασία με το ReGeneration, παρέχοντας σε νέους από όλη την Ελλάδα εξειδικευμένη εκπαίδευση σε τομείς αιχμής.

Το πρόγραμμα, το οποίο συνδέει την τριτοβάθμια εκπαίδευση με την αγορά εργασίας, καταγράφει υψηλές επιδόσεις τόσο στη συμμετοχή νέων πτυχιούχων όσο και στην απορρόφηση των αποφοίτων του από την αγορά εργασίας και διευρύνεται σε κάθε κύκλο με νέες εκπαιδεύσεις και νέες συνεργασίες. Μέχρι σήμερα:

- 4.433 νέες και νέοι εκπαιδεύτηκαν μέσω του Project Future και του ReGeneration, εξελίσσοντας τις επαγγελματικές τους δεξιότητες.
- 1.548 εξ αυτών εξειδικεύτηκαν μέσω παρακολούθησης ενός εκ των εκπαιδευτικών προγραμμάτων/Ακαδημιών του Project Future.
- Πάνω από το 92% των νέων που εργάζονται μέσω του Project Future και του ReGeneration ανανέωσαν τη σύμβασή τους πέραν του 6μήνου ή εξασφάλισαν εξαρχής μεγαλύτερης διάρκειας σύμβαση.
- Το ποσοστό προσλήψεων, για τους 7 κύκλους του Project Future, είναι 75% ενώ σε εξέλιξη είναι η διαδικασία των προσλήψεων για τον 7ο και τον 8ο κύκλο.

Ο προηγούμενος, 8ος κύκλος εμπλουτίστηκε με νέες εκπαιδεύσεις και masterclasses, που επιλέγονται κάθε φορά, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς και να βελτιώνουν τις δεξιότητες των συμμετεχόντων.

Καλωσορίζοντας τους 191 συμμετέχοντες του 8ου κύκλου, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς Χρήστος Μεγάλου αναφέρθηκε στην επιτυχία του προγράμματος, όπως αποδεικνύεται από τη μεγάλη συμμετοχή που καταγράφεται σε κάθε κύκλο, την υψηλού επιπέδου εξει-

δικευμένη εκπαίδευση που παρέχεται και το μεγάλο ποσοστό απορρόφησης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

«Ξεκινήσαμε το Project Future το 2018 σε συνεργασία με το ReGeneration, βλέποντας τότε με ανησυχία την τάση του brain drain και επιδιώκοντας να στηρίξουμε τους νέους στην προσπάθειά τους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας και να παραμείνουν στη χώρα. Και στην παρουσία συγκυρία, με την ελληνική οικονομία να περνά σε αναπτυξιακή τροχιά και με την προοπτική βελτίωσης της αγοράς εργασίας, το Project Future παραμένει σημαντικό καθώς δίνει στους νέους εξειδικευμένη εκπαίδευση υψηλής ποιότητας, η οποία είναι αναγκαία στη σύγχρονη οικονομία και συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη», σημείωσε ο κ. Μεγάλου.

Το 4day training, το πρώτο μέρος της εκπαίδευσης κάθε κύκλου, αφορά soft & business skills και αλληλεπίδραση με στελέχη της αγοράς και περιλαμβάνει masterclasses με θέματα: Digital Transformation, Financial Literacy, Metaverse.

Ακολούθησαν στον 8ο κύκλο οι εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις στους τομείς:

4.433

νέες και νέοι
εκπαιδεύτηκαν μέσω
του **Project Future**
και του **ReGeneration**

1.548

εξ αυτών εξειδικεύτηκαν
μέσω παρακολούθησης
ενός εκ των
εκπαιδευτικών Ακαδημιών
του **Project Future**

92%

των νέων που εργάζονται
μέσω του **Project Future**
και του **ReGeneration**,
ανανέωσαν τη σύμβασή τους
πέραν του 6μήνου ή εξασφάλισαν
εξαρχής μεγαλύτερης διάρκειας σύμβαση

Το πρόγραμμα, το οποίο συνδέει την τριτοβάθμια εκπαίδευση με την αγορά εργασίας, καταγράφει υψηλές επιδόσεις τόσο στη συμμετοχή νέων πτυχιούχων όσο και στην απορρόφηση των αποφοίτων του από την αγορά εργασίας

- DIGITAL MARKETING & ECOMMERCE YOUNG PRACTITIONERS powered by EY
- HUMAN RESOURCES MANAGEMENT ACADEMY powered by AUEB
- CONSULTING ACADEMY powered by EY
- DEVSECOPS ACADEMY powered by CODE.HUB
- CORPORATE FINANCIAL OFFICER (REPORTING) powered by BCA

Πέραν του στρατηγικού συνεργάτη, ReGeneration, εκπαιδευτικοί συνεργάτες του Project Future είναι οι: Google, Facebook, LinkedIn learning, EY, Code Hub, BCA, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού, Δημήτρης Δημητριάδης, Εταιρία Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων (ΕΑΣΕ), Πανεπιστήμιο Κρήτης και ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών.

«ΑΠΕΝΑΝΤΙ»

Μια συγκινητική
έκθεση για
τη Μικρασιατική
Καταστροφή
στο Μουσείο
Μαστίχας Χίου

Εμένα το γραφτό μου ήταν να γεννηθώ στην Ανατολή, αλλά η ρόδα της Τύχης, που γυρίζει ολοένα, ξεριζώσε από τα θεμέλια τον τόπο μου και μ' έρριξε στην ξενιτιά, σ' ανθρώπους που μιλούσαν την ίδια γλώσσα με μένα, πλην όμως που είχανε άλλα συνήθια. Το πουλί το θαλασσοδαρμένο, πώς βρίσκει έναν βράχο μέσα στο πέλαγο και κάθεται και στεγνώνει τα φτερά του, έτσι βρίσκουμε κι εγώ σε τούτα τα χρώματα.

Φ. Κόντογλου, Το Αϊβαλί. Η Πατρίδα μου, 4η έκδοση, Αθήνα, εκδοτικός οίκος «Αστήρ» Αλ. και Ε. Παπαδημητρίου, 1983, σ. 9.

Ενα απόσπασμα από το βιβλίο του Φώτη Κόντογλου λειτουργεί ως εισαγωγή στην περιοδική έκθεση «απέναντι» που παρουσιάζει το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ) στο Μουσείο Μαστίχας του στη Χίο. Αφορμή για αυτή την έκθεση η συμπλήρωση 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Χωρίς άλλα κείμενα, με όχημα αποσπάσματα από εμβληματικά έργα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και με φόντο τα ιστορικά γεγονότα της εποχής, η έκθεση επιχειρεί να σκιαγραφήσει πτυχές αυτής της καθοριστικής περιόδου, με τρόπο ψύχραιμο αλλά και βαθιά συγκινητικό.

Η Μικρασιατική Καταστροφή και όσα ακολούθησαν απασχόλησαν πολύ τους Έλληνες λογοτέχνες και ιδιαίτερα τους συγγραφείς της Γενιάς του '30. Πολλοί αποτύπωσαν στα κείμενά τους τα οδυνη-

Στις πέντε εκθεσιακές ενότητες ξεδιπλώνονται η ζωή «απέναντι», στιγμιότυπα από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και την Καταστροφή, το τέλος και ο ξεριζωμός, η ενσωμάτωση των προσφύγων και η διατήρηση της μνήμης

01

04

05

02

03

06

07

01 Δελτίο ταυτότητας Δημήτρη Σμυρνούδη. Συλλογή Γεωργίου Μουσταύου.

02 Πρόσκοποι από τη Μικρά Ασία. Αρχείο Περικλή Παπαχατζιδάκη. Συλλογή Μ.Σ. Βαρβασιού Βιβλιοθήκη «Ο Φάρος».

03 Αποψη της περιοδικής έκθεσης «απέναντι». Διακρίνεται ο ξυλόγλυπτος Επιτάφιος του Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Κρήνης. © ΠΙΟΠ, Γ. Βούλγαρης.

04-07 Απόψεις της περιοδικής έκθεσης «απέναντι» στο Μουσείο Μαστίχας Χίου. © ΠΙΟΠ, Γ. Βούλγαρης.

Μουσείο Μαστίχας Χίου

Διεύθυνση: Πυργί, Θέση Ράχη (Τεπέκι), 821 02 Χίος

Τηλέφωνο: 22710 72212 | www.piorp.gr

Διάρκεια: 28 Ιουλίου 2022 έως 31 Δεκεμβρίου 2023

Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά, εκτός Τρίτης, 10:00-17:00 και 10:00-18:00 (έως 15/10),

Κλειστό: 1η Ιανουαρίου, Μ. Παρασκευή (μέχρι 12:00 μ.μ.), Κυριακή του Πάσχα, 1η Μαΐου, 22 Ιουλίου (τοπική εορτή), 15 Αυγούστου, 25-26 Δεκεμβρίου

Είσοδος δωρεάν

Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος (Ο.Π.Σ.Ε.).

Η έκθεση έχει στόχο να αναδείξει το ισχυρό αποτύπωμα που άφησαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες στην κουλτούρα και την ανάπτυξη της περιοχής, αλλά και τη γενικότερη επίδραση που είχε η παρουσία τους σε τομείς της ελληνικής κοινωνίας

ρά γεγονότα και τις συνέπειές τους, ενώ Μικρασιάτες πρόσφυγες, Έλληνες στρατιώτες αλλά και Έλληνες που υποδέχτηκαν τους πρόσφυγες αποτέλεσαν για αρκετούς λογοτέχνες τους ήρωες των μυθιστορημάτων τους. Σπουδαίοι συγγραφείς -ανάμεσά τους ο Φώτης Κόντογλου, ο Κοσμάς Πολίτης, η Διδώ Σωτηρίου, ο Στράτης Μυριβήλης- οι οποίοι υπήρξαν μάρτυρες, άμεσα ή έμμεσα, αυτής της περιόδου, διακρίνεται ο ξυλόγλυπτος Επιτάφιος του Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Κρήνης. © ΠΙΟΠ, Γ. Βούλγαρης.

Η επιλογή του ΠΙΟΠ να γίνει η έκθεση αυτή στο Μουσείο Μαστίχας Χίου δεν ήταν τυχαία. Το νησί, λόγω της γεωγραφικής θέσης του, αποτέλεσε έναν από τους πρώτους σταθμούς υποδοχής Μικρασιατών και για κάποιους τόπο εγκατάστασης.

Στις πέντε εκθεσιακές ενότητες ξεδιπλώνονται η ζωή «απέναντι», στιγμιότυπα από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και την Καταστροφή, το τέλος και ο ξεριζωμός, η ενσωμάτωση των προσφύγων και η διατήρηση της μνήμης. Αρχαιακό υλικό και φωτογραφίες, ιερά κειμήλια και προσωπικά αντικείμενα που έφεραν μαζί τους οι πρόσφυγες από «απέναντι» μαρτυρούν μια ολόκληρη εποχή. Πρόκειται για αντικείμενα από τις συλλογές των προσφυγικών σωματείων της Χίου, από τοπικούς φορείς αλλά και ιδιώτες ανεκτίμητες που τα εμπιστεύτηκαν στο ΠΙΟΠ για τις ανάγκες της έκθεσης.

Ένα νυφικό, μια ραπτομηχανή που ήρθαν από απέναντι και τελικά έμεινε σε μια πα-

ραλία της Χίου, τα προικιά δύο νέων αδερφών που τελικά δεν παντρεύτηκαν ποτέ, το κλειδί μιας εξώθυρας ενός ανθρώπου που τελικά δεν επέστρεψε ποτέ στο σπίτι του, είναι κάποια από τα αντικείμενα που μπορεί να δει ο επισκέπτης. Αντικείμενα που κατάφεραν να πάρουν μαζί τους οι Μικρασιάτες. Αναμνήσεις από τη ζωή τους «απέναντι», που αφηγούνται με μοναδικό τρόπο ανθρώπινες ιστορίες, στο περιώριο της Ιστορίας. Ανάμεσα στα εκθέματα ξεχωρίζει και ο ξυλόγλυπτος Επιτάφιος του Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Κρήνης που έφτασε με καϊκι από το Τσεσμέ, ενώ επιστολές από το μέτωπο αλλά και φωτογραφίες που έχουν διασωθεί μεταφέρον στον επισκέπτη το τραγικό κλίμα της εποχής.

Πέρα όμως από τη συγκινητική καταγραφή των όσων συνέβησαν 100 χρόνια πριν, η έκθεση έχει στόχο να προβάλει και να αναδείξει το ισχυρό αποτύπωμα που άφησαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες στην κουλτούρα και την ανάπτυξη της περιοχής, αλλά και τη γενικότερη επίδραση που είχε η παρουσία τους σε τομείς της ελληνικής κοινωνίας. Αν και τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασης των Μικρασιατών ήταν δύσκολα, όπως μαρτυρούν τα λογοτεχνικά κείμενα της έκθεσης, η προσφορά των Μικρασιατών στον πολιτισμό, τις τέχνες και τα γράμματα, στην οικονομία αλλά και στον εκσυγχρονισμό του κράτους, κατά κοινή ομολογία, υπήρξε ανεκτίμητη. Έτσι η έκθεση αποτελεί έναν μικρό φόρο τιμής για όλους όσους ήρθαν από «απέναντι» και βρήκαν τη δύναμη να ξεκινήσουν τη ζωή τους από την αρχή.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Νέοι &
Νεοεισερχόμενοι
Αγρότες

Δίνουμε ζωή στα σχέδια των νέων αγροτών.

Σχεδιάστε το μέλλον σας και εμείς θα σας στηρίξουμε με τον ιδανικότερο τρόπο.

Δανειακό πρόγραμμα «**Νέοι & Νεοεισερχόμενοι**» με κυμαινόμενο επιτόκιο, δυνατότητα επιλογής στη συχνότητα πληρωμής των δόσεων και διάρκεια αποπληρωμής έως και 15 έτη, ανάλογα με το σκοπό του δανείου.

Μάθετε περισσότερα στα καταστήματα της Τράπεζας Πειραιώς.
Τ. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ